

Sadržaj

I Rezolucije, preporuke i mišljenja

REZOLUCIJE

Odbor regija

133. plenarno zasjedanje OR-a, 6.2.2019.–7.2.2019.

2019/C 168/01	Rezolucija Europskog odbora regija o suzbijanju govora mržnje i zločina iz mržnje.....	1
---------------	--	---

MIŠLJENJA

Odbor regija

133. plenarno zasjedanje OR-a, 6.2.2019.–7.2.2019.

2019/C 168/02	Mišljenje Europskog odbora regija o temi „Obnovljeni program za istraživanje i inovacije – prilika da Europa oblikuje svoju budućnost”.....	4
2019/C 168/03	Mišljenje Europskog odbora regija o temi „Umjetna inteligencija za Europu”	11
2019/C 168/04	Mišljenje Europskog odbora regija o temi „Suzbijanje dezinformacija na internetu: europski pristup”.....	15
2019/C 168/05	Mišljenje Europskog odbora regija o temi „Digitalizacija zdravstvenog sektora”.....	21

2019/C 168/06	Mišljenje Odbora regija o temi „Ususret Osmom programu djelovanja za okoliš (EAP)”	27
---------------	--	----

III *Pripremni akti*

EUROPSKI ODBOR REGIJA

Odbor regija

133. plenarno zasjedanje OR-a, 6.2.2019.–7.2.2019.

2019/C 168/07	Mišljenje Europskog odbora regija o temi „Kreativna Europa i Nova europska agenda za kulturu”	37
2019/C 168/08	Mišljenje Europskog odbora regija o temi „Erasmus – program za obrazovanje, osposobljavanje, mlade i sport” . . .	49
2019/C 168/09	Mišljenje Europskog odbora regija o Prijedlogu uredbe o europskoj graničnoj i obalnoj straži	74
2019/C 168/10	Mišljenje Europskog odbora regija o temi „Sigurnost na cestama i automatizirana mobilnost”	81
2019/C 168/11	Mišljenje Europskog odbora regija o temi „Pojednostavnjenje realizacije mreže TEN-T”	91

I

(Rezolucije, preporuke i mišljenja)

REZOLUCIJE

ODBOR REGIJA

133. PLENARNO ZASJEDANJE OR-A, 6.2.2019.–7.2.2019.**Rezolucija Europskog odbora regija o suzbijanju govora mržnje i zločina iz mržnje**

(2019/C 168/01)

EUROPSKI ODBOR REGIJA (OR)

- duboko je zaprepašten i ožalošćen zbog ubojstva gradonačelnika Gdanjska i člana OR-a Paweła Adamowicza, istinskog Europljanina koji je promicao i branio vrijednosti slobode, solidarnosti, demokracije, socijalne uključenosti i dostojanstva;
 - uzimajući u obzir Europsku konvenciju o ljudskim pravima;
 - uzimajući u obzir Povelju EU-a o temeljnim pravima;
 - uzimajući u obzir mišljenje OR-a „Suzbijanje dezinformacija na internetu: europski pristup” od 6. veljače 2019.;
 - uzimajući u obzir mišljenje OR-a „Suzbijanje radikalizacije i nasilnog ekstremizma: preventivni mehanizmi na lokalnoj i regionalnoj razini “ od 15. lipnja 2016.;
 - uzimajući u obzir raspravu Europskog parlamenta od 30. siječnja 2019. o suzbijanju mržnje i fizičkog nasilja protiv demokratski izabраних nositelja mandata;
 - uzimajući u obzir rad Skupine EU-a na visokoj razini za suzbijanje rasizma, ksenofobije i drugih oblika netolerancije;
 - uzimajući u obzir potrebu za produblivanjem dijaloga s građanima, među ostalim s obzirom na tekuće i buduće izbore na lokalnoj, regionalnoj, nacionalnoj i europskoj razini;
1. duboko je zabrinut zbog širenja govora mržnje i zločina iz mržnje te srozavanja razine javnog diskursa, što potiče razne vrste nasilja, ekstremizma, propagande i netolerancije u Europskoj uniji (EU) i podriva same temelje europskog projekta. Zabrinjava to što su izabrani dužnosnici u raznim zemljama pri obavljanju svojih demokratskih dužnosti izloženi nedopustivom pritisku. Populizam i nedemokratske snage predstavljaju izazov za demokraciju te u konačnici mogu oslabiti njezin način funkcioniranja;
 2. ističe da se EU zasniva na zajedničkom skupu temeljnih vrijednosti koje uključuju ljudsko dostojanstvo i nediskriminaciju, kako je utvrđeno u članku 2. Ugovora o Europskoj uniji, kao i slobodu izražavanja, kako je utvrđeno u članku 10. Europske konvencije o ljudskim pravima i u članku 11. Povelje EU-a o temeljnim pravima;
 3. očekuje od europskih, nacionalnih, regionalnih i lokalnih razina vlasti, medija, organizacija civilnog društva, gospodarskih aktera i građana da poštuju te vrijednosti jer one čine osnovu za uzajamno povjerenje i razumijevanje i predstavljaju temelj otvorenih i demokratskih društava;
 4. naglašava da mržnjom ispunjena retorika dijeli naše društvo, potiče strah i radikalizaciju, difamira i dehumanizira pojedince te može dovesti do okrutnog ponašanja. To ugrožava cilj kojemu svi stremimo – snažna Europa, ujedinjena u raznolikosti, miru i zajedničkim vrijednostima;

5. poziva sve razine vlasti da usvoje mjere za sprečavanje i zaštitu građana od nasilja, uznemiravanja, govora mržnje i zločina iz mržnje; isto zahtijeva da se sve političke stranke, koje služe kao temelji djelotvorne demokracije, suzdrže od govora mržnje i propagande za stjecanje političke prednosti;

6. ističe da su regionalni i lokalni političari, a posebno gradonačelnici i lokalni vijećnici, zbog svoje blizine građanima češće žrtve mržnje i fizičkog nasilja;

7. napominje da su oni, zajedno s brojnim akterima lokalnih i regionalnih inicijativa i civilnog društva, na prvoj liniji u borbi protiv netolerancije i ujedno imaju obvezu i dužnost boriti se protiv nasilnog ponašanja i govora mržnje;

8. poziva sve države članice EU-a i sve razine vlasti da ulažu u obrazovanje i podižu razinu osviještenosti među građanima o potrebi za uzajamnim poštovanjem i ozbiljnim rizicima koji proizlaze iz govora mržnje i zločina iz mržnje za pojedince, društvo i demokraciju;

9. poziva na promicanje odgovornog korištenja interneta i medijske pismenosti kako bi se građani, a posebno naši mladi naraštaji, oboružali znanjem i sposobnošću da prepoznaju govor mržnje i zločine iz mržnje te ih suzbijaju na internetu i drugdje;

10. poziva sve društvene medije i internetske platforme da preuzmu kolektivnu odgovornost za promicanje i olakšavanje slobode izražavanja, ali da istodobno rješavaju problem govora mržnje i zločina iz mržnje u skladu s Kodeksom postupanja za borbu protiv nezakonitog govora mržnje na internetu, koji su u svibnju 2016. usvojili Facebook, Twitter, Microsoft i YouTube zajedno s Europskom komisijom. Također poziva na uvođenje učinkovitih instrumenata kako bi se stalo na kraj anonimnosti i lažnim korisničkim računima te kako bi se pratilo „tamnu mrežu“, koja se često koristi kao sredstvo za širenje radikalnih sadržaja;

11. prima na znanje četvrtu evaluaciju Kodeksa postupanja EU-a za borbu protiv nezakonitog govora mržnje na internetu, koju je Europska komisija predstavila 4. veljače 2019. Napominje da u 72 % slučajeva predmetna informatička poduzeća jesu odgovorila na prijave govora mržnje brisanjem sadržaja. Istodobno izražava žaljenje zbog toga što je stopa povratnih informacija za korisnike pala na 65,4 %. Stoga smatra da treba razmotriti mogućnost da se dobrovoljni pristup sadržan u Kodeksu dopuni regulatornim mjerama na razini EU-a;

12. poziva na bolju suradnju i komunikaciju između svih razina vlasti, policije, tužiteljstva i pravosudnih tijela te organizacija civilnog društva kako bi se u ranoj fazi otkrili govor mržnje i zločine iz mržnje, provele odgovarajuće mjere za njihovo sprečavanje i suzbijanje te osigurale primjerene istrage, kazneni progon, osuđivanje i izricanje presuda;

13. smatra da je od presudne važnosti da se u svakoj državi članici, u suradnji s EU-om te regionalnim i lokalnim vlastima, uspostavi sustav upozoravanja radi potpore i usmjeravanja kako bi se poznanicima ili obiteljima omogućilo da brzo i lako potraže pomoć ako neka osoba počne pokazivati sklonost nasilnom ekstremizmu i zločinima iz mržnje;

14. poziva na iskazivanje potpore i solidarnosti sa svim žrtvama i svjedocima govora mržnje i zločina iz mržnje te na ohrabrivanje žrtava i svjedoka da prijavljuju takvo ponašanje nadležnim tijelima, koja im moraju osigurati zaštitu; poziva na uvođenje mjera i mehanizama kako bi se tijelima kaznenog progona omogućilo da se radi rješavanja tog problema na učinkovitiji način povezuju sa žrtvama, civilnim društvom i organizacijama koje djeluju u zajednici;

15. ističe da postojeći instrumenti ne osiguravaju punu zaštitu ljudskih prava i ljudskog dostojanstva te stoga poziva države članice da zajedno s lokalnim i regionalnim vlastima i EU-om rade na osmišljavanju učinkovitog zakonodavstva i instrumenata za borbu protiv širenja govora mržnje i poticanja na zločin iz mržnje, u skladu s načelima supsidijarnosti i proporcionalnosti; ⁽¹⁾

16. nalaže svojem predsjedniku da Rezoluciju proslijedi Komisiji, Europskom parlamentu, Vijeću, predsjedniku Europskog vijeća, rumunjskom predsjedništvu Vijeća EU-a i europskim političkim grupacijama.

Bruxelles, 7. veljače 2019.

Predsjednik

Europskog odbora regija

Karl-Heinz LAMBERTZ

⁽¹⁾ U skladu sa smjernicama Skupine EU-a na visokoj razini za suzbijanje rasizma, ksenofobije i drugih oblika netolerancije.

MIŠLJENJA

ODBOR REGIJA

133. PLENARNO ZASJEDANJE OR-A, 6.2.2019.–7.2.2019.

Mišljenje Europskog odbora regija o temi „Obnovljeni program za istraživanje i inovacije – prilika da Europa oblikuje svoju budućnost”

(2019/C 168/02)

Izvjestiteljica:	Birgitta SACRÉDEUS (SE/EPP), članica Vijeća Pokrajinske uprave Dalarna
Referentni dokument/i:	Obnovljeni program za istraživanje i inovacije – prilika da Europa oblikuje svoju budućnost COM(2018) 306 final

PREPORUKE O POLITIKAMA

EUROPSKI ODBOR REGIJA

1. pozdravlja činjenicu da je Komisija jasno dala do znanja da će istraživanje i inovacije i dalje biti prioritet za EU te predlaže da se stavi naglasak na to područje u višegodišnjem financijskom okviru za razdoblje 2021. – 2027.; međutim, također želi istaknuti da vlasti na svim razinama – europskoj, nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj – trebaju surađivati kako bi se postigli ciljevi programa. Odbor se slaže sa zaključkom Komisije da izazovi s kojima se Europa suočava znače da trebamo razviti novi pristup istraživanjima i inovacijama, što zauzvrat zahtijeva zajednički pristup regija, država članica i Komisije;
2. naglašava da lokalne i regionalne vlasti imaju ključnu ulogu u stvaranju djelotvornih regionalnih ekosustava i inovacijskih središta, na primjer u razvoju regionalnih strategija pametne specijalizacije (RIS3 s). Važno je da se u novom programu, kao i u programima kojima se podržavaju istraživanja i inovacije, istakne javni sektor i njegova uloga ne samo kao korisnika istraživanja i inovacija već i kao dionika u istraživanjima i inovacijama koji sâm poduzima takve aktivnosti;
3. ističe potrebu za širim definicijama i poimanjima regionalnih ekosustava i inovacijskih središta, među ostalim i u kontekstu uspostave mreže europskih digitalnoinovacijskih središta, kod kojih će biti izričito priznate i uključene nacionalne, lokalne i regionalne vlasti, ali i poduzeća, nedržavni javni sektor, sveučilišta i visokoškolske ustanove, civilno društvo i neprofitni sektor, javnost i krajnji korisnici istraživanja i inovacija, zahvaljujući čemu bi se moglo postići stvarno razumijevanje tih lokalnih, integriranih i ugrađenih ekosustava;
4. ističe da postoji izravno proporcionalna veza između slabije razvijenih regija i niske razine ulaganja u inovacije i istraživanje. Budući da su rezultati istraživanja i inovacija neodvojivo povezani s istraživačkom infrastrukturom, potrebni su poticaji, odnosno usmjeravanje dijela fondova EU-a, kao što su strukturni fondovi ili program Obzor Europa, na regije Europske unije koje zbog nezaposlenosti imaju izraženije potrebe u pogledu socioekonomskog razvoja, na najudaljenije krajeve te na regije koje su izložene ozbiljnim i trajnim prirodnim ili demografskim poteškoćama, kao što su otoci, pogranične i planinske regije;
5. poziva na uključivanje precizne definicije regionalnih ekosustava i inovacijskih središta u zakonodavne tekstove, koji će u konačnici biti usvojeni, kako bi se osiguralo da ekosustavi budu uzeti u obzir prilikom provedbe svih aspekata budućeg okvirnog programa;

6. vjeruje da su inovacije ključni čimbenik rasta i održivog razvoja te da bi buduće financiranje EU-a u području istraživanja i inovacija trebalo obuhvatiti cijeli proces istraživanja i inovacija na uravnotežen način, od osnovnih istraživanja preko istraživanja, razvoja i inovacija zasnovanih na specifičnim potrebama koje razni dionici sustava zajednički unaprijed utvrde, sve do širenja i iskorištavanja rezultata;

7. smatra da se pravila o državnim potporama trebaju dodatno pojednostaviti kako bi se olakšalo kombiniranje različitih programa EU-a, što je ključno za rješavanje problema regionalnih razlika u sudjelovanju i u prilikama za uspješno istraživanje i inovacije; s tim u vezi smatra da se programi ili mjere koji se sufinanciraju iz različitih fondova i koji se temelje na alatima i modalitetima okvirnog programa moraju moći provesti unutar pravnog okvira okvirnog programa;

8. smatra da bi se program Obzor Europa trebao usredotočiti na financiranje područja s jasnom europskom dodanom vrijednošću, kao što su ciljevi održivog razvoja, i da bi se prednost trebala davati istraživačkim i inovacijskim projektima koji se temelje na suradnji između više komplementarnih dionika, s obzirom na to da su oni osobito prikladni za tu svrhu;

9. naglašava da se određeni društveni izazovi, posebice u pogledu postizanja UN-ovih ciljeva održivog razvoja, mogu svladati samo postavljanjem ambicioznijih ciljeva na sveobuhvatnoj europskoj razini te mobiliziranjem koordiniranih napora svih dionika na široj razini, uključujući gradove i regije, a ne putem pojedinačnih istraživačkih projekata; također naglašava da je u okviru toga potrebno imati dugoročniju perspektivu u odnosu na program Obzor 2020., što će zauzvrat iziskivati da struktura programa bude osmišljena tako da je moguće dobiti dugoročno financiranje;

Prilika za Europu da ulaže u budućnost

10. slaže se da je Europa zauzela snažan položaj u području visokokvalitetnog istraživanja, ali potrebni su veći i jači naponi kako bi se rezultati pretvorili u inovacije i primjene kojima se može potaknuti održivi razvoj i rast, kao i da bi istraživanje, inovacije i razvoj trebali dobiti istaknuti položaj u programu Obzor Europa, a ujedno treba osigurati uravnoteženo jačanje svih faza inovacijskog procesa;

11. poziva, u svjetlu zaključaka Radne skupine za supsidijarnost, na puno i potpuno uključivanje lokalnih i regionalnih tijela u strateško planiranje provedbe programa Obzor Europa kao i u druga upravljačka tijela te da se u okviru toga u obzir uzmu strategije pametne specijalizacije. Isto tako, smatra da teritorijalne učinke treba priznati kao sastavne elemente koncepta učinka pri ocjenjivanju programa i projekata; ⁽¹⁾

12. naglašava da se istraživanjima i inovacijama bave i poduzeća i javni sektor, uz financiranje od strane lokalnih i regionalnih vlasti. Pozdravlja se činjenica da obnovljeni program uključuje konkretne mjere za potporu doprinosu javnog sektora;

13. kao što je već istaknuo, slaže se da je jedan od ključnih čimbenika za postizanje snažnog kapaciteta za istraživanje i inovacije u EU-u bolja i učinkovitija koordinacija upotrebe postojećih instrumenata te da je osobito važno da se kohezijska politika uskladi s politikom istraživanja i inovacija, uz osiguravanje fleksibilnosti koja je državama članicama neophodna da definiraju prioritete u skladu s vlastitim potrebama. U tu bi svrhu trebalo usvojiti mjere za sprečavanje i kompenzaciju povećanja nejednakosti između gradova i regija koji imaju velike koristi od okvirnog programa za istraživanje i inovacije i čiji će proračun rasti, i onih koji snose posljedice smanjenja proračuna za kohezijsku politiku; ⁽²⁾

⁽¹⁾ COR 2017-00854-00-01 – mišljenje „Lokalna i regionalna dimenzija Obzora 2020. i novi okvirni program za istraživanje i inovacije”.

⁽²⁾ COR 2017-00854-00-01 – mišljenje „Lokalna i regionalna dimenzija Obzora 2020. i novi okvirni program za istraživanje i inovacije”.

14. napominje da se sve prednosti ulaganja u digitalne tehnologije i platforme trebaju proširiti diljem Europe. U tome ključnu ulogu ima program Digitalna Europa kao čvrst program za ulaganja i razvoj s ciljem iskorištavanja prilika potrebnih za postizanje potpuno funkcionalnog jedinstvenog digitalnog tržišta. OR naglašava važnost uspostave mreže digitalnoinovacijskih centara koja u dostatnoj mjeri pokriva sve regije; ⁽³⁾

15. pozdravlja široku raspravu o odnosu između istraživanja i inovacija i društva, kao i svim njihovim uzajamnim interakcijama, na temelju empirijskih analiza i razmišljanja u pogledu globalnih promjena te njihovog značaja za akademsku zajednicu i društvo u cjelini, kao i u pogledu novih zadaća koje iz njih proizlaze za sve dionike u istraživačkim i inovacijskim ekosustavima na svim razinama;

16. želi istaknuti ključnu važnost uloge europskih regija za industriju te skrenuti pozornost na stajalište OR-a o industrijskoj politici ⁽⁴⁾;

Obnovljeni program za snažniji europski istraživački i inovacijski ekosustav

17. slaže se s promatranjem istraživanja i inovacija kao aktivnosti unutar ekosustava u okviru kojeg se razni dionici povezuju i surađuju u cilju stvaranja aktivnog i dinamičnog okruženja, ali za koji je također ključno da se vodi računa o lokalnim i regionalnim razlikama kako bi se mogle osmisliti uspješne strategije. Imajući to na umu, uključenost lokalnih i regionalnih vlasti ima jasnu dodanu vrijednost;

18. naglašava da je u okviru politika EU-a važno uključiti digitalizaciju, istraživanje i inovacije u sve glavne programe EU-a te u partnerstva regionalnih ekosustava;

19. slaže se da je važno iskoristiti posebne značajke europskih regionalnih ekosustava i inovacijskih središta kako bi se optimirala njihova funkcionalnost, ali smatra i da se prilikom razvoja europske politike istraživanja i inovacija mora prepoznati i uzeti u obzir važnost lokalnih i regionalnih dionika, kao što su općine i regije, u njihovom svojstvu proizvođača, pokretača i krajnjih korisnika inovacija u tim ekosustavima; ⁽⁵⁾

20. smatra da lokalne i regionalne vlasti trebaju biti uključene u izradu programa za istraživanja i inovacije te njihovo upravljanje. ⁽⁶⁾ Važnost istraživanja i inovacija u svim područjima politika i različitim sektorima društva ne može se dovoljno naglasiti, međutim važno je u svim okolnostima također uzeti u obzir pokretače tih sustava koji djeluju „odozdo prema gore“, a ne samo one koji djeluju „odozgo prema dolje“, kako bi se u potpunosti ostvarili ciljevi obnovljenog programa i uistinu ojačali ti ekosustavi. To će osigurati da plan obuhvaća i promiče ne samo „otvorenu znanost“, već i „otvorene inovacije“;

21. smatra da su bolja strateška uporaba lokalnih i regionalnih inovacijskih ekosustava i stavljanje većeg naglaska na složene postupke suradnje u području istraživanja i inovacija razvijenih u sklopu četverostrukih i peterostrukih spiralnih struktura unutar tih ekosustava te njihovo iskorištavanje ključni za uspjeh u pogledu razvoja znanja općenito i prijenosa znanja te provedbe rezultata istraživanja i inovacija, baš kao i snažne sinergije između različitih instrumenata financiranja i kombiniranje različitih područja politika kao što su kohezijska politika i politika istraživanja i inovacija;

⁽³⁾ COR-2018-03951-00-01 – mišljenje „Program Digitalna Europa (2021. – 2027.)“.

⁽⁴⁾ COR 2017-03214-00-00 – mišljenje „Europska strategija za industriju: Uloga i perspektiva regionalnih i lokalnih vlasti“.

⁽⁵⁾ COR 2017-04757-00-00 – mišljenje „Jačanje inovacija u europskim regijama: strategije za otporni, uključivi i održivi rast“.

⁽⁶⁾ COR 2017-00854-00-01 – mišljenje „Lokalna i regionalna dimenzija Obzora 2020. i novi okvirni program za istraživanje i inovacije“.

Zaštita osnovnih javnih ulaganja i poticanje privatnih ulaganja

22. pozdravlja povećanje ulaganja u istraživanja i inovacije putem dodjele oko 100 milijardi EUR za program Obzor Europa i ostale programe u višegodišnjem financijskom okviru, međutim ističe da je, kako bi takvo ulaganje ostvarilo dobre rezultate, od ključne važnosti da se pregledaju i pojednostave pravila o državnim potporama kako bi propisi pogodovali inovacijama te omogućili kombiniranje različitih vrsta financiranja;

23. snažno podupire pristup europskog partnerstva iz programa Obzor Europa kao važan alat za potporu projektima koji se provode odozdo prema gore, koje pokreću konzorciji regionalnih ekosustava i inovacijskih središta te koji se financiraju kombinacijom sredstava iz programa Obzor Europa, drugih programa EU-a, kao i nacionalnih, regionalnih ili lokalnih javnih i privatnih sredstava;

24. ističe da lokalne i regionalne vlasti financiraju istraživanja i inovacije, a samim time i dio javnih ulaganja, ali se slaže da je poželjno ohrabrivati države članice da budu ambicioznije u svojim naporima kako bi ostvarile cilj ulaganja 3 % BDP-a u istraživanje i inovacije do 2020., kao i da poboljšaju uvjete za privatna ulaganja i potiču daljnje napore od strane poduzeća;

25. ističe da se u prijedlogu Europske komisije u vezi s uredbom Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi Obzora Europa – okvirnog programa za istraživanja i inovacije navodi da najudaljenije regije Unije imaju pravo na posebne mjere (uzimajući u obzir njihovu strukturnu, društvenu i gospodarsku situaciju) u pogledu pristupa horizontalnim programima Unije. Izražava žaljenje zbog činjenice da se to ne odražava u predloženom tekstu, pa će se u sklopu Programa teško uzimati u obzir posebnosti tih regija i njihove jedinstvene prednosti kao centara za testiranje u području istraživanja i inovacija, primjerice na polju bioekonomije ili klimatskih promjena, u skladu s u njihovim strategijama pametne specijalizacije;

26. osobito želi istaknuti da su lokalne i regionalne vlasti kroz sudjelovanje u europskim konzorcijima postigle znatna ulaganja u europske istraživačke i inovacijske infrastrukture. To je još jedan primjer koji pokazuje u kojoj su mjeri istraživanja i inovacije vezani za određenu lokaciju i ugrađeni u lokalni i regionalni kontekst, kao i što još treba učiniti kako bi se osiguralo da više korisnika iz cijelog EU-a i regija ima pristup tim konzorcijima;

27. naglašava da je dobro da se europski strukturni i socijalni fondovi koriste kako bi se regijama pomoglo da sudjeluju u gospodarskom i društvenom razvoju zasnovanom na inovacijama i održivom rastu, te smatra da je osobito važno razviti sinergije između programa Obzor Europa, fonda InvestEU, Europskog fonda za regionalni razvoj, Europskog socijalnog fonda, programa Erasmus+, programa Digitalna Europa, zajedničke poljoprivredne politike i svemirskog programa. Te sinergije trebale bi poticati usklađenost, komplementarnost i kompatibilnost među fondovima, uz davanje prednosti pristupu zajedničkog oblikovanja i jačanje teritorijalnih veza;

28. pozdravlja mjere za osiguravanje pristupa rizičnom kapitalu za inovacije proširenjem inicijative VentureEU u europski fond; također pozdravlja reviziju postojećih propisa putem inicijative za uniju tržišta kapitala;

29. međutim, izričito se protivi tome da o mogućnosti prijenosa dijela sredstava kohezijske politike na program Obzor Europa sustavno odlučuju države članice; ustraje na tome da tu mogućnost koristi nadležno upravljačko tijelo te da o načinima aktiviranja tih sredstava zajedno odlučuju to tijelo i Komisija, jamčeći pritom povrat tih sredstava predmetnom zemljopisnom području; (*)

30. prima na znanje sve veću važnost uloge Europske investicijske banke u podupiranju istraživanja i inovacija putem financijskih instrumenata. To osigurava da se bespovratna sredstva sve više dopunjuju drugim financijskim instrumentima;

(*) COR 2017-00854-00-01 – mišljenje „Lokalna i regionalna dimenzija Obzora 2020. i novi okvirni program za istraživanje i inovacije“.

Prilagodba regulatornih okvira za poticanje inovacija

31. slaže se da je pravila i zakonodavstva na europskoj i nacionalnoj razini potrebno analizirati na temelju ocjene njihova utjecaja na inovacije. Izrada zbirke primjera usmjerene izričito na javni sektor, posebice na lokalne i regionalne vlasti, predstavlja vrlo pozitivan korak, koji za cilj ima olakšavanje inovativne javne nabave i javno-privatnih partnerstava, čime se povećava njihova sposobnost da djeluju kao predvodnici;
32. pozdravlja inicijativu Komisije da pojednostavi pravila o državnim potporama, kao i druge mjere potpore, primjerice u obliku zajedničkih kvalitativnih kriterija procjene za projekte u području istraživanja i inovacija;
33. ističe da bi dosljedne smjernice u vezi s propisima o istraživačkoj etici mogle biti izuzetno važan čimbenik u poticanju suradnje u području istraživanja i inovacija, što je praksa u zdravstvu, obrazovanju i socijalnoj skrbi, te interdisciplinarnom istraživanju usmjerenom na ljude i ponašanje. To bi olakšalo prekogranična klinička i praktična istraživanja i inovacije koji uključuju suradnju različitih dionika u situacijama kada se nacionalni propisi i zahtjevi razlikuju, što primjerice otežava usklađivanje preispitivanja istraživačke etike za sve dionike na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini;
34. pozdravlja mogućnost korištenja oznake „pečat izvrsnosti” za projekte u okviru programa Obzora Europe kako bi se omogućilo financiranje putem strukturnih fondova, ali naglašava da odluke o dodjeljivanju sredstava iz strukturnih fondova za projekte u okviru programa Obzor trebaju donositi države članice i regije na dobrovoljnoj osnovi, te da za to trebaju biti odgovorna relevantna regionalna tijela;

Europa kao predvodnik u inovacijama kojima se otvaraju nova tržišta

35. pozdravlja inicijativu osnivanja Europskog vijeća za inovacije;
36. naglašava da to vijeće u svom djelovanju također treba isticati odnosno u dovoljnoj mjeri podupirati poticanje inovacija u ranoj fazi i suradničke projekte, kao i uključivanje socijalnih i društvenih inovacija, među ostalim i inovacija u području usluga, koje se u velikoj mjeri odvijaju u općinama i regijama: upravo tamo nastaju nove usluge, poslovne prilike i radna mjesta koja su prilagođena osnovnim potrebama društva u širem smislu, pri čemu digitalizacija javnih usluga sama po sebi predstavlja poticaj za revolucionarne inovacije;⁽⁸⁾
37. ističe da postoji veliki potencijal za revolucionarne inovacije ne samo u poslovnom sektoru već i, barem u jednakoj mjeri, u regijama, općinama i javnom sektoru;⁽⁹⁾
38. ističe, kao primjer, istraživanja i inovacije u općinama i regijama koje djeluju kao „živi laboratoriji” i poligoni za ispitivanja u području zdravstva, urbanističkog planiranja i općih poboljšanja u pogledu blagostanja, te način na koji se inovacije uz znatne koristi za krajnje korisnike/javnost mogu izravno provoditi u takvom kontekstu uvjetovanom lokacijom;
39. u tom je pogledu potrebno istaknuti prilike povezane s demografskim promjenama, kao što su mogućnosti koje se u „srebrnom gospodarstvu” otvaraju poduzećima i subjektima koji osmišljavaju i nude inovativne proizvode i usluge za starije osobe. Potencijal socijalnih inovacija i inovacija u sektoru usluga u toj sferi najbolje bi se mogao iskoristiti u regijama pogođenim demografskim promjenama;

⁽⁸⁾ COR 2016-02882-00-01 – mišljenje „Akcijski plan za e-upravu 2016. – 2020.”.

⁽⁹⁾ COR 2017-03529-00-00 – mišljenje „Lokalna i regionalna perspektiva u pogledu promicanja inovacija u javnom sektoru uz pomoć digitalnih rješenja”.

40. smatra da lokalne i regionalne vlasti, zajedno s predstavnicima akademske zajednice i poslovnog svijeta, uključujući mala i srednja poduzeća, moraju biti uključene u Europsko vijeće za inovacije kako bi njegov rad jasno usmjerile na pitanja koja su važna za društvo, kao i da lokalni i regionalni dionici moraju biti obuhvaćeni njegovim aktivnostima;

41. smatra da Vijeće regionalnim vlastima treba omogućiti sudjelovanje u razvoju potpore za ulaganja;

Uspostava misija istraživanja i inovacija diljem EU-a

42. podržava ideju organizacije interdisciplinarnih i multidisciplinarnih istraživanja i inovacija u okviru jasno definiranih misija s utvrđenim ciljevima koji su relevantni za cijeli EU i imaju jasnu europsku dodanu vrijednost, te ideju stvaranja sinergija s istraživačkim i inovacijskim strategijama na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini, posebice sa strategijama pametne specijalizacije. Primjer toga je biogospodarstvo; ⁽¹⁰⁾

43. ističe da te misije moraju imati jasnu povezanost s društvom te biti usmjerene na postizanje konkretne koristi za građane, koji bi također trebali biti uključeni u razvoj misija; međutim, ističe da bi bilo dobro da struktura programa osigura prostor za istraživanja i inovacije koji se odvijaju „odozdo prema gore” i koji se odabiru putem otvorenih postupaka javne nabave, kao i za izviđajna istraživanja i inovacije;

44. podsjeća na potrebu za uključivanjem lokalnih i regionalnih vlasti u definiranje i provedbu misija; smatra da bi misije trebalo povezati s ciljevima održivog razvoja iz UN-ova Programa održivog razvoja do 2030. te naglašava ključnu ulogu gradova i regija u ostvarivanju UN-ovih ciljeva održivog razvoja;

Potpora brzom širenju inovacija i njihovoj uporabi u cijeloj Uniji

45. pozdravlja otvaranje europskih strukturnih i investicijskih fondova kako bi se kroz jačanje strategija pametne specijalizacije (S3) i međuregionalnih inovacijskih potpora na učinkovitiji način uključile sve regije u gospodarstvo temeljeno na inovacijama. U isto vrijeme, način na koji će se to provoditi u praksi trebalo bi odrediti na lokalnoj i regionalnoj razini, koja najbolje poznaje postojeće potrebe;

46. skreće pozornost na analizu ⁽¹¹⁾ različitih načina na koje regije prevladavaju izazove s kojima se susreću prilikom razvoja međuregionalne suradnje na različitim razinama te smatra da se to treba uzeti u obzir prilikom osmišljavanju svih financijskih instrumenata koji se koriste za potporu istraživanju i inovacijama u lokalnim i regionalnim istraživačkim i inovacijskim ekosustavima;

47. smatra da Europska komisija i države članice koje sudjeluju u makroregionalnim strategijama trebaju dodatno razviti i produžiti znanstveno-akademska suradnja između svojih sveučilišta, uključujući u pogledu cilja da se do 2024. osnuju europska sveučilišta; ⁽¹²⁾

Ulaganje u vještine na svim razinama te poticanje poduzetničkog duha i veće interdisciplinarnosti europskih sveučilišta

48. slaže se da inovativno društvo koje je usmjereno na učenje također zahtijeva promjene u ustanovama visokog obrazovanja i osnovnog obrazovanja te da sveučilišta i ustanove visokog obrazovanja moraju ojačati suradnju s poduzećima i društvom kako bi se stvorio obrazovni sustav koji može pružiti brz i fleksibilan odgovor na promjenjive potrebe za vještinama kao i na potrebe za stjecanjem vještina i osposobljavanjem u slučaju pojedinaca, reguliranih profesija i struka;

⁽¹⁰⁾ COR 2017-00044-00-01 – mišljenje „Lokalna i regionalna dimenzija biogospodarstva i uloga regija i gradova”.

⁽¹¹⁾ COR 2017.04757-00-00 – mišljenje „Jačanje inovacija u europskim regijama: strategije za otporni, uključivi i održivi rast”.

⁽¹²⁾ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija – Obrazovanjem i kulturom jačati europski identitet – Doprinosi Europske komisije sastanku na vrhu u Göteborgu 17. studenoga 2017. (COM(2017) 673 final).

49. smatra da je otvorena znanost, kao vodeće načelo sveučilišta, ustanova visokog obrazovanja i istraživačkih ustanova, dobar način za povećanje i širenje znanja u društvu općenito, ali također poziva Komisiju da učini sve što je u njezinoj moći kako bi se podržao brzi prijelaz na otvorenu znanost, uključujući pristup rezultatima istraživanja i inovacija, što samo po sebi stvara mogućnosti za otvorene inovacije i širi građanski angažman u pogledu istraživanja i inovacija;

50. slaže se da je Novi program vještina za Europu ⁽¹³⁾ važan za određivanje potrebnih poveznica između obrazovnih i inovacijskih ekosustava, jednako kao i načela navedena u Akcijskom planu za digitalno obrazovanje i Strategiji za digitalne vještine, te ističe da je ključno da, kada je riječ o cjeloživotnom učenju, sveučilišta i ostale visokoškolske ustanove mogu razviti potporu za otvoreno učenje.

Bruxelles, 6. veljače 2019.

Predsjednik

Europskog odbora regija

Karl-Heinz LAMBERTZ

⁽¹³⁾ COR 2016-04094-00-01 – mišljenje „Novi program vještina za Europu“.

Mišljenje Europskog odbora regija o temi „Umjetna inteligencija za Europu”

(2019/C 168/03)

Izvjestitelj	Jan Trei (EE/EPP), načelnik seoske općine Viimsi
Referentni dokument/i:	Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Europskom vijeću, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija – Umjetna inteligencija za Europu COM(2018) 237 final

PREPORUKE O POLITIKAMA

EUROPSKI ODBOR REGIJA

Opće napomene

1. pozdravlja Komunikaciju „Umjetna inteligencija za Europu” te u potpunosti podržava cilj da se razvije zajednički pristup u svrhu poticanja ulaganja, pripremanja na socioekonomske promjene, jačanja pravne sigurnosti za radne operacije umjetne inteligencije i osmišljavanja etičkih smjernica; međutim, izražava žaljenje zbog toga što je Europska komisija posvetila vrlo malo vremena savjetovanju o tim smjernicama; ⁽¹⁾
2. slaže se sa stajalištem Europske komisije u vezi s izvanrednim epohalnim promjenama uvjetovanim pojavom umjetne inteligencije; ističe važnost koju umjetna inteligencija može imati za to da Europska unija postane konkurentnija, uključivija i održivija, čime bi se pridonijelo ostvarenju ciljeva održivog razvoja i povećanju kvalitete života Europljana;
3. potiče EU da iskoristi priliku za automatizaciju postupaka i redovitih zadataka uporabom strojeva i umjetne inteligencije, uz pomoć kojih se ti zadaci mogu obavljati u mnogo širem opsegu i znatno brže nego što to može činiti čovjek. Istodobno upozorava na opasnosti strojnog učenja bez nadzora i automatiziranog donošenja odluka koji ugrožavaju ljudsku dimenziju i dodatnu vrijednost koju osiguravaju ljudi;
4. naglašava da umjetna inteligencija upravo dovodi do korjenitih promjena u europskom gospodarstvu i društvu te da će se ta kretanja nastaviti; slaže se da je za umjetnu inteligenciju potreban jasan europski okvir;
5. slaže se da donositelji političkih odluka moraju osigurati izgradnju okružja pogodnog za umjetnu inteligenciju i osmišljavanje etičkih smjernica za ekosustav umjetne inteligencije. Međutim, napominje da su hitno potrebni zakonodavni prijedlozi na europskoj razini;
6. ukazuje na zajedničke napore javnih (europskih, nacionalnih, regionalnih i lokalnih) i privatnih dionika, koji se zalažu za postupno povećanje ukupnog opsega ulaganja do 2020. i nakon te godine;
7. ističe kako je za promicanje umjetne inteligencije važna bolja uzajamna povezanost različitih politika i programa Europske unije (pored ostalog EFSU-a, europskih strukturnih i investicijskih fondova te programâ Obzor Europa, Digitalna Europa i Erasmus);

⁽¹⁾ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/draft-ethics-guidelines-trustworthy-ai>

8. smatra da bi lokalne i regionalne vlasti u narednim godinama trebale pridonijeti stvaranju uvjeta i povoljnog okruženja za povećanje ulaganja u umjetnu inteligenciju, pri čemu te mjere moraju biti usklađene s nacionalnim i europskim strategijama kako bi se omogućilo da građani EU-a postanu proizvođači i potrošači inovacija;
9. napominje da ulaganje u umjetnu inteligenciju mora ići ruku pod ruku s prilagođenim pravnim okvirom, definicijom njezine interakcije s javnim službama i regulatornim pristupom uporabi podataka i njezinoj uporabi u javnom prostoru te osposobljavanjem građana, radnika, poduzetnika, administrativnih tijela i mladih naraštaja;
10. podsjeća na obveze iz Izjave iz Tallinna o e-upravi ^(?) i ističe da primjena umjetne inteligencije u e-upravi diljem EU-a može povećati pristup javnim uslugama te njihovu učinkovitost i transparentnost;
11. naglašava važnost povećanja ulaganja u istraživanje za automatizaciju industrije uz pomoć umjetne inteligencije i za znatno povećanje produktivnosti u svim europskim regijama;
12. napominje da se najviša politička razina mora ozbiljno posvetiti umjetnoj inteligenciji i s njom povezanim ulaganjima u revolucionarne inovacije kako bi se doprinijelo poboljšanju konkurentnosti Europe i dobrobiti europskih građana;
13. prepoznaje napore za poticanje ulaganja u umjetnu inteligenciju kako u tekućem razdoblju tako i u prijedlozima za idući višegodišnji financijski okvir, ali zabrinut je da predloženi iznos neće biti dovoljan za obavljanje predstojećih zadaća i za reagiranje na strategije drugih zemalja u svijetu;
14. izražava žaljenje zbog činjenice da predložena strategija nije obvezujuća za države članice, premda je umjetna inteligencija izrazito bitna za gospodarski rast. Ako se Europa želi ozbiljno posvetiti umjetnoj inteligenciji, mora postojati istinska politička i financijska predanost na raznim razinama;
15. posebno naglašava da razne politike i programi EU-a (npr. EFSU, europski strukturni i investicijski fondovi, Obzor Europa, Digitalna Europa, Erasmus itd.) moraju biti bolje uzajamno povezani radi unapređivanja umjetne inteligencije te s tim u vezi poziva na osmišljavanje jasne vizije;
16. ističe da se moraju osmisliti fleksibilniji mehanizmi za primjenu umjetne inteligencije i financiranje relevantnih inovacija jer je riječ o sektoru koji ubrzano raste, pa tromi mehanizmi financiranja nisu dovoljno fleksibilni da drže korak sa svim promjenama;
17. podržava stajalište da su interoperabilnost i maksimalno iskorištavanje digitalnih kapaciteta – uključujući umjetnu inteligenciju – od presudne važnosti za javni sektor i područja od javnog interesa;
18. napominje da se u Komunikaciji poziva na ulaganje zajedničkih napora javnog i privatnog sektora (na nacionalnoj i europskoj razini) kako bi se jačali tehnološki i industrijski kapaciteti EU-a te poticala primjena umjetne inteligencije u svim gospodarskim sektorima;
19. ističe da u provedbu željenih mjera nije predviđeno uključivanje javnog sektora lokalne i regionalne razine te smatra da se te dvije razine vlasti i uprave ne smiju zanemariti s obzirom na to da imaju važnu ulogu u ulaganju u umjetnu inteligenciju, poticanju ulaganja i promicanju ekosustava umjetne inteligencije na svojem upravnom području;

^(?) Izjava iz Tallinna o e-upravi potpisana je na ministarskom sastanku tijekom estonskog predsjedanja Vijećem EU-a 6. listopada 2017.

20. s tim u vezi naglašava da se mora ojačati međuregionalna suradnja uz pomoć strategija pametne specijalizacije. To podrazumijeva zajedničko djelovanje unutar regija i među regijama zasnovano na postupcima suradnje i donošenja odluka dionika iz svijeta industrije, istraživanja i inovacija, čime će se olakšati inovativnost potaknuta potražnjom i pronalaženje zajedničkih rješenja koja mogu utrti put primjeni umjetne inteligenciju kako u javnom tako i u privatnom sektoru;
21. u tom pogledu vjeruje da stvaranje regionalnih ekosustava i inovacijskih centara može u znatnoj mjeri doprinijeti uspostavi učinkovitih teritorijalnih veza i ojačati konkurentnost i koheziju EU-a;
22. podržava zamisao osnivanja Europskog saveza za umjetnu inteligenciju, sveobuhvatne višedioničke platforme za razmatranje svih aspekata umjetne inteligencije, te napominje da u njegov rad treba uključiti i regionalne i lokalne dionike;
23. podržava promicanje interakcije Europskog saveza za umjetnu inteligenciju s Europskim parlamentom, državama članicama, Europskim gospodarskim i socijalnim odborom i Europskim odborom regija;
24. pozdravlja planiranu potporu za uspostavu infrastruktura za testiranje i eksperimentiranje kojima se mogu služiti poduzeća svih veličina u svim regijama;
25. podupire predloženu uspostavu „platforme za umjetnu inteligenciju na zahtjev” kojoj će se olakšati pristup posredstvom digitalnoinovacijskih centara;
26. smatra da digitalnoinovacijski centri mogu imati ključnu ulogu u obrazovanju i razvoju digitalnih vještina u privatnom i javnom sektoru;
27. napominje da se inicijativom za digitalizaciju europske industrije nastoji osigurati da svaka regija do 2020. godine raspolaze jednim digitalnoinovacijskim centrom. Međutim, mnoge su regije u postojećoj mreži još uvijek nedovoljno zastupljene;
28. poziva na hitno poduzimanje mjera kojima će se, u skladu s potrebama, poboljšati digitalne vještine i znanja građana u javnom i privatnom sektoru kako bi se izbjeglo povećanje nejednakosti među građanima, regijama i gospodarskim sektorima u EU-u;
29. naglašava potrebu podupiranja javnih oglednih projekata u regijama kako bi se promicala primjena umjetne inteligencije u životnom okruženju budućnosti (što obuhvaća prijevoz prilagođen potrebama, socijalnu skrb, pametne gradove itd.) te kako bi se građani osposobili da prihvate umjetnu inteligenciju i primjenjuju je u vlastitu korist;
30. ističe da umjetna inteligencija može podupirati održivi rast ekonomijom razmjera, ali i da pritom nastaje golema dodana vrijednost zahvaljujući novim dobrima, uslugama i inovacijama koje omogućuje umjetna inteligencija;
31. naglašava da se moraju predvidjeti mogućnosti prekvalifikacije i financijska sredstva za lokalne i regionalne vlasti kako bi se mogla organizirati prekvalifikacija za radnike na radnim mjestima koja će zbog umjetne inteligencije biti promijenjena ili ukinuta;
32. naglašava da bi se u okviru sljedeće financijske perspektive EU-a za razdoblje 2021. – 2027. trebala izdvojiti znatna financijska sredstva za razvoj umjetne inteligencije (pored ostalog i za program Digitalna Europa za razdoblje 2021. – 2027.);
33. naglašava da povezanost urbanog rasta, tehnologije, infrastrukture i kapitalnih zahtjeva predstavlja jedinstven skup prilika i izazova za regije i gradove te iziskuje višerazinsko upravljanje i ulaganje u fizičku, digitalnu i socijalnu infrastrukturu. Ističe da je važno surađivati s privatnim sektorom kako bi se osiguralo da zakonodavstvo u tom području bude svrsishodno;

34. naglašava da umjetna inteligencija nije sama sebi cilj te da će umjetnu inteligenciju trebati prilagoditi e-upravi i javnim uslugama;
35. ističe kako je prilikom razvoja umjetne inteligencije izrazito važno osigurati zaštitu privatnosti i osobnih prava;
36. naglašava važnost umjetne inteligencije te veza s tehnologijama kao što su *extended reality* (XR), virtualna stvarnost (VR), proširena stvarnost (AR), 3D tehnologija i robotika, koje će činiti novi temelj globalnog poslovanja, ekonomije platformi i platformi za učenje. Time se može omogućiti jednak pristup raznim obrazovnim i kulturnim sadržajima te stvaranje inovativnih platformi za prijenos znanja za potrebe prekvalifikacije radnika;
37. naglašava da je razvoj kapaciteta povezanih s umjetnom inteligencijom doprinosi poticanju digitalne transformacije industrije i javnog sektora;
38. ističe da su, kako bi stvaranje digitalne Europe bilo uspješno, Uniji potrebna tržišta rada, kao i sustavi obrazovanja i osposobljavanja, prilagođeni digitalnom dobu. Napredne digitalne tehnologije, kao što su računalstvo visokih performansi, kibersigurnost i umjetna inteligencija sada su dovoljno zrele da izađu iz područja istraživanja te da ih se počne provoditi, primjenjivati i dodatno razvijati na razini Unije;

Bruxelles, 6. veljače 2019.

Predsjednik

Europskog odbora regija

Karl-Heinz LAMBERTZ

Mišljenje Europskog odbora regija o temi „Suzbijanje dezinformacija na internetu: europski pristup”

(2019/C 168/04)

Izvjestitelj: Olgierd Geblewicz (PL/EPP), predsjednik Zapadnopomeranskog vojvodstva**Referentni dokument/i:** COM(2018) 236 final**PREPORUKE O POLITIKAMA**

EUROPSKI ODBOR REGIJA

Napomene

1. napominje da je tijekom posljednjih godina došlo do sveobuhvatnih i brzih promjena globalnog medijskog okruženja. Učinak tih promjena na društveni i politički život ne treba podcjenjivati – sve su važniji tzv. društveni mediji, tj. platforme kao što su Facebook, Twitter, YouTube, WhatsApp i Instagram, koji su u roku od nekoliko godina promijenili način širenja informacija i stajališta kao glavni komunikacijski kanal među ljudima, dok su se utjecaj i relevantnost tradicionalnih medija te njihovo oblikovanje mišljenja smanjili;
2. ističe da će se u bliskoj budućnosti velika većina informacija širiti internetskim kanalima te da bi društveni mediji mogli postati glavno sredstvo prenošenja informacija građanima, posebice u zapadnim zemljama: više od polovine Europljana već sada koristi društvene mreže svaki dan ili dva do tri puta tjedno;
3. napominje da se društveni mediji u prvom redu odlikuju time što – za razliku od drugih vrsta medija – svim svojim korisnicima omogućuju potpuno nove načine komuniciranja sa svim ostalim korisnicima („mnogi s mnogima”): svaki korisnik bilo koje platforme može, barem potencijalno, doprijeti sa svojom porukom do jednog od milijuna drugih korisnika, i to bez posredovanja uredništva; to ima i pozitivne i negativne posljedice;
4. također naglašava jednu drugu značajku društvenih medija, a to je činjenica da kod „klasičnih” [a-z]+ (tiska, radija i televizije) odluke o tome što će se objavljivati donosi jasno definiran krug osoba (novinari, urednici i administrativno osoblje). Te osobe zbog tih odluka mogu na različite načine biti izravno pozvane na odgovornost. U slučaju društvenih medija to je često mnogo teže, na primjer jer je najprije potrebno utvrditi autore i načine širenja informacija. Istodobno društveni mediji omogućuju brzo „viralno” širenje i neistinitih informacija među širokom publikom;
5. naglašava da uzrok tog društvenim medijima svojstvenog pomanjkanja odgovornosti treba tražiti u postojećem zakonodavstvu, kao i u mogućnosti da se pojedinačni korisnik skriva u anonimnoj masi, što toleriraju sve društvene platforme;
6. sa zabrinutošću primjećuje da je kombinacija masovnog korištenja, pomanjkanja odgovornosti i anonimnosti na društvenim platformama dovela do kršenja praksi, načela, pravnih zaštitnih mehanizama i dosadašnjeg uzusa koji su osiguravali pouzdanost prenesenih informacija;

7. posebno je zabrinut zbog toga što su društveni mediji postali instrument koji unutarnji i vanjski subjekti iskorištavaju za širenje dezinformacija i političku, gospodarsku i društvenu manipulaciju. Opseg trenutačnih manipulacija u društvenim medijima teško je procijeniti: prema raspoloživim znanstvenim istraživanjima samo tijekom 2018. u 48 država organizirane su kampanje manipuliranja i dezinformiranja u društvenim medijima, a razne političke snage (stranke, vlade itd.) po cijelom svijetu potrošile su više od pola milijarde dolara na vršenje psihološkog utjecaja na javno mnijenje i manipulaciju javnosti u društvenim medijima;

8. nadalje ističe da se dezinformacije često koriste za širenje stavova koji su nespojivi s „nedjeljivim i univerzalnim vrijednostima ljudskog dostojanstva, slobode, jednakosti i solidarnosti” [a-z]+đenima u Povelji o temeljnim pravima Europske unije i Europskoj konvenciji o ljudskim pravima;

9. ističe da se učinkovitost tih kampanja dezinformiranja uvelike povećava zahvaljujući pristupu detaljnim osobnim informacijama o korisnicima društvenih medija, dobivenima ili kupljenima na društvenim medijima, koje se mogu upotrijebiti za prilagođavanje dezinformacija, čime se maksimalno povećava njihov učinak;

10. upozorava na to da postojeći mehanizmi funkcioniranja društvenih medija pogoduju širenju neistina više nego mehanizmi funkcioniranja bilo kojeg drugog informacijskog kanala: razna znanstvena istraživanja pokazuju da je vjerojatnost da korisnici Twittera prosljede („retweetaju”) lažnu informaciju objavljenu na toj platformi 70 % veća od vjerojatnosti da prosljede istinitu informaciju;

11. upozorava na još jednu zabrinjavajuću pojavu na koju ukazuju istraživanja: korisnici društvenih medija u načelu teško mogu procijeniti utemeljenost i vjerodostojnost informacija koje se prenose na društvenim medijima;

12. zabrinut je stanjem pripravnosti Europske unije i njezinih država članica da se nose s novim valom dezinformacija kojeg bi mogla pokrenuti umjetna inteligencija; dezinformacije se već sada smatraju jednim od najopasnijih instrumenata u budućnosti ratovanja;

13. podržava poruke Europskog parlamenta ⁽¹⁾ u pogledu važnosti suradnje EU-a i država članica s pružateljima usluga društvenih medija u borbi protiv širenja propagande preko tih medija, jer bi ta propaganda mogla ugroziti socijalnu koheziju naših teritorija, što bi pak moglo dovesti do radikalizacije građana, posebno mladih;

14. sa zadovoljstvom prima na znanje raspravu o lažnim vijestima/dezinformacijama koja se vodi na europskoj razini. Komunikacija Komisije „Suzbijanje dezinformacija na internetu: europski pristup” [a-z]+ glavni referentni dokument za tekuću raspravu o tome kako zaustaviti dezinformacije na internetu;

15. ističe da Komisija u Komunikaciji navodi sljedeća četiri ključna elementa strategije suzbijanja dezinformacija:

— povećanje transparentnosti (saznanja o izvorima informacija, o načinu na koji se informacije šire, o tome na koga su usmjerene te o tome tko financira njihovo stvaranje i širenje);

— poticanje raznolikosti informacija, osobito iz izvora koji građane potiču na kritičko razmišljanje zahvaljujući pouzdanim informacijama koje osigurava visokokvalitetno novinarstvo;

— razvoj sustava za procjenu pouzdanosti izvora informacija;

— provedba programa informiranja i podizanja razine svijesti građana;

(1) Europski parlament 2016/2030 (INI).

16. s interesom prima na znanje izvješće Komisijine stručne skupine na visokoj razini zadužene za lažne vijesti i dezinformacije na internetu, koje predstavlja važnu dopunu Komisijine Komunikacije; ta je stručna skupina izdvojila područja u kojima su dosadašnje mjere zakazale, primjerice u pogledu transparentnosti u vezi s funkcioniranjem algoritama kojima se društvene platforme služe kako bi utvrdile prioritet sadržaja i redosljed kojim se oni predstavljaju korisnicima;

17. skreće pozornost na koristan rad radne skupine East Stratcom, koja je u okviru Europske službe za vanjsko djelovanje zadužena za otkrivanje ruskih kampanja propagande i dezinformiranja;

18. također skreće pozornost na raspravu u Europskom parlamentu o dezinformacijama na internetu, koja zbog razlika u stajalištima raznih klubova zastupnika nije doduše dovela do zajedničkog mišljenja o sredstvima za suzbijanje dezinformacija, ali tijekom koje je posebno istaknuto da bi utjecaj ruskih instrumenata propagande na javno mnijenje u državama članicama EU-a trebao izazvati ozbiljnu zabrinutost;

Prioriteti

19. ističe da Povelja o temeljnim pravima svim europskim građanima jamči pravo na slobodu izražavanja, što podrazumijeva i pravo na vlastita uvjerenja te na primanje i širenje informacija i mišljenja bez uplitanja javnih tijela i bez obzira na granice. Cilj mjera institucija EU-a mora biti učinkovita zaštita prava na informiranje;

20. ističe da opasnost koja proizlazi iz dezinformacija ugrožava sve razine demokratskih društava i institucija; lažne informacije koje se ciljano šire internetom mogu imati jednako destruktivne posljedice na lokalne zajednice (i političke procese, uključujući europske, nacionalne i općinske izbore) kao i na čitave države; stoga suzbijanje dezinformacija uoči europskih izbora treba predstavljati prioritet za europske institucije i mreže društvenih medija kako bi se osigurali slobodni i pošteni izbori;

21. također ističe da dezinformacije nanose štetu društvu na različite načine: ne samo što dovode do toga da se političke odluke donose na temelju pogrešnih pretpostavki nego mogu dovesti i do poticanja mržnje i agresivnosti, nanošenja (materijalne) štete građanima i ugrožavanja zdravlja i života. Dugoročno gledano, dezinformacije će također narušiti povjerenje građana u bilo koji izvor informacija te u institucije, tijela vlasti i demokraciju;

22. također ističe da suzbijanje dezinformacija na internetu ne smije ići nauštrb slobode izražavanja ili prava na zaštitu osobnih podataka koji u svakom trenutku trebaju biti neotuđiva imovina pojedinačnog korisnika koji jedini može odobriti, poništiti ili revidirati pristup svim podacima ili dijelu podataka, i drugih temeljnih vrijednosti EU-a. Svaki je oblik cenzure neprihvatljiv. Usvojena rješenja moraju biti proporcionalna;

23. napominje da glavni akteri s područja društvenih medija svoje napore za suzbijanje dezinformacija – uz potporu institucija EU-a – trenutačno u prvom redu usmjeravaju na „samoregulaciju” [a-z]+ društvenih medija te na njihovu dobrovoljnu suradnju s vanjskim subjektima (npr. organizacijama koje provjeravaju činjenice) i državnim tijelima; platforme društvenih medija moraju uložiti veće napore u suzbijanje lažnih vijesti, uključujući u označavanje, provjeravanje podataka i zatvaranje lažnih računa te osiguravanje dostatnih sredstava za praćenje tokova informacija na različitim jezicima u svim državama članicama EU-a. Osim toga, u okviru platformi društvenih mreža trebalo bi poboljšati koncept „provjerenih računa” [a-z]+ na Facebooku, Twitteru, Instagramu ili Youtubeu kako bi ih se moglo prepoznati kao pouzdane i etičke izvore;

24. ako se pokaže da dosadašnje mjere (kao što je neobvezujući kodeks postupanja pri suzbijanju dezinformacija, koji su 2018. dobrovoljno usvojili Facebook, Twitter i druge platforme) nisu dostatne i da problem dezinformiranja postaje sve veći, smatra da bi moglo biti potrebno pribjeći pravnim instrumentima kojima bi se subjekte odgovorne za društvene medije primoralo na poduzimanje odgovarajućih mjera;

Uloga lokalnih i regionalnih vlasti u suzbijanju dezinformacija

25. napominje da dezinformacije kroz svoj utjecaj na, među ostalim, političke i društvene procese na lokalnoj razini utječu i na organizaciju života lokalnih zajednica, a u konačnici i na kvalitetu života samih građana;

26. naglašava da je Odbor zahvaljujući svojoj ulozi predstavnika regionalnih i lokalnih vlasti EU-a definiranoj Ugovorima u idealnom položaju da se uključi u raspravu o prijetnji koja proizlazi iz dezinformacija, kao i da inicira i koordinira mjere europskih lokalnih i regionalnih vlasti za suzbijanje te pojave, što je u skladu s općepriзнatim načelom da se suzbijanje dezinformacija mora oslanjati na međusobnu suradnju mnoštva raznih institucija;

27. ukazuje na sljedeća tri glavna područja u kojima Odbor regija i lokalne i regionalne vlasti mogu poduzimati inicijative i djelotvorno podupirati napore za suzbijanje dezinformacija na internetu: politička edukacija, pružanje potpore nevladinim organizacijama i civilnom društvu te pružanje potpore etički odgovornim lokalnim medijima;

Građanska edukacija

28. podupire jedan od zaključaka iz izvješća stručne skupine na visokoj razini zadužene za lažne vijesti i dezinformacije na internetu da edukacija i prijenos znanja o odgovornom i osviještenom korištenju interneta, a osobito društvenih medija, dugoročno gledano predstavljaju najbolje sredstvo za suzbijanje dezinformacija;

29. s interesom prima na znanje prijedlog Europske komisije o novom programu „Digitalna Europa“ [a-z]+ razdoblje 2021. – 2027., ali istodobno poziva Europski parlament da podnese prijedlog prema kojemu bi stvaranju osviještenog društva koje je imuno na propagandu i posjeduje kompetencije potrebne za provjeru informacija na internetu trebalo posvetiti zasebno tematsko područje u okviru Europskog socijalnog fonda za razdoblje 2021. – 2027.;

30. ističe da su lokalne i regionalne vlasti – kao razina najbliža građanima koja je često zadužena za organizaciju osnovnoškolskog i srednjoškolskog obrazovanja – u najboljem položaju da osmišljavaju obrazovne programe u sklopu kojih se poučava o odgovornom pristupu izvorima informacija na internetu i sposobnosti razlikovanja između pouzdanih i nepouzdanih izvora;

31. potiče lokalne i regionalne vlasti da poduzmu vlastite mjere kako bi osigurale da se poučavanje o pravilnom korištenju internetskih medija uvrsti u sve nastavne planove i programe, počevši od osnovnoškolskog obrazovanja;

32. s tim u vezi podsjeća na to da obrazovni programi moraju biti osmišljeni na način da se mogu jednostavno mijenjati i dopunjavati, kako bi se mogli prilagođavati promjenjivoj prirodi internetskih medija, a posebno društvenih medija;

33. također napominje da se pri poučavanju o osviještenom korištenju internetskih medija mora voditi računa o činjenici da su njihove poruke često usmjerene na emocionalnu razinu, što korisnici ponekad spoznavaju samo podsvjesno. Stoga je potrebno osposobiti pedagoge kako bi korisnike obrazovnih mjera mogli oboruzati alatima prilagođenima uzrastu i razini obrazovanja kako potonji ne bi upali ni u emocionalnu stupicu koju postavljaju društveni mediji ni u tzv. kognitivnu zabludu, koja se sastoji u tome da korisnici kao istinu percipiraju samo one informacije i mišljenja koji potvrđuju već postojeća vlastita uvjerenja;

34. upozorava da osposobljavanje i alati za pedagoge trebaju biti preduvjet s obzirom na poteškoće u podučavanju emocionalne inteligencije i kritičkog razmišljanja. U većini slučajeva pedagozi nisu prošli osposobljavanje u tom području i nisu nužno svjesni njegove važnosti, a možda ni njegovog postojanja. Poteškoće u podučavanju složenih vještina, ako ih nastavnik ne posjeduje, treba nadoknaditi alatima i postupcima koji su primjereni važnosti tih vještina, i to ne samo u cilju borbe protiv dezinformiranja nego i radi razvoja osobe kao građanina i stručnjaka;

35. ističe da je nužno osvijestiti korisnike o tome da funkcioniranje neki društvenih, a u određenoj mjeri i nekih klasičnih medija može dovesti do „informativskih balona” [a-z]+ „prostora jeke” [a-z]+ kojima se korisniku podastiru samo stajališta i informacije koji se podudaraju s njegovim svjetonazorom, među kojima može biti i dezinformacija čije ispravke ne dopiru do tih korisnika. Osim toga, čini se da mehanizmi društvenih medija višestruko otežavaju objektivni dijalog o različitim mišljenjima i perspektivama i postizanje kompromisa, što je bit demokracije;

36. poziva lokalne i regionalne vlasti i obrazovne ustanove da neprestano podižu svijest potrošača, posebno mladih, o tome da je zaštita od dezinformacija na internetu u njihovom najboljem interesu. Dezinformacije, naime, nisu ograničene samo na političku i društvenu sferu nego se u jednakoj mjeri koriste u komercijalne svrhe, npr. u području financijskih usluga, e-trgovine, zdravstvenog savjetovanja. Donošenje važnih odluka na temelju dezinformacija može imati teške posljedice;

37. spreman je podržati lokalne i regionalne vlasti u tim naporima, primjerice prikupljanjem iskustava stečenih u raznim državama članicama EU-a i poticanjem izrade kodeksa postupanja;

Pružanje potpore nevladinim organizacijama

38. poziva lokalne i regionalne vlasti i društvo na osmišljavanje okvira za pružanje potpore organizacijama trećeg sektora koje se bave suzbijanjem dezinformacija (npr. provjeravanjem činjenica ili edukacijom građana);

39. naglašava da je takva potpora nužna jer su troškovi provjeravanja istinitosti informacija znatno viši od troškova potrebnih za širenje lažnih informacija. Treba pružati materijalnu pomoć neovisnim organizacijama koje se bave provjeravanjem činjenica kao i onima koje nastoje educirati građane o tome kako razotkrivati laži;

40. ukazuje na to da su upravo lokalne i regionalne vlasti u najboljem položaju da pružaju takvu potporu, koja može imati različite oblike poput dodjele subvencija putem raspisivanja natječaja ili preferencijalne dodjele ugovora o najmu prostora;

41. spreman je preuzeti ulogu koordinatora s ciljem utvrđivanja najboljih praksi i olakšavanja razmjene iskustava;

Pružanje potpore lokalnim medijima

42. ističe da izrazito velik udio dezinformacija na internetu ima lokalni karakter, zbog čega postojeći lokalni i regionalni mediji mogu imati važnu ulogu u njihovom osporavanju, vodeći se pritom odgovarajućim pravilima i uz primjerenu potporu. Iz tih i drugih razloga OR ističe važnost kvalitetnih lokalnih i regionalnih medija, koji predstavljaju dinamične lokalne i regionalne kanale, u čemu određenu ulogu imaju i javne službe. To je osobito važno s obzirom na aktualne promjene u pogledu medijske potrošnje i produkcije;

43. napominje da su lokalni mediji zbog svoje raznolikosti jamstvo političkog i informacijskog pluralizma svake regije i teritorija te da zaštita tog pluralizma treba biti prioritetni cilj. Trenutačno se lokalni mediji u mnogim državama članicama EU-a nalaze u teškoj situaciji jer su uslijed ulaska društvenih medija na tržište – koji posjeduju tehničke mogućnosti obraćanja pojedincima i ciljanog usmjerenja poruka pojedinačnim osobama – izgubili financijsku osnovu za svoje djelovanje koju su dosad predstavljali mali oglasi, kao i, u nekim slučajevima, uslijed svjesnih pokušaja na političkoj razini da se oslabi pluralizam medija. Očito je da su materijalno oslabljeni lokalni mediji manje sposobni suprotstaviti se aktivnom širenju laži na internetu;

44. stoga poziva na paneuropsku raspravu o tome kako bi se mogla pružati potpora lokalnim medijima. Predmet rasprave trebala bi biti dva uzajamno neproturječna aspekta: potpora medijima prilikom razvoja održivih poslovnih modela te pomoć koju lokalne i regionalne vlasti (lokalne zajednice, ali i institucije na središnjoj odnosno europskoj razini) mogu pružati lokalnim medijima, primjerice putem subvencije za određene medije, radi osiguravanja zdravog pluralizma mišljenja, istodobno poštujući načela unutarnjeg tržišta EU-a, a posebno odredbe koje se odnose na državne potpore. U međuvremenu lokalnim i regionalnim institucijama preporučuje uvođenje privremenih mjera za potporu lokalnim medijima kako bi se osigurao njihov opstanak.

Bruxelles, 6. veljače 2019.

Predsjednik

Europskog odbora regija

Karl-Heinz LAMBERTZ

Mišljenje Europskog odbora regija o temi „Digitalizacija zdravstvenog sektora”

(2019/C 168/05)

Izvjestitelj:	Fernando López MIRAS (ES/EPP), predsjednik regije Murcije
Referentni dokument/i:	Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija o omogućivanju digitalne transformacije na jedinstvenom digitalnom tržištu u području zdravstva i skrbi: osnaživanje građana i stvaranje zdravijeg društva (COM(2018) 233)

EUROPSKI ODBOR REGIJA

Opće napomene

1. pozdravlja inicijativu Komisije za promicanje suradnje među državama članicama EU-a radi ubrzanja pokretanja digitalne transformacije zdravstva s ciljem postizanja djelotvornijeg sustava zdravstvene skrbi u Europi, unapređivanja istraživanja, bolje prevencije bolesti te personalizirane skrbi i zdravstvene skrbi, kako bi se građanima omogućila jednakost u pristupu kvalitetnoj skrbi; pritom naglašava da je organizacija zdravstvenih sustava u nadležnosti država članica;
2. svjestan je izazova s kojim se suočavaju decentralizirane razine vlasti u cijeloj Europskoj uniji: starenje stanovništva zbog kojega dolazi do povećanja kroničnih bolesti i višestrukog obolijevanja, što dovodi do sve veće potražnje za resursima i pristupa koji se temelji na promjeni modela skrbi;
3. skreće pozornost na veliku količinu podataka o zdravlju koji su trenutačno pohranjeni u zasebnim sustavima te smatra da bi njihova učinkovitija uporaba međusobnim povezivanjem i analizom makropodataka mogla poboljšati sustave socijalne i zdravstvene skrbi i pridonijeti njihovoj održivosti;
4. ističe potrebu za digitalnom transformacijom u području zdravstva i skrbi radi rješavanja izazova s kojima se Europa suočava;
5. smatra da je usvajanje digitalnih rješenja za zdravstvo i skrb i dalje sporo, da se uvelike razlikuje među državama članicama i regijama te da postoji rizik da će koristi od informacijskog društva imati pretežito velegradska područja i razvijenije regije. Time bi se zanemarile najudaljenije regije, ruralna ili slabo naseljena područja te otoci, a upravo oni trebaju biti prioriteta ciljna područja jer je njihovu izoliranost moguće ublažiti s pomoću tih rješenja;
6. uviđa da se, bez obzira na dosad poduzete napore, i dalje primjenjuju neusklađeni formati i norme u elektroničkim sustavima zdravstvene evidencije u cijelom EU-u;
7. smatra da je potrebno omogućiti siguran pristup i prekograničnu razmjenu genomskih i drugih podataka o zdravlju radi unapređivanja istraživanja i postizanja preciznijih dijagnoza i prilagođenijeg liječenja bolesti, čime se postiže napredak u području personalizirane medicine;

8. pozdravlja inicijative Komisije za pružanje potpore provedbi e-zdravstva (*eHealth*) u regijama kao alata za suočavanje s izazovom starenja: strukture za suradnju kao što je Europsko inovacijsko partnerstvo za aktivno i zdravo starenje, određivanje „Referentnih lokacija za aktivno i zdravo starenje” ili potporu projektu „Plan za digitalnu transformaciju zdravstva i skrbi za društvo koje stari”;

9. pozdravlja nove prijedloge financiranja za razdoblje 2021. –2027. u kojima digitalizacija zdravstva zauzima važno mjesto; posebno pozdravlja Prijedlog uredbe o programu Digitalna Europa za razdoblje 2021. –2027. te ustraje na potrebi da se osigura da javni sektor i područja od javnog interesa, kao što su zdravlje i skrb, obrazovanje itd. mogu uvesti najnovije digitalne tehnologije, osobito računalstvo visokih performansi, umjetnu inteligenciju i kibersigurnost te imati pristup njima;

Europski elektronički zdravstveni karton i prekogranično zdravstvo: siguran pristup građana njihovim zdravstvenim podacima

10. pozdravlja to što se u prijedlozima Komisije načelo zaštite podataka smatra središnjim elementom, uzimajući pritom u obzir prilike koje donosi nova Opća uredba o zaštiti podataka (GDPR) u pogledu unapređivanja sigurnog pristupa zdravstvenim podacima;

11. napominje da je potrebno poboljšati sposobnost upravljanja vlastitim zdravljem i zdravstvenu pismenost građana, ne samo zbog njihovog utjecaja na zdravlje nego i zbog poticanja održivosti zdravstvenih sustava. IKT predstavlja jedan od temeljnih elemenata potpore. Također smatra prikladnim da nadležna tijela u sektoru zdravstva pruže odgovarajuće smjernice za suzbijanje prezasićenosti informacijama bez znanstvenog uporišta o zdravstvenim temama na internetu;

12. napominje da većina građana nije svjesna mogućih posljedica objavljivanja osobnih podataka, kao ni složenih pravila za upravljanje pristupom podacima;

13. stoga žali što u prijedlozima Komisije nisu navedene konkretne mjere za podizanje javne svijesti i jamčenje toga da građani i pacijenti u cijelosti razumiju zakonodavni okvir kojim se štiti privatnost zdravstvenih podataka te preporučuje Komisiji da u cijelom EU-u pruži potporu komunikacijskim kampanjama kojima bi se objasnilo kako zaštititi privatnost zdravstvenih podataka u novom pravnom okviru;

14. potiče Komisiju da nastavi promicati napore usmjerene na uklanjanje prepreka za interoperabilnost sustava e-zdravstva, što bi uključivalo uspostavu učinkovitijih sustava, s obzirom na to da nedostatak interoperabilnosti ima stvarne i mjerljive troškove;

15. podupire usvajanje preporuke Komisije o tehničkim specifikacijama europskog formata elektroničke razmjene zdravstvenih registara i daljnji razvoj infrastrukture digitalnih usluga e-zdravstva kako bi se građanima i pacijentima omogućilo da pristupaju svojim osobnim zdravstvenim podacima te da ih koriste u svrhu javnog zdravlja i istraživanja, ali i kako bi se omogućilo slobodno kretanje osoba, koje se trenutačno ne preporučuje u slučaju složenih bolesti;

16. traži od država članica da izbjegavaju lokalizaciju usluga na temelju pogrešne pretpostavke da su centralizirane lokalizirane usluge sigurnije, kao i da podatke arhiviraju primjenjujući načelo decentralizacije i služeći se tehnologijom koja to omogućuje, poput lanca blokova. Također je važno promicati primjenu međunarodnih i otvorenih standarda kako bi se izbjegla rješenja kojima se stvara ovisnost o jednom konkretnom pružatelju usluga;

17. ustraje u tome da podaci o pacijentima trebaju biti zaštićeni i pravilno osigurani kako bi se izbjegla zlouporaba informacija. Jednako tako, ističe da mogućnosti koje proizlaze iz povećanog pristupa podacima o pacijentima ni na koji način ne smiju pridonositi razvoju događaja koji bi bio štetan za prava pacijenata, već koji će biti od koristi za njih. U tom pogledu poziva Komisiju da razmotri mjere za zaštitu pacijenata od moguće neravnoteže moći između njih i zdravstvenih djelatnika do koje bi moglo doći zbog povećanog pristupa podacima o njihovom zdravlju;

18. napominje da se digitalnim zdravstvenim kartonima može pridonijeti koordinaciji skrbi na nacionalnoj i regionalnoj razini jer to omogućuje razmjenu zdravstvenih podataka u stvarnom vremenu među pružateljima zdravstvenih usluga, osobito u slučajevima pacijenata sa složenim višesustavnim i rijetkim bolestima;

19. također napominje da su javna tijela u nekim državama članicama puno uložila u razvoj elektroničkih zdravstvenih kartona i digitalnih platformi, koji građanima omogućuju pristup vlastitim zdravstvenim podacima odnosno dijelu tih podataka. Važno je da se ne zanemare ta velika ulaganja, da se u obzir uzmu iskustva tih država članica te da se nacionalna, regionalna i lokalna razina ne opterete dodatnim i nepotrebnim troškovima;

20. predlaže Komisiji da učini korak dalje od razvoja europskog formata za razmjenu elektroničkih zdravstvenih registara te da, uz taj format, promiče i istinski europski elektronički zdravstveni karton. Pritom bi se zajamčio siguran pristup zdravstvenoj evidenciji, ali bi pacijenti bili vlasnici podataka i davali bi ovlaštenje za pristup tim podacima koje bi naknadno mogli revidirati.

21. također napominje da su javna tijela u nekim državama članicama izradila odnosno rade na razvoju digitalnih struktura upravljanja i sustava za izjave o pristanku, dnevničke datoteke itd. u vezi s podacima pacijenata i pristupom tim podacima. Ta iskustva prikupljena na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini trebala bi se uzeti u obzir u daljnjem radu na europskom zdravstvenom kartonu;

Bolje baze podataka radi promicanja prevencije, istraživanja i personalizirane medicine

22. smatra da je razmjena osobnih zdravstvenih podataka ključna za istraživanje javnog zdravlja i klinička istraživanja kako bi se državama članicama omogućilo da bez ugrožavanja temeljnih prava u pogledu zaštite podataka pretvaraju te podatke u saznanja korisna građanima;

23. smatra da je potrebna bolja koordinacija između postojećih nacionalnih i regionalnih inicijativa radi udruživanja genomskih i drugih zdravstvenih podataka u području istraživanja i personalizirane medicine te potiče države članice da potpišu deklaraciju „Ususret pristupu jednom milijunu sekvenciranih genoma u EU-u do 2022.”;

24. poziva Komisiju na razmatranje mogućnosti da se genetskim istraživanjima koja se provode na europskim građanima iz kliničkih razloga dodijeli jedinstvena identifikacija, što bi omogućilo da te informacije budu korištene za preventivne, dijagnostičke ili terapijske postupke koje bi građani mogli trebati tijekom života. To bi uvijek iziskivalo i njihov pristanak, s obzirom na to da je pacijent uvijek vlasnik podataka. Danas je lanac blokova (eng. *blockchain*) siguran protokol koji omogućava jamčenje dostupnosti podataka, čuva njihovu povjerljivost i osigurava da budu pod nadzorom građana;

25. traži od Komisije da usvoji sigurne mjere kojima se jamči anonimnost kako bi se potaknulo uvođenje tehnologija za korištenje podataka u području zdravstva vodeći računa o potencijalu ključnih tehnologija kao što su umjetna inteligencija ili računalstvo visokih performansi, i to u vidu bolje koordinacije između sudionika sustava među kojima su regije, javni i privatni sektor (uključujući MSP-ove u sektoru e-zdravstva), istraživačka tijela te drugi uključeni dionici;

26. pozdravlja namjeru Komisije da pruži potporu razvoju tehničkih specifikacija za siguran pristup genomskim i zdravstvenim podacima i njihovu prekograničnu razmjenu u svrhu istraživanja, kao i provedbu pilot-mjera za koordinaciju programa, inicijativa i relevantnih dionika na nacionalnoj razini i razini EU-a, no pritom ukazuje na potrebu da se usvoje veća jamstva u pogledu uporabe genomskih podataka;

27. smatra primjerenom namjeru Komisije da uspostavi mehanizam dobrovoljne koordinacije između nacionalnih tijela EU-a radi dijeljenja genomskih i drugih zdravstvenih podataka s pomoću kojeg će se postići napredak na području prevencije, istraživanja o zdravlju stanovništva i personalizirane medicine;

28. traži od Komisije da mjere koje usvoji u vezi s pristupom podacima i ponovnim korištenjem podataka u posjedu javnih uprava budu usklađene s njezinim drugim inicijativama, kao što je Komunikacija Komisije „Stvaranje zajedničkog europskog podatkovnog prostora”, COM(2018) 232;

29. poziva Komisiju da promiče mogućnosti koje nude europske referentne mreže u okviru Direktive o primjeni prava pacijenata u prekograničnoj zdravstvenoj skrbi, kako bi se doprinijelo olakšavanju provedbe translacijskih međusektorskih istraživanja na području personalizirane medicine za pacijente koji boluju od rijetkih bolesti, bolesti s niskim stupnjem raširenosti ili složenih bolesti;

30. potiče Komisiju da na europskoj razini pokrene raspravu o etičkim, pravnim i socijalnim posljedicama korištenja genomskih i zdravstvenih podataka, kako u javnom zdravstvu tako i u svrhu istraživanja, te smatra da bi navedene posljedice trebale biti dio regulatornog pristupa Komisije i država članica, pri čemu je potrebno uzeti u obzir ulogu etičkih odbora i stručnjaka, kao i autonomiju korisnika zdravstvenih usluga;

31. potiče države članice da ojačaju i po potrebi prošire postojeće kapacitete za jamčenje stalne i redovite pohrane podataka povezanih sa zdravljem jer će se time pridonijeti kvaliteti međunarodnih podataka dostupnih u organizacijama kao što su Svjetska zdravstvena organizacija (SZO) i Organizacija za gospodarsku suradnju i razvoj (OECD);

32. potiče države članice da objedine podatke u primjeni politika otvorenog pristupa, u skladu s ciljevima otvorene znanosti i stvaranjem europskog oblaka za otvorenu znanost;

Digitalni alati za osnaživanje pacijenata i skrb usmjerenu na ljude: integracija skrbi, starenje, kronične bolesti, višestruko obolijevanje

33. ukazuje na činjenicu da je zbog starenja stanovništva, koje podrazumijeva povećanje kroničnih bolesti i višestrukih oboljenja, a time i zdravstvenih troškova, potreban multidisciplinarni i integrirani pristup skrbi te da se e-zdravstvom i elektroničkom razmjenom podataka između pacijenata, njihovih njegovatelja i pružatelja skrbi olakšava pružanje njege usmjerene na osobu, kao i prijelaz s institucionalne skrbi na skrb u zajednici;

34. ukazuje na to da je obrazovanje jedan od ključnih elemenata za poticanje građana na aktivno sudjelovanje u digitalnoj transformaciji te stoga poziva Komisiju i države članice da ulože veće napore u poboljšanje digitalne pismenosti građana i pacijenata u vidu osmišljavanja odgovarajućih obrazovnih programa; jednako tako podsjeća da i dalje postoje skupine europskih građana koje nemaju pristup internetu ili nemaju dovoljno digitalnih vještina da bi koristile digitalne usluge te je stoga potrebno uložiti aktivne napore za poboljšanje digitalne uključenosti;

35. napominje da uspjeh digitalne transformacije zdravstva neće biti moguć bez prilagodbe obrazovanja, osposobljavanja i trajnog stručnog usavršavanja zdravstvenih djelatnika;

36. ističe da digitalna tehnologija može omogućiti ili poboljšati pristup zdravstvenim uslugama, osobito za osobe smanjene pokretljivosti. Nužno je uzeti u obzir teritorijalni pristup kako bi se promicalo da se što većem broju osoba iz udaljenih, slabo naseljenih regija ili regija u nepovoljnom položaju, koje bi mogle ostati isključene ili zakinite za odgovarajuće zdravstvene usluge, omogućiti pristup visokokvalitetnim informacijama i preventivnim zdravstvenim mjerama te lako dostupnom liječenju i liječničkom nadzoru;

37. naglašava da je važno zajamčiti da će se digitalizacijom zdravstva smanjiti socijalne nejednakosti i promicati povećanje pristupačnosti za osobe s invaliditetom i starije osobe;
38. ukazuje na to da i dalje postoje značajne razlike među regijama u pogledu pristupa uslugama IKT-a, zbog čega poziva Komisiju da nastavi poticati politike za olakšavanje pristupa u područjima u nepovoljnom položaju;
39. ističe da je mobilno zdravstvo (*mHealth*) ključni čimbenik u naporima za osnaživanje javnosti, kao i nužan element održivosti sustava skrbi, te uviđa da upotreba učinkovitih digitalnih rješenja u gospodarskom smislu i u pogledu zdravstvenih rezultata predstavlja sredstvo za ostvarivanje napretka u pogledu održivosti socijalnog i zdravstvenog sustava;
40. smatra da je nužno razviti odgovarajuće alate kojima se jamči dinamična ravnoteža između ponude i potražnje te dati prednost postupcima zajedničkog oblikovanja digitalnih rješenja, vodeći se iskustvima pojedinih regija u ovom području ⁽¹⁾;
41. poziva Komisiju da uvede nove instrumente kojima bi se promicala javna nabava u području inovacija koja nadilazi postojeće pretkomercijalne javne nabave (PCP) i javne nabave inovativnih rješenja (PPI), čija je provedba složena te uvelike ovisi o pravodobnom financiranju, uz kombiniranje, primjerice, europskih programa financiranja i strukturnih fondova;
42. pozdravlja to što se u Prijedlogu uredbe o procjeni zdravstvenih tehnologija proširuje područje primjene na zdravstvene tehnologije i proizvode, iako također smatra da bi bilo poželjno da se zakonodavstvom EU-a olakšaju postupci odobravanja zdravstvenih proizvoda i ostvari napredak u pogledu utvrđivanja postupaka kojima bi se unaprijedili trenutni standardi odobravanja;
43. smatra da je u cilju napredovanja prema održivim sustavima preporučljivo proširiti područje primjene te uredbe na sve faze razvoja tehnologije, uključujući procjenu učinka;
44. ističe da bi zbog naglog proboja novih aplikacija i uređaja za pacijente i zdravstvene djelatnike (aplikacije, vanjski uređaji za mjerenje ili na mobilnim telefonima itd.) trebalo ustanoviti proces akreditacije, certificiranja ili dodjele oznake valjanosti na europskoj razini, kako bi se moglo utvrditi koji od njih su zaista korisni ili koje zdravstveni djelatnik može propisati. Time bi se smanjile administrativne prepreke za to da se rješenja ispitana u jednoj državi članici neometano uvrste na tržište druge države članice te stoga poziva Komisiju da poduzme mjere u tom pogledu;
45. ustraje u tome da uređaji i aplikacije za pacijente i zdravstvene djelatnike trebaju biti jednostavni i laki za upotrebu te da ih ne treba pribrajati onima koji već postoje u državama članicama, već bi ih trebali nadopunjavati;
46. uočava poteškoće povezane s uvođenjem i opsežnom uporabom tehnoloških rješenja ispitanih i provjerenih u okviru pilot-studija te stoga traži od Komisije da pruži potporu regijama i promiče njihovu međusobnu suradnju u cilju provedbe tih tehnoloških rješenja;
47. također preporučuje da se ispita je li prikladno da se u okviru europskih programa financiranja predvidi da prijedlozi projekata uključuju obvezu provedbe projekta u slučaju njegovog uspjeha, čime bi se osiguralo njegovo širenje među stanovništvom radi postizanja jednakosti i dokazala njegova dosljednost po uspješnom završetku procesa inovacije;

⁽¹⁾ <https://www.indemandhealth.eu/>;

U okviru projekta inDEMAND promiču se inovacije kombinacijom dvaju čimbenika: da se potrebe određuju na temelju potražnje te da razvoj rješenja bude plod zajedničkog rada zdravstvenih djelatnika i tehnoloških poduzeća.

Financiranje

48. pozdravlja redefiniranje opsega novog Instrumenta za povezivanje Europe i prijedlog programa Digitalna Europa za razdoblje 2021. –2027. radi ubrzanja digitalne transformacije zdravstvene skrbi u Europi;

49. poziva Komisiju da promiče potrebno usklađivanje među europskim, nacionalnim i regionalnim digitalnim planovima i strategijama te, u kontekstu sljedećeg programskog razdoblja 2021. –2027., odgovarajuću razinu komplementarnosti različitih europskih programa financiranja te javnog i privatnog financiranja kako bi se dovršilo opsežno uvođenje integriranih digitalnih usluga skrbi usmjerenih na ljude;

50. uočava da često tehnologija postoji i funkcionira, ali administrativne prepreke sprečavaju ili odgađaju usvajanje rješenja te stoga traži od Komisije da potiče nove modele naknade troškova za usvajanje digitalnih inovacija usmjerene, primjerice, na plaćanja u skladu sa zdravstvenim rezultatima, kako bi se olakšao poslovni model poduzeća e-zdravstva i mobilnog zdravstva koji nude kvalitetne usluge uz potporu digitalne tehnologije;

51. napominje da je za sljedeće razdoblje 2021. –2027. trenutni zdravstveni program apsorbiran u ESF +, čime se smanjuje njegova omotnica, te stoga potiče suzakonodavce EU-a da povećaju proračunska sredstva predložena za digitalnu transformaciju Europe u višegodišnjem financijskom okviru EU-a za razdoblje 2021. –2027.;

Supsidijarnost

52. poziva Europsku komisiju da pri provedbi akcijskog plana uzme u obzir ne samo države članice nego i lokalne i regionalne vlasti, koje imaju ključnu ulogu u komunikaciji i informiranju pacijenata, obrazovanju i osposobljavanju djelatnika na tom polju te u razvoju e-zdravstva.

Bruxelles, 7. veljače 2019.

Predsjednik

Europskog odbora regija

Karl Heinz LAMBERTZ

Mišljenje Odbora regija o temi „Ususret Osmom programu djelovanja za okoliš (EAP)”

(2019/C 168/06)

Izvjestitelj:	Cor LAMERS (NL/EPP), gradonačelnik Schiedama
Referentni dokument/i:	(samoinicijativno mišljenje)

PREPORUKE O POLITIKAMA

EUROPSKI ODBOR REGIJA

A. Uvodne napomene

1. ističe da EU mora iskazati veću ambiciju u svim relevantnim područjima politike, posebice u području klime, biološke raznolikosti i okoliša, kako bi se postigli ciljevi Pariškog sporazuma i ciljevi održivog razvoja UN-a;
2. napominje da manjkava provedba politika i zakonodavstva EU-a u području okoliša, biološke raznolikosti i klime predstavlja rizik za dugoročnu održivost našeg načina života i ozbiljnu prijetnju za zdravlje te smanjuje kvalitetu života građana EU-a;
3. ističe da sve veći broj svjetskog stanovništva zahtijeva više hrane, energije i resursa. Posljedice, poput klimatskih promjena, velikog gubitka prirodnih rezervata i smanjenja biološke raznolikosti, često su katastrofalne;
4. u tom kontekstu čvrsto vjeruje da programi djelovanja EU-a za okoliš pružaju strateške smjernice, dugoročne vizije i mogućnosti za osiguravanje dosljednosti između okolišnih i klimatskih ciljeva, čime se stvara dodana vrijednost;
5. naglašava da je u okviru programa djelovanja za okoliš postignuto puno s obzirom na to da se onečišćenje općenito polako počinje smanjivati, priroda je bolje zaštićena, a prelazak na niskougljično i kružno gospodarstvo je porastao, međutim potrebno je učiniti još mnogo toga;
6. iako je u okviru Sedmog programa djelovanja za okoliš bolja provedba postavljena kao jedan od ključnih prioriteta, Odbor naglašava da manjkava provedba politika i zakonodavstva u području okoliša – primjerice zbog slabe integracije politika – i dalje predstavlja velik problem;
7. stoga poziva Europsku komisiju, Vijeće i Parlament da Osmi program djelovanja za okoliš razviju u skladu s ciljevima iznesenima u ovom mišljenju;

B. Ocjena Sedmog programa djelovanja za okoliš

8. podržava zaključke Europskog parlamenta o provedbi Sedmog programa djelovanja za okoliš od 17. travnja 2018. ⁽¹⁾ i rezultate studije Službe Europskog parlamenta za istraživanja iz studenog 2017. ⁽²⁾ te – oslanjajući se na svoja prethodna mišljenja ⁽³⁾ – naglašava izazove poput manjkave integracije politika, nedovoljne količine dostupnih financijskih sredstava i nedostatka informacija o dobrim praksama;

⁽¹⁾ ref.: P8_TA(2018)0100

⁽²⁾ Mišljenje o preispitivanju provedbe Sedmog programa djelovanja za okoliš sredinom provedbenog razdoblja (2014. –2020.).

⁽³⁾ Sljedeća mišljenja OR-a: ENVE-V-044 (SL C 271, 19.8.2014., str. 25.); ENVE-V-045 (SL C 271, 19.8.2014., str. 45.); ENVE-V-046 (SL C 415, 20.11.2014., str. 23.); ENVE-VI/001 (SL C 260, 7.8.2015., str. 6.); ENVE-VI/005 (SL C 51, 10.2.2016., str. 48.); ENVE-VI/008 (SL C 240, 1.7.2016., str. 15.); ENVE-VI/011 (SL C 88, 21.3.2017., str. 83.); ENVE-VI/013 (SL C 88, 21.3.2017., str. 43.); ENVE-VI/014 (SL C 207, 30.6.2017., str. 45.); ENVE-VI/015 (SL C 207, 30.6.2017., str. 51.); ENVE-VI/021 (SL C 54, 13.2.2018., str. 21.); ENVE-VI-024 (SL C 54, 13.2.2018., str. 9.); ENVE-VI-028 (SL C 361, 5.10.2018., str. 46.); ENVE-VI-029 (SL C 461, 21.12.2018., str. 30.); i ENVE-VI-030 (SL C 387, 25.10.2018., str. 42.).

9. međutim, napominje da su rezultati glavnih područja Sedmog programa djelovanja za okoliš neujednačeni i nedovoljni:
- a) prvi prioritetni cilj (zaštita prirodnog kapitala) neće biti ostvaren do 2020.;
 - b) napredak je postignut u pogledu raznih podciljeva drugog prioritetnog cilja (niskouglično gospodarstvo i učinkovitost resursa), posebice kada je riječ o ciljnim vrijednostima povezanim s klimom i energijom, a donekle i o ciljevima u području otpada/kružnog gospodarstva;
 - c) nije jasno u kojoj će mjeri biti postignute ciljne vrijednosti u okviru trećeg prioritetnog cilja povezanog s pritiscima na okoliš i opasnostima za ljudsko zdravlje;
 - d) napredak u pogledu osmog cilja (održivi gradovi) neravnomjeran je u pogledu energetske učinkovitosti, održivog prometa i mobilnosti, održivog urbanističkog planiranja i dizajna, bioraznolikosti u gradovima i održivih zgrada;
10. utvrđuje četiri važna uzroka nedostataka u provedbi:
- a) neuključivanje pitanja koja se odnose na okoliš u druga područja politika, posebice u zajedničku poljoprivrednu politiku (ZPP), zajedničku ribarstvenu politiku (ZRP) i kohezijsku politiku;
 - b) nedovoljna financijska sredstva i nedovoljno prilagođeni programi financiranja: iako su brojni projekti koje financira EU donijeli poboljšanja, nemaju svi fondovi EU-a jasno definirane kriterije održivosti. Osim toga, države članice u tom pogledu ne raspolažu dostatnim financijskim sredstvima;
 - c) nedovoljna razina razmjene znanja: iako postoji dovoljno stručnog znanja, ono ne nađe uvijek svoj put do tvorca politika;
 - d) slaba uključenost i angažman lokalnih zajednica i dionika (*);
11. zaključuje da je Sedmi program djelovanja za okoliš dokazao svoju dodanu vrijednost te da je imao pozitivan utjecaj na okolišnu politiku EU-a, građane, okoliš i gospodarstvo. Njegova dugoročna vizija ključna je za stvaranje stabilnog okruženja za održiva ulaganja i rast unutar ekoloških ograničenja planeta;
12. ističe da je Sedmi program djelovanja za okoliš bio opsežan i vrlo složen, s brojnim podciljevima i detaljnim opisima. Povrh toga, ciljevi u okviru Sedmog programa djelovanja za okoliš postavljeni su za točno određeno razdoblje (što je prilično statično), zbog čega nije bilo jednostavno odgovoriti na nova tehnološka dostignuća, promjenjive okolnosti i nove međunarodne strategije;
13. ističe da su u okviru Sedmog programa djelovanja za okoliš utvrđene mjere za poboljšanje održivosti gradova, ali da su zanezarene druge vrste zajednica, poput ruralnih, obalnih, planinskih, otočnih, arhipelaških i najudaljenijih područja. Iako su gradovi važni za postizanje ciljeva, nisu izolirani od svoje okoline. Više pozornosti potrebno je posvetiti međuodnosima između gradova i njihovih zaleđa;
14. podržava zaključke izvješća Europske agencije za okoliš (EEA) u kojem je istaknuto šest uzroka neoptimalne provedbe zakonodavstva EU-a o okolišu: nedjelotvorna koordinacija među lokalnim, regionalnim i nacionalnim tijelima, nedostatak administrativnih kapaciteta i financijskih sredstava, nedostatak znanja i podataka, manjkavi mehanizmi za osiguravanje usklađenosti i neintegritetnost politika (†);

(*) Studija OR-a „Ususret Osmom programu djelovanja za okoliš – lokalna i regionalna dimenzija”.

(†) Izvješće EEA-e o ekološkim pokazateljima za 2017. Podrška praćenju Sedmog programa djelovanja za okoliš (izvješće EEA-e 21/2017); EEA, 2015. Europski okoliš: stanje i izgledi 2015. godine: objedinjeno izvješće. Europska agencija za okoliš, Kopenhagen.

C. **Glavna načela za izradu Osmog programa djelovanja za okoliš**

Promjena konteksta europske politike zaštite okoliša i njegov učinak na regionalnoj i lokalnoj razini

15. naglašava da su jedinstvo i raznolikost dvije važne značajke EU-a. Ta su dva koncepta od temeljne važnosti za samu bit EU-a, posebno pri određivanju ciljeva politika ili izradi novog zakonodavstva;

16. ističe da je pravna stečevina najveći simbol jedinstva. Europski odbor regija (OR) stoga smatra da ona predstavlja temelj Osmog programa djelovanja za okoliš. Zakonodavstvo, standardi i vrijednosti i dalje su važni alati za osiguravanje zaštite okoliša, rješavanje pitanja sigurnosti i rizika te jamčenje kvalitete života. Pravna stečevina europskim građanima također pruža jednaka prava i jednake uvjete u području trgovine i industrije;

17. ističe da postoji jasna obveza EU-a u pogledu uvažavanja političke, društvene, gospodarske, geografske i biokulturne raznolikosti među državama članicama, regijama i gradovima. Snažni naponi EU-a nisu uvijek doveli do željenog rezultata. S obzirom na velike promjene koje predstoje, Osmi program djelovanja za okoliš trebao bi se odmaknuti od univerzalnih rješenja koja se temelje na pristupu „odozgo prema dolje” i uspostaviti vezu između jedinstva i raznolikosti pronalaženjem ravnoteže između postavljanja usklađenih standarda i osiguravanja prostora za razvoj rješenja prilagođenih lokalnom kontekstu. Stoga je važno da europske i nacionalne politike i zakonodavstvo omogućuju dovoljno prostora za lokalne i regionalne pristupe;

18. naglašava da bi se Osmim programom djelovanja za okoliš trebala podupirati učinkovita provedba dosadašnje pravne stečevine, uz tradicionalnu ulogu Europske komisije kao čuvarice te stečevine;

19. s tim u vezi ističe da, iako je tradicionalna politika u području okoliša bila uspješna više od 40 godina, ona više nije dovoljna. Čak i kad se postignu granične vrijednosti, nedovoljna kvaliteta zraka, tla i vode još uvijek može imati negativne učinke na ljudsko zdravlje i prirodu. Isto tako, problemi u provedbi ne mogu se riješiti povećanjem količine zakonodavstva: za postizanje ciljnih vrijednosti i ispunjavanje standarda osim pravne stečevine potrebni su i mehanizmi potpore, novi pristupi i inovacije;

20. u tom kontekstu ističe problem da su razne države članice usvojile nacionalne zakone koji u slučaju postupaka zbog povrede prava EU-a omogućuju nametanje novčanih kazni općinama i regijama. Takva „decentralizacija” odgovornosti za poštovanje zakonodavstva EU-a problematična je jer su nacionalna tijela često usredotočena samo na pravnu provedbu, odnosno prenošenje u nacionalno zakonodavstvo, dok lokalne i regionalne vlasti ne raspolažu potrebnim instrumentima kako bi provodile pravnu stečevinu u djelo. U većini slučajeva vlasti na europskoj i nacionalnoj razini imaju odgovarajuća financijska, pravna i administrativna sredstva te bi stoga trebale biti odgovorne za plaćanje novčanih kazni za neispunjavanje obveza;

21. čvrsto vjeruje da bi EU trebao utvrditi nove ambiciozne ciljeve u tranzicijama kao što su tranzicija na kružno gospodarstvo te tranzicija na održiviju energiju, mobilnost te proizvodnju i potrošnju hrane. Ujedno bi trebao potaknuti države članice, regije i gradove, koji djeluju kao predvodnici, da postignu kvalitetu okoliša koja nadilazi standarde EU-a. To zahtijeva od Europske komisije da ih potakne na daljnje djelovanje;

22. poziva na uvažavanje napora regija koje su predvodnice na području kružnog gospodarstva, održive proizvodnje i potrošnje hrane te smanjenja onečišćenja zraka, onečišćenja bukom i svjetlosnog onečišćenja; poziva na pružanje potpore tim regijama i olakšavanje širenja njihovih najboljih praksi diljem Europe;

23. ističe da je promijenjen kontekst u kojem je politika okoliša izrađena i sada se provodi, što zahtijeva novu ravnotežu između starih i novih pristupa, uključujući sljedeće razloge:

- a) današnje su politike međusobno povezane. Pored sektorske podjele zakonodavstva EU-a na područja kao što su zrak, voda, buka i energija, današnji izazovi zahtijevaju daljnju integraciju pitanja održivosti, kako u svakodnevnom ponašanju ljudi tako i u svakodnevnom poslovanju poduzeća te u socioekonomskom pogledu. Stoga bi EU svoje regije trebao smatrati složenim gospodarskim, socijalnim, okolišnim i biokulturnim sustavima;
- b) inovacije i tranzicije donose najveća poboljšanja. Važno je i uzajamno učenje, za što je potrebno biti otvorenog uma te poznavati dobre i loše prakse. Postojeće zakonodavstvo usmjereno je na standarde i granične vrijednosti, dok je za inovacije i tranzicije potreban prostor za eksperimentiranje. EU-u je potrebno i jedno i drugo;
- c) EU slijedi linearni politički ciklus (prijedlog, odluka, provedba, ocjenjivanje), međutim brzina inovacija zahtijeva pristup koji je kružniji i fleksibilniji;

24. ističe da taj novi kontekst iziskuje drugačiji način razmišljanja i usmjerenost na međuovisnost svih pet komponenti uzročnog okvira koji je usvojila EEA: pokretača, pritiska, stanja, učinaka i odgovora. Klasične okolišne politike usmjerene su na stanja i učinke. Međutim, radi rješavanja problema sadašnjeg i budućeg onečišćenja europske i nacionalne politike trebale bi biti usmjerene i na pokretače i pritiske. To je srž kružnog gospodarstva i drugih tranzicija: rješavanje problema direktno na izvoru;

Integracija politika

25. čvrsto vjeruje da bi se u sklopu Osmog programa djelovanja za okoliš trebala zajamčiti integracija politika;

26. ističe da se integriranim pristupom izbjegavaju neusklađenosti i povezuju različiti aspekti, kao što su:

- a) ambicije, rokovi, provedbeni postupci i alati različitih politika u području okoliša i klime;
- b) politike u području okoliša i klime te druge politike, kao što su ZPP, ZRP, gospodarske i socijalne politike;
- c) ambicije i vremenski raspored u pogledu graničnih vrijednosti iz zakonodavstva EU-a o okolišu (politika u području emisija) i politika temeljenih na izvorima (politike u području emisija) ⁽⁶⁾;
- d) politike na razini EU-a te na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini kako bi se uskladili prioriteti, izbjeglo udvostručavanje i umanjili kontradiktorni ili nepovezani procesi, kao i ispravili nedostaci u postojećoj politici i zakonodavstvu koje iz nje proizlazi;

27. naglašava da je ključno pitanje način na koji EU i druge razine vlasti mogu učinkovito integrirati politike, posebice kako se mogu uskladiti okolišni, socijalni i ekonomski ciljevi;

28. ističe da bi s obzirom na činjenicu da integracija politika iziskuje drugačiji način razmišljanja, Osmi program djelovanja za okoliš trebao:

- a) promatrati integraciju politika kao pristup (umjesto kao prioritet) koji obuhvaća kombiniranje i jačanje zasebnih ciljeva;
- b) potaknuti europske, nacionalne, regionalne i lokalne vlasti da politikama zaštite okoliša daju središnje mjesto u svim drugim politikama (umjesto samog uključivanja, okolišni ciljevi trebali bi biti temelj drugih politika u središtu drugih politika) te da politike zaštite okoliša odrede kao glavnu referentnu točku u provođenju svih aktivnosti;
- c) zauzeti holistički pristup: u okviru Sedmog programa djelovanja za okoliš zauzet je pristup koji je bio cjelovitiji u odnosu na prethodna izdanja tog programa; u okviru Osmog programa trebalo bi ići korak dalje te okolišni, gospodarski i socijalni kontekst promatrati u cjelini;

⁽⁶⁾ Mišljenje OR-a: ENVE-V-046.

Financiranje i ulaganja

29. naglašava da okolišni i klimatski izazovi te izazovi u okviru tranzicija zahtijevaju znatno zelena i plava ulaganja i inovacije;
30. ističe da je radi povećanja učinkovitosti Osmog programa djelovanja za okoliš potrebno više sinergija među različitim izvorima financiranja na europskoj, nacionalnoj i regionalnoj razini, kao i snažnije veze između financiranja javnim i privatnim sredstvima;
31. ističe da su mogućnosti ulaganja lokalnih i regionalnih vlasti ograničene i da se nalaze pod pritiskom. S jedne strane, iz lokalnih i regionalnih proračuna za socijalna se pitanja poput nezaposlenosti, starenja stanovništva i obrazovanja često izdvaja velika količina sredstava. S druge strane, tranzicije, primjerice energetska tranzicija, iziskuju velika ulaganja. Kako bi se u pogledu tranzicija ostvario znatan pomak, potrebno je postići kritičnu masu, a lokalne i regionalne vlasti za to trebaju dodatna sredstva;
32. pozdravlja prijedlog za uspostavu programa InvestEU i njegovu usmjerenost na održivost, kao i prijedlog Komisije za višegodišnji financijski okvir (VFO) nakon 2020., s naglaskom na održivom razvoju i integraciji politike okoliša u sve proračunske naslove. Međutim, OR bi želio da se više od 30 % proračuna izdvaja za uključivanje klimatske politike. Ujedno poziva na to da se na razini EU-a uspostavi Fond za pravednu energetska tranziciju radi suočavanja s okolišnim, gospodarskim i socijalnim izazovima u regijama koje prolaze kroz energetska tranziciju te da se predvidi dostatna potpora za gospodarenje otpadom i tranzicije na području mobilnosti u svim regijama. Ta potpora treba biti kompatibilna s kohezijskim fondovima i dopunjavati ih;
33. snažno pozdravlja horizontalna načela prijedloga Komisije za VFO nakon 2020.: poticanje integriranog socijalnog, gospodarskog i kulturnog razvoja i razvoja u području okoliša te sigurnosti u urbanim, ruralnim i obalnim područjima;

Lokalizirani pristup

34. smatra da je nužan prilagođeni pristup jer regije i lokalne uprave:
- a) predstavljaju važne prostorne subjekte u kojima ljudi žive, rade i kreću se, što za posljedicu ima znatnu količinu emisija;
 - b) znatno se razlikuju s obzirom na vrstu i količinu onečišćenja i emisija;
 - c) znatno se razlikuju u pogledu provedbe zakonodavstva EU-a;
 - d) znatno se razlikuju u gospodarskim, socijalnim, geografskim i okolišnim mogućnostima koje nude i izazovima s kojima se suočavaju;
 - e) razlikuju se u administrativnim nadležnostima, kapacitetu i pristupu provedbi politika u području okoliša i klime;
 - f) nalaze se u povlaštenom položaju izravnog rada s ljudima i poduzećima u svrhu promicanja mjera kao što su zelena javna nabava, građevinskih i prometnih politika, obrazovanja, istraživanja i programa za podizanje svijesti. Time im se omogućuje da pronadu održiva rješenja te da funkcioniraju kao živi laboratoriji za nove ideje i znanje;
35. zagovara holistički lokalizirani pristup ili pristup usmjeren na konkretna područja kao najbolji način za ostvarivanje zdravog života u skladu s posebnostima relevantnog mjesta ili područja;

36. u skladu s načelima supsidijarnosti i proporcionalnosti kao i državnim ustrojem i kulturom u različitim državama članicama preporučuje da se u okviru Osmog programa djelovanja za okoliš osmisli niz strategija usmjerenih na konkretna područja, kao što su zdrava i uspješna gradska i velegradska područja, zdrava i dinamična ruralna područja te sigurna i privlačna priobalna, otočna, arhipelaška i najudaljenija područja. Strategija gradskog razvoja mogla bi biti usmjerena na gradska pitanja, poput mobilnosti i razvoja gradova, dok bi naglasak strategije za ruralno područje bio na prirodi, inovacijama u poljoprivredi i demografskom razvoju. Svrha je preporučenih strategija podržati različite tranzicije uzimajući u obzir zdravlje ljudi i prirodu, gospodarstvo te potrebu za dobrim životnim okruženjem, u duhu ciljeva održivog razvoja. U tom pogledu Osmi program djelovanja za okoliš odražava horizontalna načela prijedloga Komisije za VFO za razdoblje nakon 2020.;

Višerazinski pristup

37. stoga poziva na uspostavu okvira višerazinskog upravljanja koji dobro funkcionira. Radikalne i trajne promjene u načinu života, koje su nužne za stvaranje pravednog, održivog i niskougljičnog društva, iziskuju usvajanje pristupa „odozdo prema gore” i „odozgo prema dolje”. OR stoga smatra da bi Osmi program djelovanja za okoliš trebao biti jasnije povezan sa strategijama i planovima izrađenima na europskoj, nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini;

38. stoga poziva sve razine vlasti da učine sve što je u njihovoj moći kako bi se potaknula transverzalna administrativna suradnja, uključujući međusektorsku suradnju vlada, međuregionalnu, međuopćinsku te prekograničnu suradnju. Isto tako, kad je riječ o strukturama vlasti i geografskom položaju unutar država članica, u okviru Osmog program djelovanja za okoliš trebalo bi dodatno poticati gradove, općine i regionalna tijela da surađuju međusobno, kao i na razini EU-a;

39. podržava inicijative EU-a kao što su partnerstva u okviru Plana EU-a za gradove. OR preporučuje iskorištavanje postojećih partnerstava za održivo korištenje zemljišta, energetske tranziciju, prilagodbu klimatskim promjenama, gradsku mobilnost, kvalitetu zraka i kružno gospodarstvo te aktivno razmatranje mogućnosti uspostave novih međusektorskih partnerstava za okoliš i klimu kako bi se podržala primjena pravne stečevine;

40. naglašava da prenošenje ciljeva EU-a u konkretne lokalne ciljeve nije jednostavno, ali je ključno za postizanje rezultata i stjecanje povjerenja građana. Stoga smatra da bi trebalo osiguravati poticaje za ostvarivanje natprosječnih rezultata. Programe nagrada, kao što su „Zelena prijestolnica Europe” i „Europski zeleni list”, trebalo bi proširiti na manje gradove i sela. Osim toga, trebalo bi dodatno promicati dobrovoljne inicijative kao što su Sporazum gradonačelnika za klimu i energiju i Centar za praćenje gradske mobilnosti;

41. preporučuje da države članice uže surađuju s lokalnim i regionalnim vlastima te potiču gradove i regije na veće sudjelovanje u razvoju i provedbi nacionalnih strategija i planova;

42. stoga poziva države članice da uspostave odgovarajuće institucionalne strukture ili platforme za užu suradnju i kontinuirano savjetovanje, kao što su vertikalne međuresorne radne skupine u sklopu kojih stručnjaci s različitih razina vlasti zajedno izrađuju nacionalne planove i strategije;

43. naglašava da sama koordinacija između različitih razina upravljanja nije dovoljna za učinkovito upravljanje. stoga OR poziva regije i gradove da uspostave bliske veze s civilnim društvom, privatnim sektorom i institutima znanja, unutar i izvan svojih teritorija, te da podupiru međuregionalnu suradnju u tim područjima jer će takva dugoročna partnerstva pridonijeti uspješnoj izradi politika;

44. ističe da bi se na taj način promicali dijalog i rasprava među subjektima s različitim interesima, pozadinama i ograničenjima, čime bi se postiglo bolje donošenje odluka;

45. potiče države članice EU-a da u okviru nacionalnih fondova za istraživanje utvrde i financiraju cjelovite transdisciplinarnе projekte usmjerene na pronalaženje rješenja;

D. Prijedlog Osmog programa djelovanja za okoliš**Novi pristup za Osmi program djelovanja za okoliš**

46. ističe da bi u novom kontekstu politike okoliša Osmi program djelovanja za okoliš trebao:
- biti više strateški i integriraniji te usmjeren na glavne teme;
 - poticati inovacije;
 - omogućiti prenošenje i povećavanje razmjera inovativnih rješenja;
 - biti vođen izazovima i rješenjima, za razliku od Sedmog programa djelovanja za okoliš koji se vodio ograničenjima i problemima;
 - biti fleksibilan kako bi odgovorio na nova tehnološka dostignuća i nove međunarodne strategije, za razliku od prilično statičnog Sedmog programa djelovanja za okoliš;
 - biti fleksibilan u pogledu socijalnih, kulturnih, gospodarskih i okolišnih okolnosti u regijama;
47. poziva Ujedinjenu Kraljevinu i EU da u kontekstu sporazuma o povlačenju i njegove provedbe osmisle zajedničke modalitete kojima bi se osiguralo da i sljedeći program djelovanja za okoliš sadržava visoke okolišne standarde, reciprocitet i visok stupanj ambicije;
48. naglašava da bi budući programi djelovanja za okoliš trebali uključivati utvrđivanje plana i dovesti do integracije kriterija održivosti u druge politike EU-a, makroekonomske prioritete i financijske instrumente. Okolišni su čimbenici također pokazatelj održivosti našeg gospodarskog razvoja. OR se stoga zalaže za sinergiju između Osmog programa djelovanja za okoliš, VFO-a i europskog semestra;
49. u tom pogledu žali zbog neusklađenosti između donošenja Osmog programa djelovanja za okoliš i VFO-a za razdoblje nakon 2020. Postupak donošenja odluka u okviru budućih programa djelovanja za okoliš treba biti usklađen s vremenskim okvirom VFO-a kako bi predloženi VFO uspješno odražavao ciljeve tog programa;
50. predlaže da Osmi program djelovanja za okoliš bude okolišni i klimatski stup nove strategije Europa za razdoblje nakon 2020.;

Predložene teme za Osmi program djelovanja za okoliš

51. smatra da je pristup koji se temelji na zdravom životu u gradskim i seoskim područjima praktičan i integriran. Taj pristup, koji se zasniva na kvaliteti života, uključuje tri stupa održivog razvoja – gospodarske, okolišne i sociokulturne aspekte – te stavlja ljudsko zdravlje i prirodu u širi kontekst održivosti, a povezan je i s provedbom ciljeva održivog razvoja;
52. predlaže da Osmi program djelovanja za okoliš sadržava strategiju EU-a za promicanje zdravog života za sve u kojoj su obuhvaćeni sljedeći koncepti:
- zdravlje ljudi, uključujući visoku kvalitetu života;
 - zdravi planet na kojem se resursi koriste na odgovoran i učinkovit način, uz zaštitu biološke i geološke raznolikosti te ekosustava;
 - zdravo gospodarstvo utemeljeno na kružnom gospodarstvu s dostatnom razinom rasta, održivog razvoja, radnih mjesta, održivih ulaganja i održivog poslovnog okruženja;

d) zdravo društvo s prilikama za sve;

53. poziva EU da usvoji pristup zdravog života kao temelj za sve svoje politike, makroekonomske prioritete i financijske instrumente. Taj bi pristup također trebalo promicati i provoditi na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini. OR predlaže da EU uže surađuje sa zdravim živućim mrežama, kao što je mreža zdravih gradova Svjetske zdravstvene organizacije;

54. ističe da bi se u okviru Osmog programa djelovanja za okoliš trebalo pozabaviti izazovima tranzicije kao što su energetska tranzicija, kružno gospodarstvo, tranzicija u području mobilnosti, tranzicija u proizvodnji i potrošnji hrane te prijelaz sa sive na zelenu i plavu infrastrukturu. Prakse u sektoru proizvodnje, potrošnje i prijevoza ključni su čimbenici onečišćenja zraka, vode i tla te onečišćenja bukom. Navedene tranzicije u skladu su s politikama koje se temelje na izvorima i stoga će se uz pomoć njih podupirati provedba postojećeg zakonodavstva EU-a. Povezane su s promjenama u kvaliteti života: zdrav život u gradskim područjima i bolja kvaliteta života i vitalnost u ruralnim područjima. Osmim programom djelovanja za okoliš trebale bi se olakšati te tranzicije te utvrditi vremenski okviri za njihovu provedbu;

55. predlaže da (uz moguće dodatne teme) i dalje budu obuhvaćene glavne teme iz Sedmog programa djelovanja za okoliš – zaštita, očuvanje i povećanje prirodnog kapitala EU-a; pretvaranje EU-a u resursno učinkovito, zeleno i konkurentno ugljično neutralno gospodarstvo, uključujući osiguravanje okvira za dostupan i održiv prijevoz putnika i robe te osiguravanje zelene mobilnosti u gradskim i ruralnim područjima; zaštita građana EU-a od trajnih pritisaka na okoliš te poboljšanje zdravlja i dobrobiti – s obzirom na to da su one i dalje vrlo relevantne;

56. naglašava da bi Osmi program djelovanja za okoliš trebao ispunjavati zahtjeve Pariškog sporazuma, uključivati 17 ciljeva održivog razvoja i biti dovoljno fleksibilan da u obzir uzme nova međunarodna kretanja i sporazume;

Predložena struktura Osmog programa djelovanja za okoliš

57. predlaže jednostavan i jasan ustroj Osmog programa djelovanja za okoliš s pet glavnih poglavlja: provedba, tranzicije, inovacije, širi globalni izazovi i komunikacija;

58. predlaže da se ta poglavlja provode u okviru akcijskih programa EU-a s mjerljivim ciljevima, ciljanim mjerama, financijskim sredstvima, ulaganjima, alatima i konkretnim mehanizmom za praćenje, primjerice u okviru pregleda aktivnosti u području okoliša. EU s pomoću tih programa može stvoriti poveznice između pet poglavlja u Osmom programu djelovanja za okoliš, razviti prilagođena rješenja usmjerena na određeno područje i na odgovarajući način odgovoriti na nova kretanja i inovativne prakse. S druge strane, akcijskim programima EU-a mogu se nadahnuti nacionalni, regionalni i lokalni akcijski planovi;

59. smatra da bi – uz dužno poštovanje načela supsidijarnosti i proporcionalnosti te državnog ustroja i kulture različitih država članica – u okviru Osmog programa djelovanja za okoliš trebalo potaknuti donošenje nacionalnih i/ili regionalnih akcijskih planova. Na državama članicama je da odluče hoće li imati jedan ili više nacionalnih ili regionalnih planova, s obzirom na to da su takve odluke usko povezane s nacionalnim i regionalnim strukturama vlasti. U sljedećem programu djelovanja za okoliš trebaju se navesti vodeća načela kako bi lokalne i regionalne vlasti poduzele mjere i potaknule usvajanje dobrovoljnih lokalnih ciljeva i planova. To bi pomoglo u provedbi Programa djelovanja za okoliš, a istodobno bi se omogućila određena fleksibilnost za uzimanje u obzir lokalnih potreba, kapaciteta, znanja i stručnosti pri rješavanju lokalnih problema;

60. predlaže da se prvo poglavlje Osmog programa djelovanja za okoliš sastoji od ključnih tema Sedmog programa djelovanja za okoliš, koje iziskuju učinkovitu provedbu;

61. naglašava da su za prvo poglavlje potrebni akcijski programi EU-a za provedbu, koji uključuju mjere iznesene u okviru preispitivanja provedbe na razini EU-a ⁽⁷⁾ i prateće ciljeve Sedmog programa djelovanja za okoliš, poput:

- a) bolje integracije politika, učinkovitijih politika temeljenih na izvorima, ciljane financijske potpore EU-a,
- b) istraživanja o različitim izazovima u području provedbe,
- c) instrumenata provedbe: zakonodavstvo u području okoliša i klime trenutačno raspolaže vlastitim skupom alata i smjernica. Kako bi se izbjegle nejasnoće i osigurala veća koherentnost, OR predlaže ujednačeniju metodu s instrumentima za izgradnju kapaciteta (primjerice alati i programi, radionice, internetski seminari, smjernice itd.),
- d) prikupljanja znanja i najboljih praksi u jedinstvenu, javno dostupnu i jednostavno pretraživu bazu podataka koja sadrži odgovarajuće opcije koje pomažu u utvrđivanju najboljih praksi,
- e) mjera za promicanje, širenje i financiranje postojećih i novih inicijativa kojima se podržavaju razmjena znanja i najboljih praksi među europskim, nacionalnim, regionalnim i lokalnim mrežama te suradnja među gradovima poput istorazinskog ocjenjivanja i uzajamnog poučavanja, posjeta lokacijama, ekološkog bratimljenja, partnerskog mentorstva i *coachinga*,
- f) praćenja u okviru pregleda aktivnosti u području okoliša;

62. poziva da se u okviru Osmog programa djelovanja za okoliš dodatno poboljša Tehnička platforma za suradnju u području okoliša koju su uspostavili povjerenstvo ENVE i GU za okoliš u cilju poticanja dijaloga i prikupljanja informacija o lokalnim i regionalnim izazovima i rješenjima kada je riječ o primjeni zakonodavstva EU-a o okolišu; predlaže da se unutar Platforme uspostavi mreža ambasadora za promicanje provedbe zakonodavstva o okolišu na svim razinama upravljanja, nadopunjujući tako EIR i TAIEIX;

63. predlaže veću usmjerenost na aspekte/izazove provedbe politika EU-a u području okoliša putem mišljenja OR-a te rada budućih regionalnih središta ⁽⁸⁾, i to u cilju ispravljanja nedostataka i pronalaska prilagođenih rješenja;

64. predlaže da se drugo poglavlje bavi glavnim tranzicijama (energetska tranzicija, kružno gospodarstvo, tranzicija u području mobilnosti, tranzicija u proizvodnji i potrošnji hrane te prijelaz sa sive na zelenu i plavu infrastrukturu) i da se u okviru njega predloži potreban zakonodavni i financijski okvir za olakšavanje tih prijelaza na pravedan način kako bi se dodatno potaknule inovacije u regijama predvodnicama i poduprle regije s velikim ugljičnim otiskom koje prolaze kroz skupcu energetska tranziciju;

65. ističe da drugo poglavlje iziskuje provedbu u sklopu tranzicijskih programa EU-a koji će sadržavati mjere i financijska sredstva kako bi se olakšala svaka tranzicija te daljnje uvođenje inovacija na terenu. To uključuje konkretne mjere na regionalnoj i lokalnoj razini. Osmim programom djelovanja za okoliš trebalo bi potaknuti razvoj nacionalnih i regionalnih programa tranzicije. Ti programi, u kojima se utvrđuju izazovi, zajedničke mjere i odgovarajući odgovori u sklopu politika, mogli bi se osmisлити zajedničkim snagama;

66. predlaže se da se u trećem poglavlju potiču zelene inovacije i ulaganja. Daljnje inovacije od ključne su važnosti za suočavanje s okolišnim i klimatskim izazovima. U ovom bi poglavlju trebalo istražiti istaknutiju ulogu u oblikovanju primjerenog političkog odgovora;

⁽⁷⁾ Mišljenje OR-a: ENVE-VI/021.

⁽⁸⁾ https://ec.europa.eu/commission/files/report-task-force-subsidiarity-proportionality-and-doing-less-more-efficiently_en

67. naglašava da je treće poglavlje potrebno provesti u okviru programa EU-a za zelene inovacije: programa usmjerenog na zdrav život, održivo društvo i kružno gospodarstvo. Taj bi program trebao služiti za podupiranje istraživanja i razvoja. Trebali bi ga zajednički osmisлити tvorci politika (na europskoj, nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini) te predstavnici industrije i akademske zajednice, pri čemu bi trebali utvrditi izazove, odgovore u sklopu politika i zajedničke pristupe rješavanju problema. Takav program potaknuo bi Europsku komisiju, države članice, gradove i regije da primjenjuju systemske inovativne pristupe i uspostave ili omoguće partnerstva u području projekata za zelene inovacije te razmotre ulogu vlada u olakšavanju pokretanja takvih inicijativa;

68. predlaže da se u četvrtom poglavlju odgovori na šire globalne izazove. Međunarodna kretanja i strategije, kao što su Pariški sporazum, ciljevi održivog razvoja, Konvencija o biološkoj raznolikosti i Plan UN-a za gradove, znatno utječu na politike u području okoliša i klime. Povrh toga, mnogi prioritetni ciljevi Osmog programa djelovanja za okoliš mogu se ostvariti isključivo u suradnji s partnerskim zemljama ili u sklopu općeg pristupa; stoga poboljšanje sposobnosti regionalnih i lokalnih vlasti da se uključe u decentraliziranu suradnju može biti od velike koristi. Hvatanje u koštac s onečišćenjem uzrokovanim djelatnostima industrije, turizma i kućanstava te bavljenje kaznenim djelima protiv okoliša iziskuju međunarodnu predanost, a zatim i usklađeno djelovanje;

69. naglašava da četvrto poglavlje zahtijeva provedbu putem međunarodnog programa za okoliš i klimu za EU kako bi se Uniji pomoglo da odgovori na te izazove i igra ključnu ulogu na međunarodnoj sceni služeći se gospodarskom i trgovinskom politikom u korist okoliša i klime na globalnoj razini;

70. predlaže da tema petog poglavlja bude komunikacija, s naglaskom na podizanju svijesti o važnosti i koristima ispravne provedbe Osmog programa djelovanja za okoliš kao i o njegovoj dodanoj vrijednosti za građane, poduzeća i okoliš. Provedba Osmog programa djelovanja za okoliš bila bi mnogo jednostavnija kada bi građani i drugi dionici bolje razumjeli prioritete EU-a u području okoliša, mjere koje je potrebno poduzeti i konkretne rezultate koji bi se time mogli ostvariti.

Bruxelles, 7. veljače 2019.

Predsjednik

Europskog odbora regija

Karl-Heinz LAMBERTZ

III

(Pripremni akti)

EUROPSKI ODBOR REGIJA

ODBOR REGIJA

133. PLENARNO ZASJEDANJE OR-A, 6.2.2019.–7.2.2019.

Mišljenje Europskog odbora regija o temi „Kreativna Europa i Nova europska agenda za kulturu”

(2019/C 168/07)

Izvjestitelj:	János Ádám KARÁCSONY (HU/EPP), Local councillor, Tahitótfalu village
Referentni dokumenti:	Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi programa Kreativna Europa (2021.–2027.) i stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 1295/2013 COM(2018) 366 final Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija – Nova europska agenda za kulturu COM(2018) 267 final

I. PREPORUKE ZA IZMJENE

Amandman 1.

Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi programa Kreativna Europa (2021.–2027.) i stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 1295/2013 Preambula, uvodna izjava 6.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
Program bi trebao uzeti u obzir dvojni prirodu kulturnog i kreativnog sektora, prepoznajući s jedne strane unutarnju i umjetničku vrijednost kulture, a s druge strane gospodarsku vrijednost tih sektora, uključujući njihov širi doprinos rastu i konkurentnosti te kreativnosti i inovacijama. Za to je potreban snažan europski kulturni i kreativni sektor te posebice dinamična europska audiovizualna industrija, uzmu li se u obzir njihova sposobnost dopiranja do široke publike i gospodarska važnost, među ostalim i za druge kreativne sektore te kulturni turizam [...]	Program bi trebao uzeti u obzir dvojni prirodu kulturnog i kreativnog sektora, prepoznajući s jedne strane unutarnju i umjetničku vrijednost kulture, a s druge strane gospodarsku vrijednost tih sektora i njihov širi doprinos jačanju gospodarske, socijalne i teritorijalne kohezije u EU-u te konkurentnosti, kreativnosti i inovacijama. Za to je potreban snažan europski kulturni i kreativni sektor te posebice dinamična europska audiovizualna industrija, uzmu li se u obzir njihova sposobnost dopiranja do široke publike i gospodarska važnost, među ostalim i za druge kreativne sektore, teritorijalni razvoj i povezanost sa strategijom pametne specijalizacije te kulturni turizam [...]

Obrazloženje

Regionalnom i europskom teritorijalnom suradnjom ostvaruje se rast i otvaraju radna mjesta te se promiče Europa kao turističko odredište, uključujući putem makroregionalnih kulturnih ruta. Na temelju tih iskustava može se osigurati da utjecaj kulture na lokalna područja bude u skladu s načelima utvrđenima u članku 174. UFEU-a i osnažiti njezina uloga u teritorijalnom razvoju potaknutom inovacijama. Kao što se navodi u nacrtu Nove europske agende za kulturu, Komisija namjerava „nastaviti podupirati regije u provedbi strategija pametne specijalizacije i makroregionalnih strategija usmjerenih na kulturu te promicati održivi kulturni turizam”.

Amandman 2.

Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi programa Kreativna Europa (2021.–2027.) i stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 1 295/2013 Preambula, uvodna izjava 20.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
Imajući na umu važnost borbe protiv klimatskih promjena u skladu s Unjinom obvezom provedbe Pariškog sporazuma i UN-ovim ciljevima održivog razvoja, ovaj će Program pridonijeti uključivanju klimatskih pitanja i ostvarivanju općeg cilja podupiranja klimatskih ciljeva s 25 % proračunskih rashoda Unije. Relevantne će se mjere utvrditi tijekom pripreme i provedbe Programa te će se ponovno procijeniti u kontekstu relevantnih postupaka evaluacije i preispitivanja.	Imajući na umu važnost borbe protiv klimatskih promjena u skladu s Unjinom obvezom da bude predvodnik u provedbi Pariškog sporazuma i UN-ovih ciljeva održivog razvoja, ovaj će Program pridonijeti uključivanju klimatskih pitanja i ostvarivanju općeg cilja podupiranja klimatskih ciljeva s 30 % proračunskih rashoda Unije, kao i uključivanju ciljeva održivog razvoja u sve politike Unije . Relevantne će se mjere utvrditi tijekom pripreme i provedbe Programa te će se ponovno procijeniti u kontekstu relevantnih postupaka evaluacije i preispitivanja.

Obrazloženje

Cilj je amandmana naglasiti važnost ciljeva održivog razvoja i odražava stajalište OR-a o njihovom financiranju.

Amandman 3.

Preambula, uvodna izjava 22.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<i>Od svojeg je osnivanja Europska filmska akademija stekla jedinstvenu stručnost te je u jedinstvenom položaju da izgradi paneuropsku zajednicu filmskih stvaratelja i djelatnika koja će promicati i širiti europske filmove izvan nacionalnih granica te razvijati istinski europsku publiku. Ona bi stoga trebala biti prihvatljiva za izravnu potporu Unije.</i>	

Obrazloženje

Ova odredba dovodi do neprimjerene pozitivne diskriminacije u korist ovog tijela. Potreba za izravnom potporom EU-a ovom tijelu nije dovoljno opravdana te bilo koja vrsta izravne potpore ne bi bila transparentna.

Amandman 4.

Preambula, uvodna izjava 23.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
Od svojeg je osnivanja Orkestar mladih Europske unije stekao jedinstvenu stručnost u promicanju međukulturnog dijaloga, uzajamnog poštovanja i razumijevanja s pomoću kulture. Posebnost Orkestra mladih Europske unije leži u činjenici da je to europski orkestar koji nadilazi kulturne granice i sastavljen je od mladih glazbenika koji se biraju u skladu sa zahtjevnim umjetničkim kriterijima putem postupka rigoroznih godišnjih audicija u svim državama članicama. On bi stoga trebao biti prihvatljiv za izravnu potporu Unije.	Od svojeg je osnivanja Orkestar mladih Europske unije stekao jedinstvenu stručnost u promicanju međukulturnog dijaloga, uzajamnog poštovanja i razumijevanja s pomoću kulture. Posebnost Orkestra mladih Europske unije leži u činjenici da je to europski orkestar koji nadilazi kulturne granice i sastavljen je od mladih glazbenika koji se biraju u skladu sa zahtjevnim umjetničkim kriterijima putem postupka rigoroznih godišnjih audicija u svim državama članicama. On bi stoga, pod uvjetom da sve uključene strane u potpunosti poštuju odredbe ove Uredbe , trebao biti prihvatljiv za izravnu potporu Unije.

Obrazloženje

Zbog razloga koji su izneseni u Komisijinu tekstu Orkestar mladih trebao bi biti prihvatljiv za izravnu potporu EU-a i programa Kreativna Europa 2021. – 2027., pod uvjetom da se poštuju sva pravila financiranja.

Amandman 5.

Preambula, uvodna izjava 25.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
Kako bi se osigurala učinkovita dodjela sredstava iz općeg proračuna Unije, potrebno je osigurati europsku dodanu vrijednost svih mjera i aktivnosti koje se provode u okviru Programa te njihovu komplementarnost s aktivnostima država članica, a dosljednost, komplementarnost i sinergije trebalo bi tražiti s programima financiranja kojima se podupiru međusobno usko povezana područja politike te s horizontalnim politikama poput Unijine politike tržišnog natjecanja.	Kako bi se osigurala učinkovita dodjela sredstava iz općeg proračuna Unije, potrebno je osigurati europsku dodanu vrijednost svih mjera i aktivnosti koje se provode u okviru Programa te njihovu komplementarnost s aktivnostima država članica i regija , a dosljednost, komplementarnost i sinergije trebalo bi tražiti s programima financiranja kojima se podupiru međusobno usko povezana područja politike te s horizontalnim politikama poput Unijine politike tržišnog natjecanja.

Obrazloženje

Važno je uzeti u obzir i komplementarnost s aktivnostima regija jer na toj razini postoje zasebne politike koje proizlaze iz njihovih posebnosti, osobito u pogledu najudaljenijih regija.

Amandman 6.

Preambula, nova uvodna izjava nakon uvodne izjave 34.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
	U skladu s člankom 349. Ugovora o funkcioniranju Europske unije u Programu bi trebalo uzeti u obzir posebnu strukturnu, socijalnu i gospodarsku situaciju u najudaljenijim regijama. Predviđeno je usvajanje mjera u svim potprogramima Programa kako bi se povećalo sudjelovanje tih regija i olakšala kulturna razmjena između njih, ostatka EU-a i svijeta. Nadalje, predviđeno je praćenje i evaluacija tih mjera.

Obrazloženje

Program sadrži upućivanje na specifičnu situaciju tih regija jer su one, usprkos velikoj udaljenosti, sastavni dio nekih država članica EU-a. Budući da obogaćuju europsku kulturu, trebalo bi ojačati njihove kulturne odnose s Unijom iako se u tekućem Programu uopće ne upućuje na njih.

Amandman 7.

Članak 3. stavak 2.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
(a) (a) unapređivanje gospodarske, socijalne i vanjske dimenzije suradnje na europskoj razini u cilju razvoja i promicanja europske kulturne raznolikosti i europske kulturne baštine, jačanje konkurentnosti europskog kulturnog i kreativnog sektora te jačanje međunarodnih kulturnih odnosa;	(a) enhancing the economic, social and external dimension of European level cooperation to develop and promote European cultural diversity and Europe's cultural heritage and strengthening the competitiveness of the European cultural and creative sectors, with special attention to small and medium-sized enterprises (SMEs) and reinforcing international cultural relations;

Obrazloženje

Opseg posebnih ciljeva Programa treba biti širi i nadilaziti razinu kulturnog i kreativnog sektora, uz naglasak na mikro, malim i srednjim poduzećima kako bi se točno predočile okolnosti u kojima rade djelatnici u kulturnom i kreativnom sektoru.

Amandman 8.

Članak 4.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
U skladu s ciljevima iz članka 3. prioriteti su potprograma „KULTURA” sljedeći:	U skladu s ciljevima iz članka 3. prioriteti su potprograma „KULTURA” sljedeći:
(a) jačanje prekogranične dimenzije i optjecaja europskih kulturnih i kreativnih subjekata i radova;	(a) jačanje prekogranične dimenzije i optjecaja europskih kulturnih i kreativnih subjekata i radova, uzimajući u obzir regije sa specifičnim geografskim poteškoćama, kao što su najudaljenije regije;
(b) povećanje sudjelovanja u kulturi diljem Europe;	(b) povećanje sudjelovanja u kulturi diljem Europe;
(c) promicanje društvene otpornosti i socijalne uključenosti s pomoću kulture i kulturne baštine;	(c) promicanje društvene otpornosti i socijalne uključenosti te inovacija s pomoću kulture i kulturne baštine;
(d) poboljšanje sposobnosti europskog kulturnog i kreativnog sektora da se razvijaju, otvaraju radna mjesta i ostvaruju rast;	(d) poboljšanje sposobnosti europskog kulturnog i kreativnog sektora da se razvijaju, otvaraju radna mjesta i ostvaruju rast te doprinose lokalnom i regionalnom razvoju;
(e) jačanje europskog identiteta i vrijednosti s pomoću kulturne svijesti, umjetničkog obrazovanja te kulturne kreativnosti u obrazovanju;	(e) jačanje europskog identiteta i vrijednosti s pomoću kulturne svijesti i razmjena , umjetničkog obrazovanja te kulturne kreativnosti u obrazovanju;
(f) (g) doprinos globalnoj strategiji Unije za međunarodne odnose s pomoću kulturne diplomacije.	(f) (g) doprinos globalnoj strategiji Unije za međunarodne odnose s pomoću kulturne diplomacije, uz uključivanje najudaljenijih regija kao glavnih aktera.

Obrazloženje

Posebnu pozornost trebalo bi posvetiti udaljenim područjima s geografskim poteškoćama, a ta je posebna situacija u najudaljenijim regijama prepoznata u članku 349. UFEU-a.

Amandman 9.

Članak 6.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
(d) (d) uspostava i održavanje deskova programa preko kojih se Program promiče u pojedinačnim zemljama te se potiče prekogranična suradnja u kulturnom i kreativnom sektoru.	(d) (d) uspostava i održavanje deskova programa – te potpora njihovu umrežavanju – preko kojih se Program promiče na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini u pojedinačnim zemljama te se potiče prekogranična suradnja u kulturnom i kreativnom sektoru.

Obrazloženje

Kao što se ističe u Izvješću o evaluaciji programa Kreativna Europa (2014. –2020.) sredinom provedbenog razdoblja, tim se programom dopire do građana putem potpore radu i aktivnostima, čime se obogaćuje njihov europski identitet. Sveukupni uspjeh ovisi o učinkovitom širenju informacija i podizanju svijesti o mogućnostima i izazovima na njihovoj razini. Potrebno je poticati daljnji razvoj uloge deskova programa Kreativna Europa, i to razmjenom uspješnih primjera ne samo iz vlastite zemlje nego na paneuropskoj razini, kao i u lokalnom i regionalnom kontekstu.

Amandman 10.

Članak 7. stavak 1.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
Financijska omotnica za provedbu Programa za razdoblje 2021.–2027. iznosi 1 850 000 000 EUR u tekućim cijenama.	Financijska omotnica za provedbu Programa za razdoblje 2021.–2027. iznosi 2 000 000 000 EUR u tekućim cijenama.
Program se provodi u skladu sa sljedećom indikativnom raspodjelom financijskih sredstava:	Program se provodi u skladu sa sljedećom indikativnom raspodjelom financijskih sredstava:
— do 609 000 000 EUR za cilj iz članka 3. stavka 2. točke (a) (potprogram KULTURA),	— do 759 000 000 EUR za cilj iz članka 3. stavka 2. točke (a) (potprogram KULTURA),
— do 1 081 000 000 EUR za cilj iz članka 3. stavka 2. točke (b) (potprogram MEDIA),	— do 1 081 000 000 EUR za cilj iz članka 3. stavka 2. točke (b) (potprogram MEDIA),
— do 160 000 000 EUR za aktivnosti iz članka 3. stavka 2. točke (c) (MEĐUSEKTORSKI potprogram).	— do 160 000 000 EUR za aktivnosti iz članka 3. stavka 2. točke (c) (MEĐUSEKTORSKI potprogram).

Obrazloženje

Kultura i kulturna baština trebaju se bolje uključiti u prioritete sljedećeg VFO-a kako u vidu njihove zastupljenosti u svim programima tako i smislu postavljanja proračunskog cilja od više od 2 milijarde EUR za program „Kreativna Europa“. Za potprogram MEDIA planirano je gotovo 78 % više sredstava u odnosu na potprogram KULTURA, unatoč činjenici da je potprogramom KULTURA obuhvaćeno više sektora umjetnosti; stoga predlažemo da se predloženo povećanje od 150 000 000 EUR usmjeri na potprogram KULTURA.

Amandman 11.

Članak 7. stavak 4.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
Sredstva dodijeljena državama članicama na temelju podijelnog upravljanja mogu se, na njihov zahtjev, prenijeti u Program. Komisija ta sredstva izvršava izravno u skladu s [člankom 62. stavkom 1. točkom (a)] Financijske uredbe ili neizravno u skladu s [člankom 62. stavkom 1. točkom (c)] te Uredbe. Ako je moguće, ta će se sredstva upotrebljavati u korist predmetne države članice.	Sredstva dodijeljena državama članicama na temelju podijelnog upravljanja mogu se, na njihov zahtjev, prenijeti u Program. Komisija ta sredstva izvršava izravno u skladu s [člankom 62. stavkom 1. točkom (a)] Financijske uredbe ili neizravno u skladu s [člankom 62. stavkom 1. točkom (c)] te Uredbe. Sredstva se upotrebljavaju u korist predmetne države članice.

Obrazloženje

Postoje određene bojazni u pogledu članka 7. stavka 4. Prijedloga, kojim se uređuje mogućnost da država članica dio svojih sredstava kojima se upravlja zajednički prenese u program Kreativna Europa. U tom slučaju država članica nema dostatna jamstva da će se ta sredstva dodijeliti u njezinu korist. Stoga se Prijedlog treba sastaviti tako da se osigura da će se ta sredstva upotrebljavati u korist predmetne države članice.

Amandman 12.

Novi članak 13.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
	<p>Odborski postupak</p> <p>1. Komisiji pomaže odbor („Odbor za Kreativnu Europu”). Navedeni odbor je odbor u smislu Uredbe (EU) br. 182/2011.</p> <p>2. Odbor za Kreativnu Europu može se sastati u različitim sastavima kako bi rješavao konkretna pitanja povezana s potprogramima i Međusektorskim potprogramom.</p> <p>3. Pri upućivanju na ovaj stavak primjenjuje se članak 4. Uredbe (EU) br. 182/2011.</p> <p>4. Pri upućivanju na ovaj stavak primjenjuje se članak 5. Uredbe (EU) br. 182/2011.</p>

Obrazloženje

Puno poštovanje načela supsidijarnosti i proporcionalnosti ostvarit će se samo ako se „odborski postupak” ponovno uključi u Prijedlog kako bi se osigurao odgovarajući nadzor država članica nad upravljanjem Programom.

Amandman 13.

Članak 15.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>Komisija u suradnji s državama članicama osigurava sveukupnu dosljednost i komplementarnost Programa s odgovarajućim politikama i programima, posebice onima koji se odnose na rodnu ravnotežu, obrazovanje, mlade i solidarnost, zapošljavanje i socijalnu uključenost, istraživanje i inovacije, industriju i poduzetništvo, poljoprivredu i ruralni razvoj, okoliš i klimatsku politiku, koheziju, regionalnu i urbanu politiku, državne potpore te međunarodnu suradnju i razvoj.</p>	<p>Komisija u suradnji s državama članicama osigurava sveukupnu dosljednost i komplementarnost Programa s odgovarajućim politikama i programima, posebice onima koji se odnose na rodnu ravnotežu, obrazovanje, mlade i solidarnost, zaštitu manjina, a naročito očuvanje baštine autohtonih nacionalnih, etničkih i jezičnih manjina, zapošljavanje i socijalnu uključenost, istraživanje i inovacije, održivi turizam, industriju i poduzetništvo, poljoprivredu i ruralni razvoj, okoliš i klimatsku politiku, koheziju, regionalnu i urbanu politiku, državne potpore te međunarodnu suradnju i razvoj.</p>

Obrazloženje

Turizam utemeljen na kulturnoj baštini ključan je element koji doprinosi privlačnosti Europe, njezinih regija, gradova i ruralnih područja kad su posrijedi unutarnja ulaganja privatnog sektora, razvijanje kulturnih kreativnih četvrti i privlačenje talenta i poduzeća čije poslovanje nije vezano za određeno područje – čime se jača regionalna i nacionalna konkurentnost kako unutar Europe tako i na svjetskoj razini. Povrh toga, budući da se u slučaju velikog broja građana EU-a (otprilike 50 milijuna osoba) državljanstvo ne podudara s njihovim materinim jezikom i narodnošću, u okviru zakonodavnog postupka EU-a potrebno je uzeti u obzir i njihove interese.

Amandman 14.

Članak 18. stavak 2.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>Privremena evaluacija Programa provodi se nakon što bude dostupno dovoljno informacija o njegovoj provedbi, a najkasnije četiri godine nakon početka provedbe Programa.</p>	<p>Privremena evaluacija Programa provodi se nakon što bude dostupno dovoljno informacija o njegovoj provedbi, a izvješće o evaluaciji sredinom provedbenog razdoblja dostavlja se najkasnije četiri godine nakon početka provedbe Programa.</p>

Obrazloženje

Izvrješće o evaluaciji sredinom provedbenog razdoblja od presudne je važnosti u izradi idućeg okvirnog programa te stoga treba biti gotovo i dostupno na vrijeme za iduće razdoblje planiranja.

Amandman 15.

Prilog 1. Potprogram KULTURA

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
Sektorske aktivnosti:	Sektorske aktivnosti:
(a) promicanje raznolikosti, kreativnost i inovacija u području glazbe, posebice distribucija glazbenog stvaralaštva u Europi i izvan nje, mjere izobrazbe i razvoj publike za europsko stvaralaštvo te potpora prikupljanju i analizi podataka;	(a) promicanje raznolikosti, kreativnost i inovacija u području glazbe, posebice distribucija glazbenog stvaralaštva u Europi i izvan nje, mjere izobrazbe i razvoj publike za europsko stvaralaštvo te potpora prikupljanju i analizi podataka;
(b) ciljane mjere kojima se promiču raznolikost, kreativnost i inovacije, posebice prevođenje i prekogranična promidžba europske književnosti u Europi i izvan nje, osposobljavanje i razmjene djelatnika u tom sektoru, autora i prevoditelja te transnacionalni projekti suradnje, inovacija i razvoja u tom sektoru;	(b) ciljane mjere kojima se promiču raznolikost, kreativnost i inovacije, posebice prevođenje i prekogranična promidžba europske književnosti u Europi i izvan nje, osposobljavanje i razmjene djelatnika u tom sektoru, autora i prevoditelja te transnacionalni projekti suradnje, inovacija i razvoja u tom sektoru;
(c) potpora sektoru arhitekture i kulturne baštine: ciljane mjere za mobilnost subjekata, izgradnja kapaciteta, razvoj publike i internacionalizacija sektora kulturne baštine i arhitekture, promidžba kulture gradnje (Baukultur) te potpora zaštiti, očuvanju i unapređenju kulturne baštine i njezinih vrijednosti putem podizanja razine osviještenosti, umrežavanja i aktivnosti uzajamnog učenja;	(c) potpora sektoru arhitekture i kulturne baštine: ciljane mjere za mobilnost subjekata, izgradnja kapaciteta, razvoj publike i internacionalizacija sektora kulturne baštine i arhitekture, promidžba kulture gradnje (Baukultur) te potpora zaštiti, očuvanju i unapređenju kulturne baštine, uključujući tradicionalnu narodnu kulturu , i njezinih vrijednosti putem podizanja razine osviještenosti, umrežavanja i aktivnosti uzajamnog učenja;
(d) ciljane mjere kojima se potiču razvoj kreativnih aspekata dizajnerskog i modnog sektora te kulturnog turizma i njihova promidžba i zastupljenost izvan Europske unije.	(d) ciljane mjere kojima se potiču razvoj kreativnih aspekata dizajnerskog i modnog sektora te kulturnog turizma i njihova promidžba i zastupljenost izvan Europske unije.

Obrazloženje

Tradicionalna narodna kultura u svojim različitim pojavnostima (obrt, glazba, ples...) važan je izvor za održavanje vitalnosti ruralnih naselja, ali i za lokalni i regionalni razvoj i za europsku kulturnu razmjenu. Također predstavlja sredstvo za jačanje europskog kulturnog identiteta i zaštitu načela „jedinstvo u raznolikosti“.

II. PREPORUKE O POLITIKAMA

EUROPSKI ODBOR REGIJA

Kreativna Europa

1. pozdravlja prijedlog Komisije o nastavku aktualnog programa Kreativna Europa, i to kao zasebnog programa kakav zaslužuju svi akteri u kulturnom sektoru. Uz pomoć autonomnog financijskog okvira na najbolji se način može osigurati kontinuitet postignuća iz razdoblja 2014. – 2020. te izraditi pouzdana evaluacija za budućnost;

2. podsjeća na to da je program Kreativna Europa dio šireg prijedloga o sljedećem višegodišnjem financijskom okviru (objavljenog 2. svibnja 2018.), pa će stoga ishod pregovora o prijedlogu proračuna imati velik utjecaj na konačni oblik i sadržaj Programa. Program Kreativna Europa izrazito je važan za razvoj i internacionalizaciju kulturnog sektora. Zbog toga treba pozdraviti povećanje sredstava koja se izdvajaju za Program. Od presudne je važnosti da se udio tih sredstava u ukupnom proračunu EU-a ne smanji, osobito zbog izazova u pogledu europske suradnje;
3. podiže svijest o širenju kulture kao područja politike: sve je veći broj međusektorskih projekata povezanih s kulturom, na područjima poput revitalizacije urbanih područja, osnaživanja mladih, zdravlja, dobrobiti i socijalne uključenosti. Odbor pozdravlja činjenicu da se u Prijedlogu uzima u obzir ta pojava;
4. u pogledu uloge umjetnosti i kulture u oblikovanju identiteta i ostvarivanju kohezije, skreće pozornost na važnost umjetničke slobode i slobode izražavanja, koje treba zajamčiti u skladu s univerzalnim vrijednostima ljudskog dostojanstva, jednakosti i solidarnosti te u skladu s načelima demokracije i vladavine prava;
5. osim toga, smatra da je za razvoj „europskog građanskog identiteta” ključno usmjeriti mjere i sredstva na širenje elemenata koji su zajednički svim Europljanima u područjima kao što su povijest, kultura i baština. U tom su smislu od posebne važnosti prošireni program Kreativna Europa i Europska agenda za kulturu;
6. sa zadovoljstvom primjećuje da se, određivanjem posebnih mjera, u Prijedlogu uzimaju u obzir socijalna, gospodarska i vanjska dimenzija, kao i kulturna baština i digitalno područje kao dvije horizontalne mjere Nove europske agende za kulturu;
7. pozdravlja pojačanu međunarodnu dimenziju Prijedloga, no skreće pozornost na izazove povezane s usklađivanjem prioriteta unutar i izvan EU-a;
8. pozdravlja činjenicu da se u cijelom Programu upućuje na sinergiju s, među ostalim, regionalnom, urbanom i ruralnom politikom, koje „imaju važnu ulogu u promicanju obnove kulturne baštine te podupiranju kulturne i kreativne industrije”⁽¹⁾;
9. predlaže da se još odlučnije uputi na ključnu ulogu lokalnih i regionalnih vlasti u promicanju i slavljenju umjetničkog i kulturnog života svojih zajednica te poziva na njihovo veće sudjelovanje u Programu. U tom kontekstu naglašava da je potrebno osigurati pravilnu ravnotežu između dodjele sredstava važnijim projektima velikih razmjera te financiranja mjera i aktivnosti usmjerenih na lokalnu i regionalnu razinu, među ostalim i financijskim sredstvima MSP-ova;
10. ponovno ističe da su u kulturnom i kreativnom sektoru često prisutna mikropoduzeća, mala i srednja poduzeća te poduzeća samozaposlenih radnika, koja iziskuju inicijativu i organizaciju na lokalnoj razini. Ta lokalizacija predstavlja pozitivan aspekt za regije jer jača lokalna gospodarstva, ali i doprinosi zadržavanju talenta i odgovarajućih radnih mjesta na lokalnoj razini. Pozornost stoga treba posvetiti posebnom položaju kulturnih djelatnika i poduzetnika, uključujući one koji svoju djelatnost obavljaju u regijama sa strukturnim i trajnim ograničenjima;⁽²⁾
11. izražava zabrinutost zbog toga što se Orkestar mladih Europske unije (EUYO) izričito spominje u preambuli Prijedloga kao subjekt koji bi „trebao biti prihvatljiv za izravnu potporu Unije”, usprkos činjenici da se u izmjeni važeće uredbe na temelju dogovora država članica jasno navodi sljedeće: „EUYO-u bi trebalo iznimno odobriti financijska sredstva za razdoblje do kraja trajanja programa Kreativna Europa, odnosno do 31. prosinca 2020.”. S tim u vezi Europski odbor regija želi da mu se pruži jamstvo da će sve relevantne strane u potpunosti poštovati važeću uredbu izmijenjenu Uredbom (EU) 2018/596 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. travnja 2018.;

⁽¹⁾ COM(2018) 366 final.

⁽²⁾ CdR 401/2011 fin.

12. s obzirom na poseban položaj kulturnih djelatnika i poduzetnika, naglašava kako je važno da se u okviru programa Kreativna Europa pružaju informacije o jamstvenom instrumentu uvedenom u prethodnom programskom razdoblju te potiče njegova primjena, čak i kad se jamstveni instrument nalazi izvan tog programa;

Potprogram KULTURA

13. izražava zabrinutost u pogledu ravnoteže između horizontalnih i novih sektorskih mjera jer neznatno povećanje proračuna automatski ne omogućava ispunjavanje mnogo većeg broja prioriteta;

14. u vezi sa sektorskim mjerama:

— naglašava da bi isticanje arhitekture u odnosu na kulturnu baštinu moglo umanjiti postignuća ostvarena u okviru Europske godine kulturne baštine 2018., čiji je cilj bio doživjeti i istražiti europsku kulturnu baštinu širenjem obzora građana i izlaženjem iz okvira građevinske baštine; u tom pogledu smatra da bi se u okviru programa Kreativna Europa trebala utvrditi posebna proračunska linija za podupiranje širenja europske kulturne baštine u razdoblju nakon 2018.;

— skreće pozornost na činjenicu da su područja navedena u točki (d) – dizajn, moda i kulturni turizam – međusektorske prirode, pa potpora njima iziskuje određenu razinu koordinacije s drugim područjima politika.

— izražava zabrinutost u pogledu ravnoteže između različitih grana umjetnosti obuhvaćenih horizontalnim mjerama i novih sektorskih mjera;

15. preporučuje da se u odjeljcima posvećenima europskom identitetu i vrijednostima u okviru potprograma KULTURA snažnije naglasi povezanost s člankom 2. Ugovora o Europskoj uniji (UEU) kako bi se osiguralo postizanje cilja i ispravno tumačenje Programa;

16. snažno potiče sve kulturne i audiovizualne sektore, poput glazbenog sektora, da prenose svoja digitalna znanja i vještine radi unapređenja odnosa i uspostave inovativnih oblika suradnje i na lokalnoj i regionalnoj razini;

Međusektorski potprogram

17. pozdravlja nove prioritete i jačanje tog potprograma, čime se osiguravaju sinergije unutar Programa; istodobno ističe da je, u usporedbi s aktualnim Prijedlogom, u programu Kreativna Europa za razdoblje 2014. – 2020. veći naglasak stavljen na prikupljanje podataka i statistiku, koje je potrebno uključiti i u budući program;

Potprogram MEDIA

18. uvažava promjenu paradigme izazvanu digitalizacijom u načinu stvaranja, širenja, konzumacije i monetizacije kulturnih dobara te upravljanja i pristupanja njima. Digitalizacija regijama u Europi otvara i nove mogućnosti povezivanja zahvaljujući razmjeni audiovizualnih djela i istraživanju novih načina uspostave veza i razmjene sadržaja. Ta bi im tranzicija mogla pomoći i u privlačenju nove publike, iskorištavanju alternativnih sadržaja, obogaćivanju ponude usluga i povećanju vidljivosti sadržaja iz različitih regija. ⁽³⁾ Digitalna tranzicija omogućit će kulturnim dionicima da – pomoću novih digitalnih komunikacijskih alata koji djeluju u više smjerova i kroz više kanala – budu akteri inovacija i zadobiju vjernost publike na lokalnoj razini i pritom sami postanu aktivni sudionici u poticanju pametnog i održivog kulturnog i gospodarskog rasta;

19. u tom kontekstu skreće pozornost na velik broj umjetnika čija su djela i razvoj, iako nedigitalni, jednako važni, kao i na strukture koje široj javnosti pružaju obrazovne mogućnosti i alate, poput knjižnica;

20. snažno potiče sve kulturne i audiovizualne sektore, poput glazbenog sektora, da prenose svoja digitalna znanja i vještine radi unapređenja odnosa i uspostave inovativnih oblika suradnje i na lokalnoj i regionalnoj razini;

⁽³⁾ CdR 293/2010 fin.

21. u tom kontekstu podiže svijest o tome da i dalje postoje nedigitalno umjetničko stvaralaštvo i razvoj te da kao takvi i oni zaslužuju dostojno mjesto u zajednicama 21. stoljeća;

Proračun

22. izražava zabrinutost u pogledu predloženog proračuna novog programa zbog sljedećih čimbenika:

— u Prijedlogu Komisije po svemu sudeći ne uzima se u obzir inflacija; u vezi s tim Odbor podsjeća Komisiju da se tijekom izrade prethodnog prijedloga spominjalo moguće povećanje proračuna za kulturni i kreativni sektor na 1,801 milijardu EUR (*);

— u usporedbi sa sadašnjim razdobljem, predloženi proračun od 1,85 milijardi EUR dodjeljuje se za znatno veći broj prioriteta zbog novih sektorskih mjera u potprogramu KULTURA;

— iako razumije namjeru Komisije da centralizacijom brojnih financijskih instrumenata EU-a koji su trenutačno na raspolaganju za potporu ulaganjima u EU-u ostvari učinkovitost, Odbor izražava zabrinutost da bi se time mogla oslabiti dosadašnja postignuća Instrumenta za jamstva jer osobe odgovorne za taj instrument u kulturnom sektoru neće imati jednak uvid kao u tekućem razdoblju;

23. u tom pogledu predlaže da se postavi proračunski cilj od više od 2 milijarde EUR te naglašava potrebu boljeg uključivanja kulture i kulturne baštine u prioritete sljedećeg VFO-a, kako u vidu njihove zastupljenosti u svim programima i politikama tako i u smislu njihove sinergije s njima;

24. snažno ističe da bi se s lokalnim i regionalnim vlastima trebalo sustavno savjetovati pri osmišljavanju i provedbi mjera za financiranje kulturnih i kreativnih sektora diljem Europe te upravljanju tim mjerama, uz naglasak na širokoj geografskoj pokrivenosti;

25. u vezi s povlačenjem Ujedinjene Kraljevine iz Europske unije, izražava nadu da će, oslanjajući se na dosadašnja zajednička postignuća i kulturna iskustva, EU i Ujedinjena Kraljevina biti u stanju održati i dalje razvijati uzajamno korisne odnose u području kulture;

26. smatra da će se puno poštovanje načela supsidijarnosti i proporcionalnosti ostvariti samo ako se „odborski postupak” ponovno uključi u Prijedlog kako bi se osigurao odgovarajući nadzor država članica nad upravljanjem Programom; jednako tako, potrebna su redovita savjetovanja s lokalnom i regionalnom razinom o smjernicama i godišnjim programima rada;

Nova europska agenda za kulturu

27. pozdravlja Novu europsku agendu za kulturu kao iznimnu i sveobuhvatnu osnovu politike za jačanje europskog identiteta uvažavanjem europske kulturne raznolikosti, osnaživanje europskog kulturnog i kreativnog sektora i njihovih odnosa s partnerima iz trećih zemalja te snažnije povezivanje kulture, obrazovanja i drugih područja politika;

28. pozdravlja činjenicu da se uvođenjem pojma „kulturnog kapaciteta” u Novoj europskoj agendi uzima u obzir izazov proizašao iz promjenjivih očekivanja publike, što iziskuje veće uključivanje lokalnih stanovnika u oblikovanje kulturnih programa, od korištenja njihovih ideja do suradnje s njima u provedbi;

(*) <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52011AR0401&from=EN>.

29. sa zadovoljstvom primjećuje da se u Komunikaciji izričito spominju gradovi i regije kao jedan od tri ekosustava na koje treba staviti naglasak; istodobno ističe da je važno uzeti u obzir ključnu ulogu lokalnih i regionalnih vlasti u provođenju prioriteta u djelo;
30. istodobno, u tom kontekstu napominje da je Odbor već istaknuo da su lokalne i regionalne vlasti zbog svoje bliskosti građanima u boljem strateškom položaju da odgovore na posebne potrebe i zahtjeve različitih kulturnih skupina u Europskoj uniji, što podrazumijeva i visoku razinu odgovornosti; ⁽⁵⁾
31. pozdravlja činjenicu da se u Novoj agendi uvažava potreba za promjenom paradigme sa STEM-a (prirodne znanosti, tehnologija, inženjerstvo i matematika) na STEAM (uključujući umjetnost) kao i činjenica da je sad pravo vrijeme za širenje kreativnog i kritičkog razmišljanja na sve razine obrazovanja i osposobljavanja te napuštanje strogog razdvajanja prirodnih i humanističkih znanosti. Umjetnost je sposobnost osmišljanja novih i korisnih ideja. Uključivanjem umjetnosti i kreativnosti kurikulum STEM-a postaje još privlačniji, kreativniji i inovativniji. Umjetnički predmeti potiču razvoj talenta i kulture; upravo ih je zbog toga nužno povezati s tehnologijom;
32. kultura autohtonih nacionalnih, etničkih i jezičnih manjina važna je sastavnica kulturne baštine Europske unije. Lokalna i regionalna razina odgovorne su za očuvanje i podupiranje te kulture te osiguravanje da svi imaju pristup tim pojedinačnim kulturama. Pored toga, EU treba osigurati financijsku potporu za taj cilj, uključujući ciljana sredstva namijenjena zadaćama za koje je na području zaštite kulturnog podrijetla manjina nadležna regionalna razina. Potrebno je obratiti posebnu pozornost na uporabu inovativnih virtualnih instrumenata, kao i na promicanje različitih manjinskih kultura diljem EU-a;
33. poziva na to da se u upravljanju na razini EU-a i na nacionalnoj razini prepoznaju inovacije kulturnog i kreativnog sektora kao pokretači cjelovitog lokalnog i regionalnog razvoja;
34. ističe da su lokalna i regionalna tijela uspješno uključila kulturni i kreativni sektor u svoje strategije razvoja i da je to doprinijelo razvoju lokalnih gospodarstava i zadržavanju stanovništva na njihovim teritorijima; ⁽⁶⁾
35. međutim, insistira na tome da uključivanje strategija pametne specijalizacije (S3) u regionalne razvojne strategije i dalje predstavlja izazov pa je regijama potrebna pojačana potpora institucija EU-a u ostvarivanju pametne specijalizacije, koja se smatra okvirom regionalne politike za rast utemeljen na inovacijama;
36. ističe da je Europska godina kulturne baštine 2018. djelovala kao katalizator sudjelovanja velikog broja osoba na terenu, uz mnogobrojne aktivnosti diljem Europe kojima se potiče uzajamno upoznavanje s europskom kulturnom baštinom i njezina valorizacija kao zajedničkog resursa, podiže svijest o povijesti i zajedničkim europskim vrijednostima te jača osjećaj pripadnosti zajedničkom europskom prostoru;
37. traži da se učinak i pozitivno nasljeđe Europske godine dodatno valoriziraju, podupru i nadograde te da partnerstva i mreže nastale tijekom te godine nastave s radom i poslije u sklopu kulturne suradnje u EU-u. Europski odbor regija stoga pozdravlja Europski okvir za djelovanje u području kulturne baštine predstavljen u prosincu 2018., koji sadrži pet područja konkretnih mjera kojima se želi napraviti zaokret u načinu na koji cijenimo, čuvamo i promičemo europsku kulturnu baštinu;
38. slaže se s izborom članka 3. Ugovora o Europskoj uniji i članka 167. Ugovora o funkcioniranju Europske unije kao pravnih osnova, uvida važnost članaka 173. i 208. UFEU-a te podupire tri strateška cilja (socijalna, gospodarska i vanjska dimenzija) i dvije horizontalne mjere (kulturna baština i digitalno područje);
39. preporučuje da se u okviru socijalne dimenzije u odlomku „[z]aštita i promicanje kulturne baštine Europe kao zajedničkog resursa kako bi se podigla razina svijesti o našoj zajedničkoj povijesti i vrijednostima te osnažio osjećaj zajedničkog europskog identiteta” podupiru zaštita i poštovanje vjerske baštine Europe i promiču temeljne vrijednosti utvrđene u članku 2. Ugovora o Europskoj uniji (UEU);

⁽⁵⁾ CdR 44/2006 fin.

⁽⁶⁾ CdR 181/2010 fin.

40. u pogledu treće dimenzije (vanjski odnosi) „odlučno ukazuje na potrebu za snažnijom i dubljom suradnjom na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini u području pokretanja i razvoja strategija za potporu međunarodnim kulturnim odnosima i aktivnostima” (7) te smatra da bi diplomacija gradova mogla biti jedan od načina promicanja europskog kulturnog identiteta širom svijeta;

41. smatra da bi bilo bolje kad bi mobilnost kulturnih djelatnika bila uključena u međusektorske mjere s obzirom na to da pruža znatnu dodanu vrijednost svim trima dimenzijama;

42. ponovno ističe da je potrebno unaprijediti prikupljanje podataka i statistiku o kulturi, što je preduvjet za razvoj vjerodostojnih politika utemeljenih na dokazima u budućnosti te poziva na usvajanje strateškog pristupa istraživanju kojim bi se olakšao prijenos znanja među trenutačno nepovezanim inicijativama i zajamčila pokrivenost svih sektora u suradnji s dionicima u kulturi.

Bruxelles, 6. veljače 2019.

Predsjednik

Europskog odbora regija

Karl-Heinz LAMBERTZ

(7) COR-2016-05110-00-00-AC-TRA.

Mišljenje Europskog odbora regija o temi „Erasmus – program za obrazovanje, osposobljavanje, mlade i sport”

(2019/C 168/08)

Izvjestiteljica:	Ulrike HILLER (DE/PES), članica Senata, predstavnica Slobodnog hanzeatskog grada Bremena pri Saveznoj vladi, nadležna za europske poslove
Referentni dokument:	Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi programa „Erasmus”: programa Unije za obrazovanje, osposobljavanje, mlade i sport te o stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 1288/2013
	COM(2018) 367 final

I. PREPORUKE ZA IZMJENE

Amandman 1.

Preambula, uvodna izjava 1.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
U kontekstu brzih i korjenitih promjena do kojih je došlo zbog tehnološke revolucije i globalizacije ulaganje u mobilnost u svrhu učenja, suradnju i razvoj inovativnih politika u području obrazovanja, osposobljavanja, mladih i sporta ključno je za izgradnju uključivih, povezanih i otpornih društava te za održavanje konkurentnosti Unije, istodobno doprinoseći jačanju europskog identiteta i demokraciji Uniji.	U kontekstu brzih i korjenitih promjena do kojih je došlo zbog tehnološke revolucije i globalizacije ulaganje u širenje znanja i kulture , mobilnost u svrhu učenja, suradnju i razvoj inovativnih politika u području obrazovanja, osposobljavanja, mladih i sporta ključno je za izgradnju uključivih, povezanih i otpornih društava te za održavanje konkurentnosti Unije, istodobno doprinoseći jačanju europskog identiteta i demokraciji Uniji.

Amandman 2.

Preambula, uvodna izjava 4.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
U kontekstu europskog stupa socijalnih prava, koji su 17. studenoga 2017. svečano proglasili i potpisali Europski parlament, Vijeće i Komisija, kao prvo ključno načelo utvrđuje se da svi imaju pravo na kvalitetno i uključivo obrazovanje, osposobljavanje i cjeloživotno učenje kako bi održali i stekli vještine s pomoću kojih mogu u cijelosti sudjelovati u društvu i uspješno se kretati na tržištu rada.	U kontekstu europskog stupa socijalnih prava, koji su 17. studenoga 2017. svečano proglasili i potpisali Europski parlament, Vijeće i Komisija, kao prvo ključno načelo utvrđuje se da svi imaju pravo na kvalitetno i uključivo obrazovanje, osposobljavanje i cjeloživotno učenje kako bi održali i stekli vještine s pomoću kojih mogu u cijelosti sudjelovati u društvu i uspješno se kretati na tržištu rada. To je posebice važno za sve mlade Europljane koji su trenutačno nezaposleni. Treba osigurati jednak pristup obrazovanju bez obzira na spol, rasno ili etničko podrijetlo, vjeru ili uvjerenje, invaliditet, dob, spolnu orijentaciju i boravište te posvetiti osobitu pozornost pravima jezičnih manjina.

Obrazloženje

Europski stup socijalnih prava ne vodi računa o izazovima u pogledu obrazovanja s kojima se suočavaju stanovnici udaljenih područja ili pripadnici jezičnih manjina.

Amandman 3.

Preambula, uvodna izjava 8.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
U svojoj Komunikaciji „Moderan proračun Unije koja štiti, osnažuje i brani: višegodišnji financijski okvir za razdoblje 2021.–2027.“, donesenoj 2. svibnja 2018., Komisija je pozvala na veću usredotočenost na mlade u idućem financijskom okviru, posebno tako da se više nego udvostruči program Erasmus+ 2014.–2020., jedan od najvidljivijih uspjeha Unije. U novom bi se Programu trebalo usredotočiti na uključivost te doprijeti do više mladih s manje mogućnosti. Tako bi se omogućilo da više mladih ode u drugu zemlju kako bi učili ili radili.	U svojoj Komunikaciji „Moderan proračun Unije koja štiti, osnažuje i brani: višegodišnji financijski okvir za razdoblje 2021.–2027.“, donesenoj 2. svibnja 2018., Komisija je pozvala na veću usredotočenost na mlade u idućem financijskom okviru, posebno tako da se više nego udvostruči program Erasmus+ 2014.–2020., jedan od najvidljivijih uspjeha Unije. U novom bi se Programu trebalo usredotočiti na uključivost te doprijeti do više mladih s manje mogućnosti. Tako bi se omogućilo da više mladih ode u drugu zemlju kako bi učili ili radili. Da bi se načelo „Nijedna svjedodžba bez sudjelovanja u europskom projektu” moglo što prije primjenjivati u praksi, u okviru Programa trebalo bi ciljano oslovljavati, motivirati i educirati osoblje u području izvanškolskog obrazovanja te općeg obrazovanja i osposobljavanja kako bi ono moglo motivirati što više mladih.

Obrazloženje

S obzirom na to da osoblje u području izvanškolskog obrazovanja te općeg obrazovanja i osposobljavanja ima odlučujuću ulogu za osobe s manje mogućnosti, prijeko je potrebno ulagati i u njihove kvalifikacije. Istovremeno treba posvetiti dužnu pozornost odljevu mozgova.

Amandman 4.

Preambula, uvodna izjava 9.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
U tom kontekstu, važno je uspostaviti idući program za obrazovanje, osposobljavanje, mlade i sport („Program”) koji slijedi nakon programa Erasmus+ za razdoblje 2014.–2020., uspostavljenog Uredbom (EU) br. 1288/2013 Europskog parlamenta i Vijeća. Integriranu narav programa za razdoblje 2014.–2020. kojim se obuhvaća učenje u svim kontekstima – formalnom, neformalnom i informalnom te u svim fazama života – trebalo bi zadržati radi poticanja fleksibilnih načina učenja kojima se pojedincima omogućuje razvoj tih kompetencija koje su potrebne za suočavanje s izazovima 21. stoljeća.	U tom kontekstu, važno je uspostaviti idući program za obrazovanje, osposobljavanje, mlade i sport („Program”) koji slijedi nakon programa Erasmus+ za razdoblje 2014.–2020., uspostavljenog Uredbom (EU) br. 1288/2013 Europskog parlamenta i Vijeća. Integriranu narav programa za razdoblje 2014.–2020. kojim se obuhvaća učenje u svim kontekstima – formalnom, neformalnom i informalnom te u svim fazama života – trebalo bi zadržati radi poticanja fleksibilnih načina učenja kojima se pojedincima omogućuje stjecanje iskustva učenja kako bi ojačali europski identitet i razumijevanje za kulturnu raznolikost Europe, a time i razvoj tih kompetencija koje su potrebne za suočavanje s izazovima 21. stoljeća.

Obrazloženje

Potrebno je jasno istaknuti da se kroz iskustvo učenja u drugoj europskoj zemlji pruža znatan poticaj razvoju stručnih kompetencija usmjerenih na budućnost i da je taj razvoj usko povezan s razvojem europskog identiteta.

Amandman 5.

Preambula, uvodna izjava 10.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>Program bi trebao imati mogućnosti za još veći doprinos provedbi političkih ciljeva i prioriteta Unije u području obrazovanja, osposobljavanja, mladih i sporta. Koherentan pristup cjeloživotnog učenja od presudne je važnosti za upravljanje različitim promjenama kroz koje se prolazi tijekom životnog vijeka. Unapređenjem tog pristupa idući program trebao bi biti blisko povezan s općim strateškim okvirom za političku suradnju Unije u području obrazovanja, osposobljavanja i mladih, uključujući političke programe za škole, visoko obrazovanje, strukovno obrazovanje i osposobljavanje te učenje odraslih, te istodobno jačati i razvijati nove sinergije s drugim povezanim programima i političkim područjima Unije.</p>	<p>Program bi trebao imati mogućnosti za još veći doprinos provedbi političkih ciljeva i prioriteta Unije u području obrazovanja, osposobljavanja, mladih i sporta. Imajući to na umu, Programom bi trebalo jačati prenošenje i prihvaćanje temeljnih vrijednosti koje čine jezgru Europske unije, a to su poštovanje ljudskog dostojanstva, sloboda (uključujući slobodu izražavanja), demokracija, jednakost, vladavina prava i poštovanje ljudskih prava. Te su vrijednosti zajedničke državama članicama u europskom društvu u kojem bi trebali prevladavati pluralizam, nediskriminacija, tolerancija, pravda, solidarnost i jednakost žena i muškaraca. Povrh toga, koherentan pristup cjeloživotnog učenja od presudne je važnosti za upravljanje različitim promjenama kroz koje se prolazi tijekom životnog vijeka. Unapređenjem tog pristupa idući program trebao bi biti blisko povezan s općim strateškim okvirom za političku suradnju Unije u području obrazovanja, osposobljavanja i mladih, uključujući političke programe za škole, visoko obrazovanje, strukovno obrazovanje i osposobljavanje te učenje odraslih, te istodobno jačati i razvijati nove sinergije s drugim povezanim programima i političkim područjima Unije.</p>

Objasnenje

U smislu Pariške deklaracije ministara obrazovanja (Deklaracije o promicanju građanstva i zajedničkih vrijednosti slobode, snošljivosti i nediskriminacije putem obrazovanja), predloženim umetanjem naglašava se hitnost i precizira svrha „političkih ciljeva i prioriteta Unije”.

Amandman 6.

Preambula, uvodna izjava 11.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>Program je ključan element uspostavljanja europskog prostora obrazovanja. Trebao bi imati mogućnosti da doprinese idućem strateškom okviru za suradnju u području obrazovanja i osposobljavanja i Programu vještina za Europu zahvaljujući zajedničkoj obvezi u pogledu strateške važnosti vještina i kompetencija za održiva radna mjesta, rast i konkurentnost. Trebao bi poduprijeti države članice u postizanju ciljeva Pariške deklaracije o promicanju građanstva i zajedničkih vrijednosti slobode, tolerancije i nediskriminacije putem obrazovanja.</p>	<p>Program je ključan element uspostavljanja europskog prostora obrazovanja. Trebao bi imati mogućnosti da doprinese idućem strateškom okviru za suradnju u području obrazovanja i osposobljavanja i Programu vještina za Europu zahvaljujući zajedničkoj obvezi u pogledu strateške važnosti vještina i kompetencija za održiva radna mjesta, rast i konkurentnost. Trebao bi poduprijeti države članice u postizanju ciljeva Pariške deklaracije o promicanju građanstva i zajedničkih vrijednosti slobode, tolerancije i nediskriminacije putem obrazovanja kako bi i mladi postali angažirani građani Unije koji su osviješteni u pogledu europskih vrijednosti te kako bi se mogli zalagati za te vrijednosti i ostvarivati svoja prava. Time se u središte Programa stavlja strateški značaj vještina i kompetencija za očuvanje radnih mjesta, rasta i konkurentnosti.</p>

Obrazloženje

Potrebno je jasno istaknuti da se kroz iskustvo učenja u drugoj europskoj zemlji pruža znatan poticaj razvoju stručnih kompetencija usmjerenih na budućnost i da je taj razvoj usko povezan s razvojem europskog identiteta.

Amandman 7.

Preambula, uvodna izjava 12.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
Program bi trebao biti usklađen s novom strategijom Europske unije za mlade, okvirom za europsku suradnju u području mladih za razdoblje 2019.–2027., na temelju Komunikacije Komisije od 22. svibnja 2018. „Uključivanje, povezivanje i osnaživanje mladih: nova strategija EU-a za mlade”.	Program bi trebao biti usklađen s novom strategijom Europske unije za mlade, okvirom za europsku suradnju u području mladih za razdoblje 2019.–2027., na temelju Komunikacije Komisije od 22. svibnja 2018. „Uključivanje, povezivanje i osnaživanje mladih: nova strategija EU-a za mlade”, a u obzir bi trebalo uzeti i plan rada EU-a za mlade.

Obrazloženje

U obzir bi trebalo uzeti plan rada EU-a za mlade kako bi se poboljšala usklađenost politika.

Amandman 8.

Preambula, uvodna izjava 14.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
Program bi trebao doprinijeti jačanju Unijinog inovacijskog kapaciteta, podupiranjem aktivnosti mobilnosti i suradnje kojima se potiče razvoj kompetencija u područjima ili disciplinama okrenutima budućnosti poput znanosti, tehnologije, inženjerstva i matematike, klimatskih promjena, okoliša, čiste energije, umjetne inteligencije, robotike, analize podataka i umjetnosti/dizajna , kako bi se ljudima pomoglo da steknu znanje, vještine i kompetencije koji su im potrebni za budućnost.	Program bi trebao doprinijeti jačanju Unijinog inovacijskog kapaciteta, posebno podupiranjem aktivnosti mobilnosti i suradnje kojima se potiče razvoj kompetencija u područjima ili disciplinama okrenutima budućnosti poput znanosti, tehnologije, inženjerstva i matematike, klimatskih promjena, okoliša, čiste energije, umjetne inteligencije, robotike, analize podataka, dizajna, kao i umjetnosti i humanističkih znanosti , kako bi se ljudima pomoglo da steknu znanje, vještine i kompetencije koji su im potrebni za budućnost. Takvo cjelovito obrazovanje omogućilo bi produbljivanje razumijevanja demokracije i jačanje kritičke analize suvremenih okolnosti i njihove međukulturalnosti te potaknulo razvoj izrazito važnih socijalnih kompetencija, kao što su, primjerice, međukulturalni timski rad, empatija, tolerancija i sposobnost učenja kroz samostalni rad.

Obrazloženje

S obzirom na to da inovacijski kapacitet Unije ne ovisi samo o stručnim vještinama u relevantnim stručnim područjima i disciplinama već i o kompetencijama koje se odnose na umjetnost i humanističke znanosti, kao i o razvoju društvenih vještina (budućih) suradnika i vodećeg kadra, u okviru Programa trebalo bi na odgovarajući način voditi računa o svim tim aspektima.

Amandman 9.

Preambula, uvodna izjava 15.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>Sinergijama s programom Obzor Europa trebalo bi se osigurati da se kombinirani resursi Programa s resursima programa Obzor Europa¹ koriste za podupiranje aktivnosti namijenjenih jačanju i moderniziranju europskih visokih učilišta. Programom Obzor Europa, prema potrebi, nadopunjavat će se potpora Programa inicijativi „Europska sveučilišta”, posebno njezinoj istraživačkoj dimenziji u okviru razvoja nove zajedničke, integrirane dugoročne i održive strategije u području obrazovanja, istraživanja i inovacija. Sinergije s programom Obzor Europa omogućit će poticanje integracije obrazovanja i istraživanja na visoka učilišta.</p>	<p>Sinergijama s programom Obzor Europa trebalo bi se osigurati da se kombinirani resursi Programa s resursima programa Obzor Europa koriste za podupiranje aktivnosti namijenjenih jačanju i moderniziranju europskih visokih učilišta, pri čemu posebnu pozornost treba posvećivati izazovima s kojima se suočavaju ruralna područja, najudaljenije regije Unije, regije koje su izložene ozbiljnim i trajnim prirodnim ili demografskim poteškoćama, kao što su otoci i pogranične i planinske regije, te područja država članica pogođena prirodnim katastrofama. Programom Obzor Europa, prema potrebi, nadopunjavat će se potpora Programa inicijativi „Europska sveučilišta”, posebno njezinoj istraživačkoj dimenziji u okviru razvoja nove zajedničke, integrirane dugoročne i održive strategije u području obrazovanja, istraživanja i inovacija. Sinergije s programom Obzor Europa omogućit će poticanje integracije obrazovanja i istraživanja na visoka učilišta, pored ostaloga i kako bi se promicala konvergencija regija koje su u tom sektoru slabije razvijene.</p>
<p>⁽¹⁾ COM(2018) [].</p>	

Obrazloženje

Obrazovanje i istraživanje predstavljaju ključne pokretače socioekonomskog razvoja i zapošljivosti, zbog čega posebnu pozornost treba posvećivati udaljenim i slabije razvijenim regijama EU-a.

Amandman 10.

Preambula, uvodna izjava 16.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>Program bi trebao biti uključiviji, što se može ostvariti poboljšanjem obuhvaćanja osoba s manje mogućnosti, uključujući fleksibilnijim oblicima mobilnosti u svrhu učenja, te poticanjem sudjelovanja manjih organizacija, posebno novih sudionika i organizacija lokalne zajednice koji izravno rade s učenicima u nepovoljnom položaju svih dobnih skupina. Virtualni načini rada, poput virtualne suradnje te kombinirane i virtualne mobilnosti, trebali bi se promicati kako bi se obuhvatilo više sudionika, posebno onih s manje mogućnosti i onih kojima bi fizički odlazak u zemlju koja nije zemlja njihova boravišta bio preprekom.</p>	<p>Program bi trebao biti uključiviji, što se može ostvariti poboljšanjem obuhvaćanja osoba s manje mogućnosti, uključujući fleksibilnijim oblicima mobilnosti u svrhu učenja, te poticanjem sudjelovanja manjih organizacija, posebno novih sudionika i organizacija lokalne zajednice na lokalnoj i regionalnoj razini koji izravno rade s učenicima u nepovoljnom položaju svih dobnih skupina.</p> <p>Nadalje, ustanove koje prije svega rade s učenicima u nepovoljnom položaju u području izvanškolskog obrazovanja, ali i drugim područjima obrazovanja i osposobljavanja te koje još nikada nisu ili odavno nisu radile s europskim programima pri pripremi projekta trebale bi imati veću mogućnost surađivanja sa stručnom ustanovom koja se bavi neformalnim obrazovanjem na lokalnoj i regionalnoj razini.</p> <p>Virtualni načini rada, poput virtualne suradnje te kombinirane i virtualne mobilnosti, trebali bi se promicati kako bi se obuhvatilo više sudionika, posebno onih s manje mogućnosti i onih kojima bi fizički odlazak u zemlju koja nije zemlja njihova boravišta bio preprekom. Tijekom promicanja tih virtualnih načina rada trebalo bi voditi računa o osiguravanju brze internetske veze za sve građane diljem Europe te o poštovanju zajedničkih europskih pravila o zaštiti podataka.</p>

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
	Moraju se poduzeti svi naponi da bi se fizička mobilnost omogućila i osobama u nepovoljnom položaju, posebice osobama koje imaju i tjelesni i osjetilni i kognitivni invaliditet.

Obrazloženje

Potrebno je poticati aktivno sudjelovanje organizacija na lokalnoj i regionalnoj razini. S obzirom na to da, prema aktualnim studijama, u mnogim slučajevima postoji znatan strah od uključivanja u europske projekte za koje se smatra da su previše složeni, potrebno je stvoriti mogućnosti kako bi se relevantnom osoblju ponudilo daljnje obrazovanje na radnom mjestu, pri čemu bi se surađivalo s pedagoški usmjerenom institucijom.

Iako se fizička mobilnost može nadopuniti virtualnom mobilnošću, budući da se ne radi o istovrijednoj zamjeni, nužne preduvjete predstavljaju širokopojasni pristup diljem EU-a i potpuno poštovanje pravila o zaštiti podataka. Povrh toga, potrebno je zajamčiti da svi mogu iskoristiti sve oblike mobilnosti, uključujući učenike s tjelesnim i/ili kognitivnim invaliditetom, koji često iziskuju ciljanu potporu.

Amandman 11.

Preambula, uvodna izjava 17.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
U svojoj Komunikaciji „Obrazovanjem i kulturom jačati europski integritet” Komisija je naglasila ključnu ulogu obrazovanja, kulture i sporta u promicanju aktivnog građanstva i zajedničkih vrijednosti među najmlađim generacijama. Jačanjem europskog identiteta i poticanjem aktivnog sudjelovanja pojedinaca u demokratskim procesima od ključne je važnosti za budućnost Europe i naših demokratskih društava. Odlazak u inozemstvo radi studiranja, učenja, osposobljavanja ili sudjelovanja u aktivnostima za mlade i sportskim aktivnostima doprinosi jačanju europskog identiteta u svojoj njegovoj raznolikosti i osjećaja pripadanja kulturnoj zajednici te poticanju takvog aktivnog građanstva među građanima svih dobi. Oni koji sudjeluju u aktivnostima mobilnosti trebali bi se angažirati u svojim lokalnim zajednicama te u lokalnim zajednicama svoje zemlje domaćina kako bi podijelili svoje iskustvo. Trebalo bi podupirati aktivnosti povezane s jačanjem svih aspekata kreativnosti u području obrazovanja, osposobljavanja i mladih te poboljšanjem ključnih kompetencija.	U svojoj Komunikaciji „Obrazovanjem i kulturom jačati europski integritet” Komisija je naglasila ključnu ulogu obrazovanja, kulture i sporta u promicanju aktivnog građanstva i zajedničkih vrijednosti među najmlađim generacijama. Jačanjem europskog identiteta i poticanjem aktivnog sudjelovanja pojedinaca u demokratskim procesima od ključne je važnosti za budućnost Europe i naših demokratskih društava. Odlazak u inozemstvo radi studiranja, učenja, osposobljavanja, kratkoročnog, srednjoročnog ili dugoročnog stažiranja u strukovnoj ili općoj školi u svojstvu učenika ili sudjelovanja u aktivnostima za mlade i sportskim aktivnostima doprinosi jačanju europskog identiteta u svojoj njegovoj raznolikosti i osjećaja pripadanja kulturnoj zajednici te poticanju takvog aktivnog građanstva među građanima svih dobi. Oni koji sudjeluju u aktivnostima mobilnosti trebali bi se angažirati u svojim lokalnim zajednicama te u lokalnim zajednicama svoje zemlje domaćina kako bi podijelili svoje iskustvo. Potrebno je podržati rad organizacija koje stvaraju ili podupiru kontakte između studenata i ustanova u području izvanskolskog obrazovanja te općeg obrazovanja i osposobljavanja, posebice onima koje rade s mladim osobama s manje mogućnosti te pružiti potporu naporima koje takve organizacije ulazu u umrežavanje na lokalnoj i europskoj razini. Trebalo bi podupirati aktivnosti povezane s jačanjem svih aspekata kreativnosti u području obrazovanja, osposobljavanja i mladih te poboljšanjem ključnih kompetencija.

Obrazloženje

S obzirom na to da se u okviru trenutnog programa Erasmus+ već pruža potpora stažiranju u strukovnim školama te da je takvo stažiranje u međuvremenu postalo izrazito značajno, tu bi mogućnost trebalo razvijati i proširiti na područje profesionalne orijentacije u školama općeg profila.

Rad organizacija koje pospješuju kontakte između studenata i ustanova obrazovanja i osposobljavanja pokazao je da takvo posredničko djelovanje ima smisla jer studentima koji sudjeluju u programu Erasmus omogućuje dublji uvid u obrazovni sustav njihove zemlje domaćina, a učenicima jednostavan i ravnopravan pristup Europi, što bi trebalo biti od posebne važnosti za mlade s manje mogućnosti.

Amandman 12.

Preambula, uvodna izjava 18.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
Trebalo bi poticati međunarodnu dimenziju Programa kako bi se ponudilo više mogućnosti za mobilnost, suradnju i politički dijalog s trećim zemljama koje nisu pridružene Programu. Aktivnosti međunarodne mobilnosti trebale bi se proširiti na ostale sektore, poput strukovnog obrazovanja i osposobljavanja, nadovezujući se na uspješnu provedbu međunarodnih aktivnosti u sektorima visokog obrazovanja i mladih u okviru prethodnih programa u području obrazovanja, osposobljavanja i mladih.	Trebalo bi poticati međunarodnu dimenziju Programa kako bi se ponudilo više mogućnosti za mobilnost, suradnju i politički dijalog s trećim zemljama koje nisu pridružene Programu. Aktivnosti međunarodne mobilnosti trebale bi se proširiti na ostale sektore, poput strukovnog obrazovanja i osposobljavanja, nadovezujući se na uspješnu provedbu međunarodnih aktivnosti u sektorima visokog obrazovanja i mladih u okviru prethodnih programa u području obrazovanja, osposobljavanja i mladih, ujedno uzimajući u obzir zemljopisna i socioekonomska obilježja dotičnih zemalja koja utječu na otvaranje novih radnih mjesta, a time i na poduzetništvo i zapošljivost mladih i odraslih.

Obrazloženje

Amandmanom se s jedne strane nastoji uspostaviti snažnija veza između obrazovanja i osposobljavanja te s druge strane između konkretne socijalne i gospodarske stvarnosti određenog područja, posebno kad je riječ o udaljenim područjima ili područjima u nepovoljnom položaju.

Amandman 13.

Preambula, uvodna izjava 19.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
Osnovna struktura programa za razdoblje 2014.–2020. u tri poglavlja – obrazovanje i osposobljavanje, mladi i sport – strukturirana oko tri ključne mjere pokazala se uspješnom te bi se trebala zadržati. Trebalo bi uvesti poboljšanja za pojednostavnjenje i racionalizaciju aktivnosti koje se podupiru Programom.	Osnovna struktura programa za razdoblje 2014.–2020. u tri poglavlja – obrazovanje i osposobljavanje, mladi i sport – strukturirana oko tri ključne mjere pokazala se uspješnom te bi se trebala zadržati. Trebalo bi uvesti poboljšanja za pojednostavnjenje i racionalizaciju aktivnosti koje se podupiru Programom. Kako bi se povećao ciljani broj sudionika i spremnost osoblja na podnošenje prijave, potrebno je uvesti iznimno pojednostavnjenje postupaka podnošenja prijave koji bi bili specifični za određeno područje. Za to je potrebno intenzivno savjetovanje, potpora i pratnja na lokalnoj i regionalnoj razini, na kojoj se najbolje poznaju lokalne potrebe, kao i potpora manjim partnerstvima koja uključuju male, lokalne organizacije te jednostavne i lake administrativne formalnosti.

Obrazloženje

Procjenjuje se da je za podnošenje prijave čak i iskusnim stažistima potrebno od 40 do 80 sati, ovisno o vrsti projekta. Takvo opterećenje nije postojalo u okviru prethodnih programa, pa bi bilo svrsishodno osloniti se na njihove standarde. Ta problematika prisutna je posebice u području obrazovanja i osposobljavanja te neformalnog obrazovanja jer tu, za razliku od visokoškolskog obrazovanja, uglavnom ne postoje međunarodni uredi, nego se taj posao obavlja povrh redovnog posla.

Amandman 14.

Preambula, uvodna izjava 20.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>Programom bi se trebale osnažiti postojeće mogućnosti mobilnosti u svrhu učenja, posebice u onim sektorima u kojima bi se Programom mogla ostvariti najveća učinkovitost, kako bi se proširio njegov doseg i kako bi se njime odgovorilo na neispunjenu visoku potražnju. To bi se trebalo postići ponajprije povećanjem i olakšavanjem aktivnosti mobilnosti za studente u visokom obrazovanju, učenike i polaznike strukovnog obrazovanja i osposobljavanja. Mobilnost niskokvalificiranih odraslih osoba trebala bi se uvrstiti u partnerstva za suradnju. Mogućnosti mobilnosti za mlade koji sudjeluju u aktivnostima neformalnog učenja također bi se trebala proširiti tako da se njome obuhvati više mladih osoba. Mobilnost osoblja u području obrazovanja, osposobljavanja, mladih i sporta također bi trebalo ojačati, s obzirom na njezin utjecaj poluge. U skladu s vizijom istinskog europskog prostora obrazovanja, Programom bi se također trebala poticati mobilnost i razmjene te sudjelovanje studenata u obrazovnim i kulturnim aktivnostima podupiranjem digitalizacije postupaka poput europske studentske iskaznice. Ta inicijativa može biti važan korak u ostvarenju mobilnosti za sve, prvo omogućujući visokim učilištima da šalju i primaju više studenata na razmjenu uz istodobno daljnje povećanje kvalitete studentske mobilnosti, a i olakšavanjem pristupa studenata raznim uslugama (knjižnica, prijevoz, smještaj) prije dolaska u ustanovu u inozemstvu.</p>	<p>Programom bi se trebale osnažiti postojeće mogućnosti mobilnosti u svrhu učenja, posebice povećanjem i olakšavanjem aktivnosti mobilnosti za studente u visokom obrazovanju, učenike i polaznike strukovnog obrazovanja i osposobljavanja. Mobilnost niskokvalificiranih odraslih osoba trebala bi se uvrstiti u partnerstva za suradnju. Mogućnosti mobilnosti za mlade koji sudjeluju u aktivnostima neformalnog učenja također bi se trebala proširiti tako da se njome obuhvati više mladih osoba. Mobilnost osoblja u području obrazovanja, osposobljavanja, mladih i sporta također bi trebalo ojačati, s obzirom na njezin utjecaj poluge. U skladu s vizijom istinskog europskog prostora obrazovanja, Programom bi se također trebala poticati mobilnost i razmjene te sudjelovanje studenata u obrazovnim i kulturnim aktivnostima podržavanjem organizacija koje u zemlji domaćinu stvaraju kontakte između studenata i organizacija mladih kao i ustanova za obrazovanje, uključujući neformalno obrazovanje, i osposobljavanje, posebice onih ustanova koje rade s mladim osobama s manje mogućnosti, te podupiranjem digitalizacije postupaka poput europske studentske iskaznice. Ta inicijativa može biti važan korak u ostvarenju mobilnosti za sve, prvo omogućujući visokim učilištima da šalju i primaju više studenata na razmjenu uz istodobno daljnje povećanje kvalitete studentske mobilnosti, a i olakšavanjem pristupa studenata raznim uslugama (knjižnica, prijevoz, smještaj) prije dolaska u ustanovu u inozemstvu. Kako bi se općenito potaknula mobilnost studenata i/ili učenika, trebalo bi im sustavno pružati informacije koje će im pomoći u pripremama. Osim toga, trebalo bi podupirati i sustavno prikupljanje primjera dobre prakse korisnih za studente i/ili učenike.</p>

Obrazloženje

Rad organizacija koje pospješuju kontakte između studenata i ustanova obrazovanja i osposobljavanja pokazao je da one mogu pridonijeti tome da se učenicima omogući jednostavan i ravnopravan pristup Europi, što bi trebalo biti od posebne važnosti za mlade osobe s manje mogućnosti.

Amandman 15.

Preambula, uvodna izjava 21.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>Programom bi se trebalo poticati sudjelovanje mladih u demokratskom životu Europe, uključujući podupiranjem projekata sudjelovanja kako bi se mladi uključili i naučili sudjelovati u civilnom društvu, podizanjem svijesti o europskim zajedničkim vrijednostima, uključujući temeljnim pravima, okupljanjem mladih i donositelja odluka na lokalnoj i nacionalnoj razini te na razini Unije, a i doprinosom europskom procesu integracije.</p>	<p>Programom bi se trebalo poticati sudjelovanje mladih u demokratskom životu Europe, uključujući podupiranjem projekata sudjelovanja te jačanjem i širenjem postojećih primjera najbolje prakse i mjera u okviru programa Erasmus kako bi se mladi uključili i naučili sudjelovati u civilnom društvu, podizanjem svijesti o europskim zajedničkim vrijednostima, uključujući temeljnim pravima, okupljanjem mladih i donositelja odluka na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini te na razini Unije, a i doprinosom europskom procesu integracije.</p>

Obrazloženje

Potrebno je uzeti u obzir i lokalne i regionalne posebnosti.

Amandman 16.

Preambula, uvodna izjava 22.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>Programom bi se mladima trebalo pružiti više mogućnosti da otkriju Europu na temelju iskustava u svrhu učenja u inozemstvu. Osamnaestogodišnjacima, posebno onima s manje mogućnosti, trebalo bi dati priliku za prvo, kratkoročno iskustvo putovanja po Europi, pojedinačno ili u skupini, u okviru neformalne aktivnosti u svrhu učenja kojom se nastoji potaknuti njihov osjećaj pripadanja Europskoj uniji i otkrivanje njezine kulturne raznolikosti. Programom bi se trebala utvrditi tijela zadužena za dopiranje do sudionika i njihov odabir te bi se trebale podupirati aktivnosti za poticanje dimenzija učenja iz iskustva.</p>	<p>Programom bi se mladima trebalo pružiti više mogućnosti da otkriju Europu na temelju iskustava u svrhu učenja u inozemstvu. Osamnaestogodišnjacima, posebno onima s manje mogućnosti, trebalo bi dati priliku za prvo samostalno, kratkoročno iskustvo putovanja po Europi, pojedinačno ili u skupini, u okviru neformalne aktivnosti u svrhu učenja kojom se nastoji potaknuti njihov osjećaj pripadanja Europskoj uniji i otkrivanje njezine kulturne raznolikosti. Sudjelovanje u Programu i stjecanje iskustva u učenju diljem Europe trebalo bi omogućiti svim mladima pod jednakim uvjetima, neovisno o mjestu stanovanja, uključujući mlade iz najudaljenijih i manje razvijenih regija, kako bi mogli lakše upoznavati osobe s različitim životnim pozadinama i iz svih dijelova Europe. Mogla bi se razmotriti opcija da se osobama s manje mogućnosti uz putne troškove na raspolaganje stave i stipendije za hranu i smještaj te, po potrebi, pratnja. Program bi mogao prerasti i u projekt privatnog partnerstva, kako bi se ujedno postiglo više uz manje troškove, npr. u području mobilnosti i turizma. Aktivno uključivanje skupina civilnog društva u spomenuta partnerstva i u inovativne oblike suradnje moglo bi im omogućiti i da preuzmu dinamičnu ulogu, uvijek u cilju povećanja djelotvornosti i širenja područja primjene programa Erasmus. Programom bi se trebala utvrditi tijela na regionalnoj ili lokalnoj razini zadužena za dopiranje do sudionika širenjem informacija u odgovarajućim medijima i preko relevantnih ustanova za formalno i neformalno obrazovanje te bi se trebale podupirati aktivnosti za poticanje dimenzija učenja iz iskustva.</p>

Obrazloženje

Uobičajeni načini širenja informacija neće biti dovoljni da se tom ponudom informalnog učenja doista dopre do, između ostalih, nezaposlenih mladih osoba ili mladih osoba s invaliditetom. Osim toga, bilo bi korisno povrh financiranja putnih troškova odobriti i stipendije kojima bi se pokrili daljnji troškovi koji neizravno nastaju u takvim slučajevima. I slabije razvijene regije trebalo bi uzimati u obzir kao odredišta za stjecanje iskustva učenja u inozemstvu, zbog čega je važno poticati interes i motivaciju mladih i za te regije.

Amandman 17.

Preambula, uvodna izjava 23.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>Programom bi se trebalo poboljšati učenje jezika, posebno širom upotrebom internetskih alata, s obzirom na to da e-učenje nudi dodatne prednosti za učenje jezika u pogledu pristupa i fleksibilnosti.</p>	<p>Programom bi se trebalo poboljšati učenje jezika, posebno širom upotrebom internetskih alata, s obzirom na to da e-učenje nudi dodatne prednosti za učenje jezika u pogledu pristupa i fleksibilnosti. Stoga bi u okviru Programa pozornost trebalo posvećivati i regionalnim i manjinskim jezicima, pored ostaloga i u skladu s člankom 22. Povelje o temeljnim pravima Europske unije koji se tiče kulturne, vjerske i jezične raznolikosti.</p>

Obrazloženje

Zakonodavac bi trebao voditi računa o vrijednosti regionalnih i manjinskih jezika za kulturu i identitet, u skladu s člankom 22. Povelje o temeljnim pravima EU-a i Europskom poveljom o regionalnim ili manjinskim jezicima Vijeća Europe (1992.), koju je potpisalo 16 država članica EU-a.

Amandman 18.

Preambula, uvodna izjava 24.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
Programom bi se trebale podupirati mjere kojima se poboljšava suradnja među institucijama i organizacijama koje djeluju u području obrazovanja, osposobljavanja, mladih i sporta, prepoznajući njihovu temeljnu ulogu u pomaganju ljudima da steknu znanje, vještine i kompetencije potrebne u svijetu koji se mijenja te da adekvatno ostvare potencijal za inovacije, kreativnost i poduzetništvo, posebno u digitalnom gospodarstvu .	Programom bi se trebale podupirati mjere kojima se poboljšava suradnja među institucijama i organizacijama koje djeluju u području obrazovanja, osposobljavanja i sporta, uključujući neformalno obrazovanje , osposobljavanja i sporta, u okviru tih obrazovnih sektora i, uz transparentne uvjete, u više sektora na terenu , prepoznajući njihovu temeljnu ulogu u pomaganju ljudima da steknu znanje, vještine i kompetencije potrebne u svijetu koji se mijenja te da adekvatno ostvare potencijal za inovacije, kreativnost i poduzetništvo.

Obrazloženje

S obzirom na to da kreativne i inovativne inicijative postoje i izvan područja digitalnog gospodarstva, predviđena usmjerenost značila bi neopravdano ograničavanje.

Amandman 19.

Preambula, uvodna izjava 32.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
Imajući na umu važnost borbe protiv klimatskih promjena u skladu s obvezama Unije u pogledu provedbe Pariškog sporazuma i postizanja ciljeva održivog razvoja Ujedinjenih naroda, Programom će se doprinijeti integriranju klimatske politike u politike Unije i postizanju općeg cilja podupiranja klimatskih ciljeva s 25 % proračunskih rashoda Unije. Relevantne mjere utvrdit će se tijekom pripreme i provedbe Programa te ponovno procijeniti u kontekstu relevantnih evaluacija i postupka preispitivanja.	Imajući na umu važnost borbe protiv klimatskih promjena u skladu s obvezama Unije u pogledu provedbe Pariškog sporazuma i postizanja ciljeva održivog razvoja Ujedinjenih naroda, Programom će se doprinijeti integriranju klimatske politike u politike Unije i postizanju općeg cilja podupiranja klimatskih ciljeva s 25 % proračunskih rashoda Unije. Relevantne mjere, pored ostalih i one koje se odnose na osposobljavanje u području klimatskih promjena i na prenošenje vještina na mlade Europljane , utvrdit će se tijekom pripreme i provedbe Programa te ponovno procijeniti u kontekstu relevantnih evaluacija i postupka preispitivanja.

Obrazloženje

Važno je osposobiti mlade u području prevencije, ublažavanja i umanjivanja rizika povezanih s klimatskim promjenama i prirodnim katastrofama koje su njima uvjetovane.

Amandman 20.

Preambula, uvodna izjava 37.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>Treće zemlje koje su članice Europskog gospodarskog prostora (EGP) mogu sudjelovati u Programu u okviru suradnje uspostavljene u skladu sa Sporazumom o Europskom gospodarskom prostoru (EGP), kojim se predviđa provedba programa Unije donošenjem odluke u skladu s tim sporazumom. Treće zemlje mogu sudjelovati i na temelju drugih pravnih instrumenata. Ovom bi se Uredbom nadležnom dužnosniku za ovjeravanje, Europskom uredu za borbu protiv prijevара (OLAF) te Europskom revizorskom sudu trebala dodijeliti nužna prava i pristup kako bi sveobuhvatno izvršavali svoje ovlasti. Potpuno sudjelovanje trećih zemalja u Programu trebalo bi biti podložno uvjetima utvrđenima u posebnih sporazumima koji obuhvaćaju sudjelovanje predmetne treće zemlje u Programu. Štoviše, potpuno sudjelovanje podrazumijeva obvezu uspostavljanja nacionalne agencije i upravljanja nekim mjerama Programa na decentraliziranoj razini. Pojedinci i subjekti iz trećih zemalja koji nisu pridruženi Programu trebali bi moći sudjelovati u nekim mjerama Programa, kako je utvrđeno u programu rada i pozivima na podnošenje prijedloga koje objavljuje Komisija. Pri provedbi Programa mogli bi se uzeti u obzir posebni aranžmani u pogledu pojedinaca i subjekata iz europskih mikrodržava.</p>	<p>Treće zemlje koje su članice Europskog gospodarskog prostora (EGP) mogu sudjelovati u Programu u okviru suradnje uspostavljene u skladu sa Sporazumom o Europskom gospodarskom prostoru (EGP), kojim se predviđa provedba programa Unije donošenjem odluke u skladu s tim sporazumom. Treće zemlje mogu sudjelovati i na temelju drugih pravnih instrumenata i strukturiranih oblika suradnje poput makroregionalnih strategija Europske unije. Ovom bi se Uredbom nadležnom dužnosniku za ovjeravanje, Europskom uredu za borbu protiv prijevара (OLAF) te Europskom revizorskom sudu trebala dodijeliti nužna prava i pristup kako bi sveobuhvatno izvršavali svoje ovlasti. Potpuno sudjelovanje trećih zemalja u Programu trebalo bi biti podložno uvjetima utvrđenima u posebnih sporazumima koji obuhvaćaju sudjelovanje predmetne treće zemlje u Programu. Štoviše, potpuno sudjelovanje podrazumijeva obvezu uspostavljanja nacionalne agencije i upravljanja nekim mjerama Programa na decentraliziranoj razini. Pojedinci i subjekti iz trećih zemalja koji nisu pridruženi Programu trebali bi moći sudjelovati u nekim mjerama Programa, kako je utvrđeno u programu rada i pozivima na podnošenje prijedloga koje objavljuje Komisija. Pri provedbi Programa mogli bi se uzeti u obzir posebni aranžmani u pogledu pojedinaca i subjekata iz europskih mikrodržava.</p>

Obrazloženje

Dodanim tekstom želi se istaknuti makroregionalna dimenzija europskih politika, pri čemu se upućuje i na to da u programu Erasmus mogu sudjelovati i treće zemlje koje su uključene u četiri postojeće makroregionalne strategije.

Amandman 21.

Preambula, uvodna izjava 38.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>U skladu s Komunikacijom Komisije „Jače i obnovljeno strateško partnerstvo s najudaljenijim regijama EU-a” Programom bi se trebala uzeti u obzir posebna situacija tih regija. Poduzet će se mjere kako bi se povećalo sudjelovanje najudaljenijih regija u svim mjerama. Trebalo bi poticati razmjene i suradnju među ljudima i organizacijama iz tih regija i trećih zemalja, posebno njihovih susjednih zemalja. Te mjere redovito će se pratiti i ocjenjivati.</p>	<p>U skladu s člankom 349. Ugovora o funkcioniranju Europske unije i Komunikacijom Komisije „Jače i obnovljeno strateško partnerstvo s najudaljenijim regijama EU-a” Programom bi se trebala uzeti u obzir posebna situacija tih regija. Poduzet će se mjere kako bi se povećalo sudjelovanje najudaljenijih regija u svim mjerama. Trebalo bi poticati razmjene i suradnju među ljudima i organizacijama iz tih regija i trećih zemalja, posebno njihovih susjednih zemalja. Te mjere redovito će se pratiti i ocjenjivati.</p>

Obrazloženje

Uvodna izjava treba kao pravnu osnovu sadržavati članak 349. UFEU-a, istinski temelj posebnosti najudaljenijih regija, pa predlažemo novu formulaciju.

Amandman 22.

Preambula, uvodna izjava 38.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
	<i>U okviru svih mjera Programa trebalo bi voditi računa i o potrebi za većim sudjelovanjem regija koje su izložene ozbiljnim i trajnim prirodnim ili demografskim poteškoćama, kao što su otoci, pogranične i planinske regije iz članka 174. stavka 3. UFEU-a.</i>

Obrazloženje

Razumljivo samo po sebi.

Amandman 23.

Preambula, uvodna izjava 42.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
Trebalo bi na europskoj, nacionalnoj i lokalnoj razini osigurati odgovarajuće obavješćivanje, promidžbu i širenje informacija o mogućnostima i rezultatima mjera koje se podupiru u okviru Programa. Aktivnosti obavješćivanja, promidžbe i širenja informacija trebale bi se oslanjati na sva provedbena tijela Programa, uključujući, prema potrebi, uz potporu drugih ključnih dionika.	Trebalo bi na europskoj, nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini osigurati odgovarajuće obavješćivanje, promidžbu i širenje informacija o mogućnostima i rezultatima mjera koje se podupiru u okviru Programa. Aktivnosti obavješćivanja, promidžbe i širenja informacija trebale bi se oslanjati na sva provedbena tijela Programa, uključujući, prema potrebi, uz potporu drugih ključnih dionika.

Obrazloženje

Potrebno je uzeti u obzir i lokalne i regionalne posebnosti.

Amandman 24.

Preambula, uvodna izjava 44.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
Kako bi se osigurala učinkovita i djelotvorna provedba ove Uredbe, Programom bi se trebali u najvećoj mogućoj mjeri iskoristiti mehanizmi provedbe koji su već uspostavljeni. Provedbu programa stoga bi trebalo povjeriti Komisiji i nacionalnim agencijama. Ako je izvedivo, i kako bi se učinkovitost povećala na najveću moguću mjeru, nacionalne agencije trebale bi biti iste kao ona imenovana za upravljanje prethodnim programom. Opseg ex ante procjene usklađenosti trebao bi se ograničiti na zahtjeve koji su novi i specifični za Program, osim u opravdanim slučajevima, kao na primjer u slučaju ozbiljnih nedostataka ili neučinkovitosti predmetne nacionalne agencije.	Kako bi se osigurala učinkovita i djelotvorna provedba ove Uredbe, Programom bi se trebali u najvećoj mogućoj mjeri iskoristiti mehanizmi provedbe koji su već uspostavljeni, pri čemu bi sam Program trebalo ojačati na regionalnoj razini. Provedbu programa stoga bi trebalo povjeriti Komisiji i nacionalnim agencijama, koje pojačano surađuju s regionalnom razinom. Ako je izvedivo, i kako bi se učinkovitost povećala na najveću moguću mjeru, nacionalne agencije, koje uže surađuju s regionalnom razinom, trebale bi biti iste kao ona imenovana za upravljanje prethodnim programom. Radi daljnjeg poboljšanja učinkovitosti i prihvaćenosti mjera koje poduzimaju, nacionalne bi agencije u suradnji s relevantnim dionicima trebale uspostaviti savjetodavna vijeća i pravobranitelje na lokalnoj i regionalnoj razini koji bi pomogli u poboljšanju upravnih postupaka i odluka te u rješavanju mogućih prigovora i sporova između nacionalnih agencija i korisnika na transparentan, svrsishodan i neutralan način. Opseg ex ante procjene usklađenosti trebao bi se ograničiti na zahtjeve koji su novi i specifični za Program, osim u opravdanim slučajevima, kao na primjer u slučaju ozbiljnih nedostataka ili neučinkovitosti predmetne nacionalne agencije.

Obrazloženje

I druge nacionalne agencije bi trebale iskoristiti dobra iskustva koja je njemački Savezni zavod za strukovno obrazovanje stekao u okviru uspostave savjetodavnih vijeća za korisnike s ciljem omogućivanja predmetnim osobama da u još većoj mjeri sudjeluju u Programu, a posebice u njegovoj provedbi.

S obzirom na to da je u prošlosti opetovano dolazilo do prigovora na odluke nacionalnih agencija o odobrenju sredstava te da nema smisla da nacionalne agencije same odlučuju o tim prigovorima, postoji rješenje koje se već primjenjuje u Austriji, odnosno mogućnost uspostave nadležnih pravobranitelja koji mogu pridonijeti transparentnosti postupka odlučivanja i stručnim, ali neutralnim rješenjima.

Amandman 25.

Preambula, uvodna izjava 46.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>Države članice trebale bi nastojati donijeti sve odgovarajuće mjere kako bi otklonile pravne i administrativne prepreke za pravilno funkcioniranje Programa. Ako je moguće, i ne dovodeći u pitanje pravo Unije o ulasku i boravku državljana trećih zemalja, to uključuje otklanjanje problema koji stvaraju poteškoće u pogledu dobivanja viza i boravišnih dozvola. U skladu s Direktivom (EU) 2016/801 Europskog parlamenta i Vijeća, ⁽¹⁾ države članice potiču se da uspostave ubrzane postupke prihvata.</p>	<p>Države članice trebale bi donijeti sve odgovarajuće mjere kako bi otklonile pravne i administrativne prepreke za pravilno funkcioniranje Programa. Ako je moguće, i ne dovodeći u pitanje pravo Unije o ulasku i boravku državljana trećih zemalja, to uključuje izuzimanje stipendija od oporezivanja, kao i otklanjanje problema koji stvaraju poteškoće u pogledu dobivanja viza i boravišnih dozvola. U skladu s Direktivom (EU) 2016/801 Europskog parlamenta i Vijeća, ⁽¹⁾ države članice potiču se da uspostave ubrzane postupke prihvata.</p>
<p>⁽¹⁾ Direktiva (EU) 2016/801 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. svibnja 2016. o uvjetima ulaska i boravka državljana trećih zemalja u svrhu istraživanja, studija, osposobljavanja, volonterstva, razmjena učenika ili obrazovnih projekata, i obavljanja poslova au pair (SL L 132, 21.5.2016., str. 21.).</p>	<p>⁽¹⁾ Direktiva (EU) 2016/801 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. svibnja 2016. o uvjetima ulaska i boravka državljana trećih zemalja u svrhu istraživanja, studija, osposobljavanja, volonterstva, razmjena učenika ili obrazovnih projekata, i obavljanja poslova au pair (SL L 132, 21.5.2016., str. 21.).</p>

Obrazloženje

U skladu s uvodnom izjavom 49.

Amandman 26.

Preambula, uvodna izjava 49.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>Kako bi se pojednostavnili zahtjevi za korisnike, potrebno je u najvećoj mogućoj mjeri upotrebljavati jednokratne iznose, jedinične troškove i paušalno financiranje. U pojednostavnjenim bespovratnim sredstvima za podršku mjera mobilnosti Programa, kako ih je definirala Komisija, trebaju se uzeti u obzir troškovi života i boravka u zemlji domaćina. Komisija i nacionalne agencije u zemljama pošiljateljicama trebale bi imati mogućnost prilagođavanja tih pojednostavnjenih bespovratnih sredstava na temelju objektivnih kriterija, posebno u cilju osiguranja pristupa osobama s manje mogućnosti. U skladu s nacionalnim pravom, države članice također bi trebalo poticati da izuzmu ta bespovratna sredstva iz svih poreza i socijalnih doprinosa. Isto izuzeće trebalo bi se primjenjivati na javne ili privatne subjekte koji dodjeljuju takvu financijsku potporu dotičnim pojedincima.</p>	<p>Kako bi se pojednostavnili zahtjevi za korisnike, potrebno je u najvećoj mogućoj mjeri upotrebljavati jednokratne iznose, jedinične troškove i paušalno financiranje. Pojednostavnjena bespovratna sredstva za podršku mjera mobilnosti Programa, kako ih je definirala Komisija, trebaju se redovito preispitivati i prilagođavati troškovima života i boravka u zemlji i regiji domaćina. Komisija i nacionalne agencije u zemljama pošiljateljicama trebale bi imati mogućnost prilagođavanja tih pojednostavnjenih bespovratnih sredstava na temelju objektivnih kriterija, posebno u cilju osiguranja pristupa osobama s manje mogućnosti, čije bi ukupne troškove sudjelovanja trebalo pokriti tim bespovratnim sredstvima. U skladu s nacionalnim pravom, države članice također bi trebale izuzeti ta bespovratna sredstva iz svih poreza i socijalnih doprinosa. Isto izuzeće trebalo bi se primjenjivati na javne ili privatne subjekte koji dodjeljuju takvu financijsku potporu dotičnim pojedincima.</p>

Obrazloženje

Razumljivo samo po sebi.

Amandman 27.

Preambula, uvodna izjava 51.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
Potrebno je osigurati komplementarnost mjera koje se provode u okviru Programa s aktivnostima koje poduzimaju države članice i s drugim aktivnostima Unije, posebno s onima u području obrazovanja, kulture i medija, mladih i solidarnosti, zapošljavanja i socijalne uključenosti, istraživanja i inovacija, industrije i poduzetništva, poljoprivrede i ruralnog razvoja s naglaskom na mlade poljoprivrednike, kohezije, regionalne politike i međunarodne suradnje i razvoja.	Potrebno je osigurati komplementarnost mjera koje se provode u okviru Programa s aktivnostima koje poduzimaju države članice i regije i s drugim aktivnostima Unije, posebno s onima u području obrazovanja, kulture i medija, mladih i solidarnosti, zapošljavanja i socijalne uključenosti, istraživanja i inovacija, industrije i poduzetništva, poljoprivrede i ruralnog razvoja s naglaskom na mlade poljoprivrednike, kohezije, regionalne politike i međunarodne suradnje i razvoja.

Obrazloženje

Važno je uzeti u obzir i komplementarnost mjera koje se provode u okviru Programa s aktivnostima koje poduzimaju regije.

Amandman 28.

Preambula, uvodna izjava 52.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
Iako se regulatornim okvirom državama članicama i regijama već dopuštala uspostava sinergija u prethodnom programskom razdoblju između programa Erasmus+ i drugih instrumenata Unije, poput europskih strukturnih i investicijskih fondova, kojima se podupire i kvalitativni razvoj sustava obrazovanja, osposobljavanja i mladih u Uniji, taj se potencijal dosad nedovoljno koristi, pa se time ograničavaju sustavni učinci projekata i učinak na politiku. Na nacionalnoj bi razini trebalo doći do djelotvorne komunikacije i suradnje između nacionalnih tijela nadležnih za upravljanje tim različitim instrumentima kako bi se u najvećoj mogućoj mjeri iskoristio učinak svakog od tih instrumenata. Programom bi se trebala omogućiti aktivna suradnja s tim instrumentima.	Iako se regulatornim okvirom državama članicama i regijama već dopuštala uspostava sinergija u prethodnom programskom razdoblju između programa Erasmus+ i drugih instrumenata Unije, poput europskih strukturnih i investicijskih fondova, kojima se podupire i kvalitativni razvoj sustava obrazovanja, osposobljavanja i mladih u Uniji, taj se potencijal dosad nedovoljno koristi, pa se time ograničavaju sustavni učinci projekata i učinak na politiku. Na nacionalnoj bi razini trebalo doći do djelotvorne komunikacije i suradnje između nacionalnih i regionalnih tijela nadležnih za upravljanje tim različitim instrumentima kako bi se u najvećoj mogućoj mjeri iskoristio učinak svakog od tih instrumenata. Programom bi se trebala omogućiti aktivna suradnja s tim instrumentima.

Obrazloženje

Važno je uzeti u obzir i suradnju s regionalnim tijelima s obzirom na to da na toj razini postoje tijela koja upravljaju drugim instrumentima Zajednice, kao što su europski strukturni i investicijski fondovi.

Amandman 29.

Poglavlje I. – članak 2. stavak 6. (Definicije)

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
„sport na lokalnoj razini” znači organizirani sport koji na lokalnoj razini prakticiraju sportaši amateri, kao i sport za sve;	„sport na lokalnoj razini” znači organizirani sport koji na lokalnoj ili regionalnoj razini prakticiraju sportaši amateri, kao i sport za sve;

Obrazloženje

Razumljivo samo po sebi.

Amandman 30.

Poglavlje I. – članak 2. stavak 14. (Definicije)

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
„partnerstvo” znači sporazum između skupine ustanova i/ili organizacija o provođenju zajedničkih aktivnosti i projekata;	„partnerstvo” znači sporazum između skupine ustanova i/ili organizacija o provođenju zajedničkih aktivnosti i projekata u okviru Programa;

Obrazloženje

Trebalo bi zajamčiti da se ne deklarira svaki oblik suradnje kao „partnerstvo” u smislu Uredbe.

Amandman 31.

Poglavlje I. – članak 2. stavak 25. (Definicije)

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
„osobe s manje mogućnosti” znači osobe koje nailaze na prepreke koje im onemogućuju pristup mogućnostima u okviru Programa zbog gospodarskih, socijalnih, kulturnih, geografskih ili zdravstvenih razloga, migrantskog podrijetla ili zbog razloga kao što su invaliditet i poteškoće u učenju;	„osobe s manje mogućnosti” znači osobe koje nailaze na prepreke koje im onemogućuju pristup mogućnostima u okviru Programa zbog gospodarskih, socijalnih, kulturnih, jezičnih , geografskih ili zdravstvenih razloga, migrantskog podrijetla ili zbog razloga kao što je tjelesni, osjetilni i kognitivni invaliditet, pri čemu je primarni cilj Programa otklanjanje prepreka, što mora imati prednost nad kvantitativnim ili financijskim aspektima;

Obrazloženje

Jednak pristup mogućnostima iziskuje uklanjanje prepreka kao što su jezične prepreke ili poteškoće u učenju.

Amandman 32.

Poglavlje I. – članak 2. novi stavak 28.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
	„strani jezik” znači svaki jezik koji nije prvi jezik učenika;

Obrazloženje

Učenje novih jezika koje se potiče u okviru ovog programa ne bi trebalo ograničiti samo na službene jezike EU-a.

Amandman 33.

Poglavlje I. – članak 2. novi stavak 29. (Definicije)

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
	<i>„osobe s invaliditetom” znači osobe koje imaju dugotrajna tjelesna, mentalna, intelektualna ili osjetilna oštećenja, koja u međudjelovanju s različitim preprekama mogu sprečavati njihovo puno i učinkovito sudjelovanje u društvu na ravnopravnoj osnovi s ostalima.</i>

Obrazloženje

Definicija pojma analogna je Konvenciji UN-a o pravima osoba s invaliditetom, članak 1. stavak 2.

Amandman 34.

Poglavlje II. – članak 4., ključna mjera 1, mobilnost u svrhu učenja

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
U području obrazovanja i osposobljavanja Programom se podupiru sljedeće aktivnosti u okviru ključne mjere 1:	U području osposobljavanja i obrazovanja Programom se podupiru sljedeće aktivnosti u okviru ključne mjere 1, koje se mogu provoditi i u kombinaciji s virtualnim programima razmjene:
(a) mobilnost studenata i osoblja u sustavu visokog obrazovanja;	(a) kratkoročna, srednjoročna i dugoročna mobilnost studenata i osoblja u sustavu visokog obrazovanja;
(b) mobilnost polaznika i osoblja u području strukovnog obrazovanja i osposobljavanja;	(b) kratkoročna, srednjoročna i dugoročna mobilnost polaznika i osoblja u području strukovnog obrazovanja i osposobljavanja, posebice naučnika, zaposlenika i voditelja osposobljavanja u MSP-ovima. Potrebno je osmisliti skupinama prilagođene tečajeve za pripremu naučnika na jezične i međukulturalne izazove koji bi se mogli zatražiti u više navrata godišnje;
(c) mobilnost učenika i školskog osoblja;	(c) kratkoročna, srednjoročna i dugoročna mobilnost učenika i školskog osoblja, između ostalog radi stjecanja radnog iskustva u području obrazovanja;
(d) mobilnost osoblja u području obrazovanja odraslih;	(d) kratkoročna, srednjoročna i dugoročna mobilnost osoblja u području obrazovanja odraslih;
(e) mogućnosti učenja jezika, uključujući one kojima se podupiru aktivnosti mobilnosti.	(e) mogućnosti učenja jezika, uključujući one kojima se podupiru aktivnosti mobilnosti, pri čemu bi trebalo voditi računa o posebnim potrebama raznih ciljnih skupina;
	(f) mobilnost odraslih i starijih osoba koje su upisane na sveučilišta za treću dob ili sudjeluju u drugim programima trajnog osposobljavanja.
	(g) mobilnost mladih i osoba koje rade s mladima radi učenja u području neformalnog obrazovanja.

Obrazloženje

(a) – (e) Aktivnosti mobilnosti u svrhu učenja trebalo bi osmisliti posebno za taj krug osoba i to obrazovno područje te bi trebalo omogućiti odgovarajuću pripremu u interesu visokokvalitetne ponude.

(f) Treba poticati i podupirati učenje i cjeloživotno osposobljavanje kod odraslih i starijih osoba kako bi se razvila njihova znanja i vještine, poboljšala kvaliteta života, poticala njihova integracija te jačao europski identitet u svim dobnim skupinama.

(g) Budući da je amandmanom obuhvaćeno samo područje formalnijeg, akademskog obrazovanja, bilo bi korisno u ključnu mjeru 1 uvrstiti točku koja se odnosi na mobilnost mladih i osoba koje rade s mladima.

Amandman 35.

Poglavlje II. – članak 5., ključna mjera 2, suradnja među organizacijama i institucijama

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
U području obrazovanja i osposobljavanja Programom se podupiru sljedeće aktivnosti u okviru ključne mjere 2:	U području obrazovanja i osposobljavanja Programom se podupiru sljedeće aktivnosti u okviru ključne mjere 2:
(a) partnerstva za suradnju i razmjenu praksi, uključujući mala partnerstva kako bi se poticao širi i uključiviji pristup Programu;	(a) partnerstva za suradnju i razmjenu praksi, uključujući mala partnerstva na regionalnoj razini kako bi se poticao širi i uključiviji pristup Programu;
(b) partnerstva za izvrsnost, posebno inicijativa „Europska sveučilišta”, centri strukovne izvrsnosti i združeni diplomski studiji;	(b) partnerstva za izvrsnost, posebno inicijativa „Europska sveučilišta”, centri strukovne izvrsnosti – koji ne bi trebali biti smješteni samo u europskim metropolama i u kojima bi se, u suradnji s regionalnom razinom, trebala pružati potpora operativnoj suradnji dionika i razvijati združeni diplomski studiji;
(c) partnerstva za inovacije kako bi se osnažila europska sposobnost u pogledu inovacija;	(c) partnerstva za inovacije kako bi se osnažila europska sposobnost u pogledu inovacija, kao i nagrađivanje „europskih pogona i poduzeća” koji se osobito angažiraju oko toga da njihovi naučnici steknu europske kvalifikacije;
(d) internetske platforme i alati za virtualnu suradnju, uključujući usluge podrške za mrežu eTwinning i za elektroničku platformu za obrazovanje odraslih u Europi.	(d) internetske platforme i alati za virtualnu suradnju, uključujući usluge podrške za mrežu eTwinning i za elektroničku platformu za obrazovanje odraslih u Europi.

Obrazloženje

Centri strukovne izvrsnosti mogu postići svoje ciljeve samo ako se nadograđuju na postojeće strukture i surađuju s dionicima, a ne ako djeluju protiv njih.

Amandman 36.

Poglavlje II. – članak 6. – Ključna mjera 3., Potpora razvoju politike i suradnji

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<i>Ključna mjera 3</i>	<i>Ključna mjera 3</i>
Potpora razvoju politike i suradnji	Potpora razvoju politike i suradnji
U području obrazovanja i osposobljavanja Programom se podupiru sljedeće aktivnosti u okviru ključne mjere 3:	U području obrazovanja i osposobljavanja Programom se podupiru sljedeće aktivnosti u okviru ključne mjere 3:
(a) priprema i provedba općih i sektorskih programa za politike Unije u području obrazovanja i osposobljavanja, uključujući s pomoću mreže Eurydice ili aktivnosti drugih relevantnih organizacija;	(a) priprema i provedba općih i sektorskih programa za politike Unije u području obrazovanja i osposobljavanja, uključujući s pomoću mreže Eurydice ili aktivnosti drugih relevantnih organizacija;
(b) potpora alatima i mjerama Unije kojima se podupiru kvaliteta, transparentnost i priznavanje kompetencija, vještina i kvalifikacija ⁽¹⁾ ;	(b) potpora alatima i mjerama Unije kojima se podupiru kvaliteta, transparentnost i priznavanje kompetencija, vještina i kvalifikacija ⁽²⁾ ;
(c) politički dijalog i suradnja s ključnim dionicima, uključujući mreže diljem Unije, europske nevladine organizacije i međunarodne organizacije u području obrazovanja i osposobljavanja;	(c) politički dijalog i suradnja s ključnim dionicima, uključujući mreže diljem Unije, europske nevladine organizacije i međunarodne organizacije u području obrazovanja i osposobljavanja;
(d) mjere kojima se doprinosi kvalitativnoj i uključivoj provedbi Programa;	(d) mjere kojima se doprinosi kvalitativnoj i uključivoj provedbi Programa;
(e) suradnja s drugim instrumentima Unije i potpora drugim politikama Unije;	(e) suradnja s drugim instrumentima Unije i potpora drugim politikama Unije;
(f) širenje informacija i aktivnosti informiranja o rezultatima i prioritetima europske politike te o Programu.	(f) širenje informacija i aktivnosti informiranja o rezultatima i prioritetima europske politike te o Programu;
	(g) pružanje podrške provedbi makroregionalnih strategija EU-a.
⁽¹⁾ Posebice, jedinstveni okvir Unije za transparentnost kvalifikacija i kompetencija; Europski kvalifikacijski okvir; Europski referentni okvir za osiguranje kvalitete u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju; Europski sustav bodova za strukovno obrazovanje i osposobljavanje; Europski sustav prijenosa i prikupljanja bodova; Europski registar za osiguranje kvalitete u visokom obrazovanju; Europsko udruženje za osiguranje kvalitete u visokom obrazovanju; Europska mreža informacijskih centara u Europi i Nacionalni informacijski centri za akademsko priznavanje u Europskoj uniji te mreže Euroguidance.	⁽²⁾ Posebice, jedinstveni okvir Unije za transparentnost kvalifikacija i kompetencija; Europski kvalifikacijski okvir; Europski referentni okvir za osiguranje kvalitete u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju; Europski sustav bodova za strukovno obrazovanje i osposobljavanje; Europski sustav prijenosa i prikupljanja bodova; Europski registar za osiguranje kvalitete u visokom obrazovanju; Europsko udruženje za osiguranje kvalitete u visokom obrazovanju; Europska mreža informacijskih centara u Europi i Nacionalni informacijski centri za akademsko priznavanje u Europskoj uniji te mreže Euroguidance.

Obrazloženje

Predlaže se stavljanje većeg naglaska na program Erasmus, uključujući na makroregionalnoj razini, kako bi se pružila podrška povezanim strategijama gospodarske, socijalne i teritorijalne suradnje između država članica te između država članica i trećih zemalja.

Amandman 37.

Poglavlje II. – članak 7. – Aktivnosti Jean Monnet

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p><i>Aktivnosti Jean Monnet</i></p> <p>Programom se podupiru poučavanje, učenje, istraživanje i rasprave o pitanjima europske integracije u okviru sljedećih aktivnosti:</p> <p>(a) aktivnosti Jean Monnet u području visokog obrazovanja;</p> <p>(b) aktivnosti Jean Monnet u ostalim područjima obrazovanja i osposobljavanja;</p> <p>(c) potpore sljedećim ustanovama koje nastoje ostvariti ciljeve od europskog interesa: Europskom sveučilišnom institutu u Firenci, uključujući njegovu Školu za transnacionalno upravljanje; Europskom koledžu (kompleks sveučilišta u Bruggeu i Natolinu); Europskom institutu za javnu upravu u Maastrichtu; Akademiji europskog prava u Trieru; Europskoj agenciji za prilagođeno i uključivo obrazovanje u Odenseu te Međunarodnom centru za europsko osposobljavanje u Nici.</p>	<p><i>Aktivnosti Jean Monnet</i></p> <p>Programom se podupiru poučavanje, učenje, istraživanje i rasprave o pitanjima europske integracije u okviru sljedećih aktivnosti:</p> <p>(a) aktivnosti Jean Monnet u području visokog obrazovanja;</p> <p>(b) aktivnosti Jean Monnet u ostalim područjima obrazovanja i osposobljavanja;</p> <p>(c) potpore sljedećim ustanovama koje nastoje ostvariti ciljeve od europskog interesa: Europskom sveučilišnom institutu u Firenci, uključujući njegovu Školu za transnacionalno upravljanje; Europskom koledžu (kompleks sveučilišta u Bruggeu i Natolinu); Europskom institutu za javnu upravu u Maastrichtu; Akademiji europskog prava u Trieru; Europskoj agenciji za prilagođeno i uključivo obrazovanje u Odenseu te Međunarodnom centru za europsko osposobljavanje u Nici;</p> <p>(d) <i>aktivnosti Jean Monnet u području osposobljavanja i istraživanja u polju zaštite okoliša, europska strategija održivog razvoja i sveobuhvatnija politika zaštite okoliša i klimatskih promjena, pored ostalog i u pogledu prirodnih katastrofa, uz poseban naglasak na pitanjima prevencije, ublažavanja i smanjenja štete.</i></p>

Obrazloženje

Dodanim tekstem žele se ojačati aktivnosti Jean Monnet predviđene Programom.

Amandman 38.

Poglavlje IV. – članak 11.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
	<i>Osim toga, podupire se mobilnost amaterskih sportaša koji sudjeluju u natjecanjima, naročito sportaša iz udaljenih, otočnih ili najudaljenijih regija.</i>

Obrazloženje

Od ključne je važnosti podupirati mobilnost sportaša koji se zbog mjesta podrijetla suočavaju s većim poteškoćama pri odlasku na natjecanja. Mobilnost treba biti dostupna svim sportašima pod jednakim uvjetima.

Amandman 39.

Poglavlje IV. – članak 12.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
(a) partnerstva za suradnju i razmjenu praksi, uključujući mala partnerstva kako bi se poticao širi i uključiviji pristup Programu;	(a) partnerstva za suradnju i razmjenu praksi, uključujući mala partnerstva kako bi se poticao širi i uključiviji pristup Programu; kako bi i manji lokalni i regionalni nositelji mogli sudjelovati u Programu, minimalan broj zemalja koje moraju sudjelovati u pojedinim mjerama mora se smanjiti na šest;

Obrazloženje

S obzirom na to da mali lokalni i regionalni nositelji organiziraju mnoge aktivnosti, ovakvo smanjenje treba omogućiti radi šireg i uključivijeg pristupa.

Amandman 40.

Poglavlje IV. – članak 14.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
6. [...]	6. [...] 7. Financijska sredstva za mobilnost pojedinaca u svrhu učenja iz članka 4. prilagođavaju se redovito ažuriranim stvarnim troškovima života u regiji domaćinu.

Obrazloženje

Povrat troškova života u zemlji domaćinu treba prilagoditi u skladu s ažuriranim stvarnim troškovima u određenoj regiji domaćinu jer nacionalni prosjeci mogu zavarati.

Amandman 41.

Poglavlje VIII. – članak 22. stavak 1.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
Nacionalne agencije iz članka 24. razrađuju dosljednu strategiju u pogledu učinkovitog informiranja te širenja i iskorištavanja rezultata aktivnosti koje se podupiru mjerama kojima upravljaju u okviru Programa, pomažu Komisiji u općoj zadaći širenja informacija u pogledu Programa, uključujući informacije u pogledu mjera i aktivnosti kojima se upravlja na nacionalnoj razini i na razini Unije, i njegovih rezultata te izvješćuju odgovarajuće ciljne skupine o mjerama i aktivnostima koje se poduzimaju u njihovoj zemlji.	Nacionalne agencije iz članka 24. razrađuju dosljednu strategiju u pogledu učinkovitog informiranja radi postizanja vidljivosti pojedinačnih područja Programa te širenja i iskorištavanja rezultata aktivnosti koje se podupiru mjerama kojima upravljaju u okviru Programa, pomažu Komisiji u općoj zadaći širenja informacija u pogledu Programa, uključujući informacije u pogledu mjera i aktivnosti kojima se upravlja na nacionalnoj razini i na razini Unije, i njegovih rezultata te izvješćuju odgovarajuće ciljne skupine o mjerama i aktivnostima koje se poduzimaju u njihovoj zemlji, od predškolskog do visokog strukovnog i sveučilišnog obrazovanja, u relevantnim medijima i u dogovoru s dionicima.

Obrazloženje

Za postizanje željenog utrostručenja broja potencijalnih sudionika u okviru komunikacije usmjerene i prema unutra i prema van bit će potrebno posvećivati dovoljno pozornosti problematičnim područjima kako bi se time postigli i multiplikacijski učinci.

Amandman 42.

Poglavlje IX. – članak 23. stavak 2.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
Države članice poduzimaju sve potrebne i odgovarajuće mjere kako bi uklonile sve pravne i administrativne prepreke pravilnom funkcioniranju Programa, uključujući, ako je moguće, mjere čiji je cilj rješavanje problema koji otežavaju dobivanje viza.	Države članice poduzimaju sve potrebne i odgovarajuće mjere kako bi uklonile sve pravne i administrativne prepreke pravilnom funkcioniranju Programa, uključujući mjere čiji je cilj izbjegavanje oporezivanja stipendija, osiguranje prenosivosti prava među socijalnim sustavima Unije i , ako je moguće, rješavanje problema koji otežavaju dobivanje viza.

Obrazloženje

Ovom se formulacijom osigurava usklađenost s prethodnim uvodnim izjavama.

Amandman 43.

Poglavlje IX. – članak 25. novi stavak 8.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
	Europska komisija uspostavlja savjetodavno vijeće u okviru kojeg relevantni dionici – uključujući lokalne i regionalne dionike – trajno savjetuju Komisiju pri provedbi Programa i time pridonose uspješnijem ostvarenju njegovih ciljeva;

Obrazloženje

I Europska bi komisija trebala iskoristiti dobra iskustva koja je njemački Savezni zavod za strukovno obrazovanje stekao u okviru uspostave savjetodavnih vijeća za korisnike s ciljem omogućivanja predmetnim osobama da u još većoj mjeri sudjeluju u Programu, a posebice u njegovoj provedbi.

Amandman 44.

Poglavlje XI. – članak 29. stavak 4.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
Aktivnosti prihvatljive u okviru Programa koje su procijenjene u pozivu na podnošenje prijedloga za Program i koje ispunjavaju minimalne zahtjeve tog poziva na podnošenje prijedloga u pogledu kvalitete, ali koje se ne financiraju zbog proračunskih ograničenja, moгу se odabrati za financiranje iz europskih strukturnih i investicijskih fondova. U tom se slučaju primjenjuju stope sufinanciranja i pravila za prihvatljivost na temelju ove Uredbe. Tim aktivnostima upravlja upravljačko tijelo iz članka [65.] Uredbe (EU)XX [„Uredba o zajedničkim odredbama”] u skladu s pravilima utvrđenima u toj uredbi i propisima za pojedine fondove, uključujući pravila o financijskim ispravcima.	Za aktivnosti prihvatljive u okviru Programa koje su procijenjene u pozivu na podnošenje prijedloga za Program i koje ispunjavaju minimalne zahtjeve tog poziva na podnošenje prijedloga u pogledu kvalitete, ali koje se ne financiraju zbog proračunskih ograničenja, mogao bi se uvesti pečat izvrsnosti radi priznavanja njihove visoke kvalitete. Time bi se moglo olakšati njihovo prijavljivanje i eventualni odabir za financiranje iz drugih izvora, uključujući europske strukturne i investicijske fondove . U tom se slučaju primjenjuju stope sufinanciranja i pravila za prihvatljivost na temelju ove Uredbe. Tim aktivnostima upravlja upravljačko tijelo iz članka [65.] Uredbe (EU)XX [„Uredba o zajedničkim odredbama”] u skladu s pravilima utvrđenima u toj uredbi i propisima za pojedine fondove, uključujući pravila o financijskim ispravcima.

Obrazloženje

Pečat izvrsnosti uspješno se primjenjuje na projekte u području istraživanja i inovacija. Stoga bi se mogla razmotriti mogućnost proširenja programa na projekte u okviru programa Erasmus.

Amandman 45.

Poglavlje XII. – članak 31. stavak 2.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
Odbor se može sastajati u posebnim sastavima kako bi rješavao sektorska pitanja. Prema potrebi, u skladu s njegovim poslovnikom i na <i>ad hoc</i> osnovi, mogu se pozvati vanjski stručnjaci, uključujući predstavnike socijalnih partnera, da sudjeluju na sastancima odbora kao promatrači.	Odbor se može sastajati u posebnim sastavima kako bi rješavao sektorska pitanja. Prema potrebi, u skladu s njegovim poslovnikom i na <i>ad hoc</i> osnovi, mogu se pozvati vanjski stručnjaci, uključujući predstavnike socijalnih partnera ili relevantnih regionalnih dionika , da sudjeluju na sastancima odbora kao promatrači.

Obrazloženje

Razumljivo samo po sebi.

II. PREPORUKE O POLITIKAMA**EUROPSKI ODBOR REGIJA****Opće napomene**

1. pozdravlja općeniti cilj pružanja potpore osobnom osposobljavanju i profesionalnom razvoju pojedinaca u području obrazovanja, uključujući neformalno obrazovanje te osposobljavanje i visokoškolsko obrazovanje, u Europi i izvan nje, čime će se doprinosti održivom rastu, zapošljavanju i socijalnoj koheziji te jačanju europskog identiteta. Ta važna zadaća započinje na lokalnoj i regionalnoj razini te mora biti usko povezana s europskom razinom;

2. pozdravlja prijedlog Komisije o udvostručenju proračuna Programa, no smatra da je planirani cilj utrostručenja broja sudionika Programa te povećanja uključenosti u postojećim uvjetima teško ostvariv. Nadalje, bilo bi poželjno da se u budućnosti otklone sve veće administrativne prepreke u sklopu Programa; istovremeno, ističe kao dobru praksu ulogu brojnih lokalnih i regionalnih vlasti zahvaljujući čijem financijskom doprinosu mladi korisnici programa Erasmus+ dobivaju veću ekonomsku potporu;

3. poziva na transparentnu i ravnomjernu raspodjelu sredstava tijekom svih sedam godina kako bi se posebice na početku provedbe Programa omogućilo povećanje iznosa sredstava i moglo ispuniti ono što se očekuje od Programa. Proračun se ne bi trebao raspodijeliti samo po pojedinim sektorima obrazovanja, uključujući sveučilišta, nego i zasebno po ključnim mjerama kako bi bilo jasno kojim udjelom upravlja centralizirano Komisija, a kojim decentralizirano države članice i regije;
4. smatra da bi radi povećanja broja sudionika u Programu stipendije trebalo izuzeti od oporezivanja, a sudjelovanje onih koji imaju manje mogućnosti u potpunosti pokriti bespovratnim sredstvima;
5. poziva na znatno pojednostavnjenje postupka podnošenja prijave, upravljanja projektom i obveze dokumentiranja u svim područjima Programa; traži ponovno uvođenje poticaja za „pripreme misije“ u svrhu planiranja podnošenja prijave; zahtijeva da internetska platforma za rad bude integrirana i da na njoj na raspolaganju budu usluge dostupne na drugim platformama europskih programa, kao što je platforma Obzora 2020., kako bi se za korisnike osigurala veća učinkovitost i transparentnost kako u fazi pripreme i podnošenja prijedloga tako i u fazi upravljanja projektima; pored toga, pečat izvrsnosti, koji se uspješno primjenjuje na projekte u području istraživanja i inovacija, trebalo bi dodjeljivati i visokokvalitetnim aktivnostima koje su prihvatljive u okviru programa, ali se ne financiraju zbog proračunskih ograničenja, kako bi se olakšalo njihovo prijavljivanje i eventualni odabir za financiranje iz drugih financijskih instrumenata EU-a;
6. ukazuje na važnost cjeloživotnog učenja: iz tog se razloga u okviru Programa moraju ravnopravno podupirati sve dobne skupine te formalno i neformalno obrazovanje; naglašava da se obrazovanje ne svodi samo na poboljšanje mogućnosti zapošljavanja nego da njegov širi cilj mora biti omogućivanje osobnog razvoja te razvoja vještina i znanja u cijelosti;
7. smatra korisnim prijedlog Komisije o širem otvaranju Programa prema organizacijama koje imaju malo ili nemaju nimalo relevantnog iskustva u podnošenju prijava i/ili raspolazu manjim operativnim kapacitetima; stoga pozdravlja uvođenje specifične mjere „mala partnerstva“;
8. slaže se s Komisijom da se predloženi program Erasmus temelji na ciljevima utvrđenima u člancima 165. i 166. UFEU-a te da se treba provesti u skladu s načelom supsidijarnosti. Uključivanje općinskih i regionalnih vlasti, lokalne i regionalne uprave te donositelja odluka u izradu i provedbu predloženih mjera i upravljanje njima od iznimne je važnosti jer se oni nalaze bliže predmetnim osobama, raspolazu ključnim vještinama u području obrazovne politike i imaju važnu ulogu u politici koja se odnosi na mlade i tržište rada. U tom smislu smatra da je prijedlog Komisije u skladu s načelima supsidijarnosti i proporcionalnosti;
9. pozdravlja to što se prije svega ulažu napor u poboljšanje osmišljavanja aktivnosti mobilnosti i mogućnosti sudjelovanja mladih koji inače ne sudjeluju u aktivnostima neformalnog učenja te sportskim, kulturnim i istraživačkim aktivnostima; nadalje pozdravlja činjenicu da se u tom kontekstu izrijeком spominje volontersko osoblje;
10. pozdravlja to što je Europska komisija uzela u obzir rezultate ocjene aktualnog programa Erasmus+ sredinom provedbenog razdoblja te što je zadržala strukturu prethodnog programa;
11. smatra da je Prijedlog uredbe vrlo općenit i da ostavlja mnogo prostora za fleksibilnost pri provedbi; u tom kontekstu ukazuje na važnost provedbenih odredbi i potiče Komisiju da u njihovu izradu uključi države članice, nacionalne agencije i dionike te tijela na regionalnoj razini;
12. izražava žaljenje zbog toga što naziv programa više neće glasiti Erasmus+, nego Erasmus. S obzirom na to da akronim Erasmus znači „European Region Action Scheme for the Mobility of University Students“ (Akcijski plan europske regije za mobilnost studenata sveučilišta), Odbor regija ukazuje na to da se moraju poduzeti odgovarajuće mjere za osiguravanje vidljivosti pojedinačnih područja obrazovanja, odnosno područja za intervenciju, kako bi se zajamčilo da se naziv Erasmus povezuje sa svim područjima obrazovanja, kao i područjem mladih i sporta;
13. pozdravlja to što će ključnom mjerom 1 „mobilnost osoba u svrhu učenja“ u budućnosti biti obuhvaćena većina mjera mobilnosti te svi oblici mobilnosti u obrazovne i istraživačke svrhe, posebice mobilnost učenika;
14. poziva na to da se Ujedinjenoj Kraljevini i nakon njezina istupanja iz Europske unije omogući sudjelovanje u Programu u skladu s unaprijed dogovorenim uvjetima i pozdravlja to što je ta mogućnost stvorena člankom 16. stavkom 1. točkom (d) „Pridruživanje trećih zemalja“;

15. potiče razmatranje mogućnosti da se virtualna suradnja omogućena Programom postupno proširi na obrazovne projekte i projekte osposobljavanja koji se provode u partnerstvu s ustanovama u sredo zemnim i afričkim zemljama;
16. preporučuje stvaranje učinkovitih poticaja za sve aktivnosti mobilnosti u svrhu učenja kako bi se upotrebljavala ekološka prijevozna sredstva i time ispunila obveza izdvajanja 25 % rashoda EU-a za davanje doprinosa ostvarenju klimatskih ciljeva;
17. inzistira na tome da financijska sredstva i posebne stipendije za mobilnost u svrhu učenja treba prilagođavati redovito ažuriranim stvarnim troškovima života u regiji domaćinu;
18. poziva na zadržavanje i ojačavanje „strateških partnerstava” u području obrazovanja i osposobljavanja kojima se decentralizirano upravlja jer se taj oblik suradnje pokazao uspješnim, a novouvedeni pojam „partnerstva za suradnju” djeluje manje ambiciozno;
19. naglašava svoj poseban interes za nastavak stručnog dijaloga s Komisijom o toj temi te u tom kontekstu ističe značaj izvješća o procjeni učinka koje će Komisija predstaviti u dogovarajućem trenutku, sukladno ugovoru o suradnji s OR-om;

Obrazovanje i osposobljavanje

20. izražava žaljenje zbog toga što je razina spremnosti poduzeća da pošalju naučnike u druge zemlje sudionice programa i dalje niska. To bi trebalo poticati te snažnije zagovarati kod institucionalnih gospodarskih aktera, npr. industrijskih i gospodarskih komora te poduzeća i njihovih organizacija i udruženja za osposobljavanje, i to prije svega na regionalnoj i lokalnoj razini;
21. potiče promišljanje o nagrađivanju „europskih poduzeća” kako bi se pogone i poduzeća jače motiviralo da svoje naučnike i njihovo obrazovanje u većoj mjeri otvore prema Europi korištenjem prednosti koje nudi Erasmus; predlaže da Europska komisija uspostavi registar poduzeća koja sudjeluju u programu Erasmus, kojima bi se mogla dati oznaka „poduzeće Erasmus”;
22. poziva na poticanje i kratkih i dužih boravaka u inozemstvu u području strukovnog obrazovanja kako bi se zadovoljilo operativne zahtjeve MSP-ova, ali i pojedinačne mogućnosti sudionika. Nadalje, programom bi trebalo pružiti podršku jezičnim i međukulturalnim pripremnim mjerama sa sustavnom podrškom učenju naučnika;
23. ukazuje na to da ciljnu skupinu obrazovanja odraslih predstavljaju odrasle osobe svih dobi iz različitih socijalnih okruženja, a ne samo osobe s niskom razinom (formalnih) kvalifikacija;
24. osim toga ukazuje na to da treba poticati obrazovanje odraslih u smislu sveobuhvatnog poimanja obrazovanja te da ga se ne smije ograničiti samo na „strukovno osposobljavanje”. U okviru obrazovanja odraslih u obzir treba uzeti slobodna zanimanja i suradnike volontere;
25. pozdravlja proširenje mobilnosti u svrhu učenja u području školskog obrazovanja, prije svega mogućnost mobilnosti pojedinaca; međutim, traži da se istovremeno izrade prilagođena strateška rješenja koja će podržati poboljšanje mobilnosti učenika i studenata, ali i olakšati njihov povratak u regiju podrijetla;

26. pozdravlja uvođenje „mreža europskih sveučilišta”, ali je svjestan da to može izazvati povećanje proračunskog opterećenja; naglašava da su sveučilišta ta koja moraju pokretati i predvoditi europske mreže te imati u njima glavnu riječ kako bi se okruženje visokog obrazovanja u Europi održivo ojačalo s pomoću trokuta znanja (obrazovanje, istraživanje, inovacije), uz financiranje koje osiguravaju javne uprave koje ih podržavaju te uz uključivanje privatnog financiranja;

27. zalaže se za uspostavljanje „europskih škola” po uzoru na „europska sveučilišta”, posebice u području strukovnog obrazovanja, u kojima bi se poticala trajna suradnja ustanova iz nekoliko država članica u području razmjene mladih i osoblja, usuglašavanja kurikuluma i virtualne suradnje;

28. pozdravlja proširenje djelovanja programa Jean Monnet s visokog obrazovanja na ostala područja obrazovanja i osposobljavanja, a time i prenošenje znanja o pitanjima integracije EU-a široj javnosti;

Mladi

29. preporučuje da se postojeće lokalne i regionalne ustanove koje se bave mladima u većoj mjeri smatraju prihvatljivim podnositeljima prijava;

30. pozdravlja to što novi program naziva „DiscoverEU” mladima koji imaju najmanje 18 godina pruža mogućnost da unutar određenog razdoblja upoznaju zemlje EU-a putujući željeznicom; međutim, iako bi i taj program trebao imati snažnu komponentu učenja, ukazuje na to da to ne smije ići nauštrb mobilnosti u svrhu učenja, koja bi i dalje trebala biti glavna aktivnost programa Erasmus; naglašava da bi bilo poželjno kad bi svi mladi EU-a imali tu mogućnost povezivanja i upoznavanja raznolikosti, kultura, prirode i ljudi, neovisno o financijskim mogućnostima roditelja; predlaže da se za potrebe financiranja razmotri mogućnost javno-privatnih partnerstava, posebice sa subjektima iz sektora mobilnosti i turizma.

31. pozdravlja usklađenost s novom strategijom EU-a za mlade i drugim inicijativama u području mladih, npr. s programom Europske snage solidarnosti;

Sport

32. ukazuje na posebnu važnost dobrotvornih sportskih događanja i smatra svrsishodnim otklanjanje dosadašnje gornje granice od 10 % proračuna za sport predviđenih za sportska događanja; izražava želju da se u budućnosti Programom potiču i manja događanja na kojima bi sudjelovalo manje od 10 zemalja;

33. poziva na znatno povećanje broja zemalja koje sudjeluju u Programu, posebice za sportove na lokalnoj razini, jer europski sport tradicionalno daleko nadilazi granice Europske unije.

Bruxelles, 6. veljače 2019.

Predsjednik

Europskog odbora regija

Karl-Heinz LAMBERTZ

Mišljenje Europskog odbora regija o Prijedlogu uredbe o europskoj graničnoj i obalnoj straži

(2019/C 168/09)

<p>Glavna izvjestiteljica: Anna MAGYAR (HU/EPP), potpredsjednica Vijeća Čongradske županije</p> <p>Referentni dokument: Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o europskoj graničnoj i obalnoj straži i stavljanju izvan snage Zajedničke akcije Vijeća 98/700/PUP, Uredbe (EU) br. 1052/2013 Europskog parlamenta i Vijeća te Uredbe (EU) 2016/1624 Europskog parlamenta i Vijeća</p> <p><i>Doprinos Europske komisije sastanku čelnika u Salzburgu 19.–20. rujna 2018.</i></p> <p>COM(2018) 631 final</p>

I. PREPORUKE ZA IZMJENE

Amandman 1.

COM(2018) 631 final, članak 2. stavak 16.

Definicije

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>„operativno osoblje” znači službenici graničnog nadzora, pratitelji za vraćanje, stručnjaci za vraćanje i drugo relevantno osoblje od kojeg se sastoje „stalne snage europske granične i obalne straže”. U skladu s trima kategorijama utvrđenima na temelju članka 55. stavka 1. operativno osoblje ili zapošljava Agencija za europsku graničnu i obalnu stražu kao statutarno osoblje (kategorija 1.), ili ga Agenciji upućuju države članice (kategorija 2.) ili ga države članice stavljaju na raspolaganje za kratkoročno raspoređivanje (kategorija 3.). Operativno osoblje treba djelovati kao članovi timova za upravljanje granicama, timova za potporu upravljanju migracijama ili timova za vraćanje koji imaju izvršne ovlasti. Operativno osoblje uključuje i statutarno osoblje odgovorno za funkcioniranje središnje jedinice ETIAS-a;</p>	<p>„operativno osoblje” znači službenici graničnog nadzora, pratitelji za vraćanje, stručnjaci za vraćanje i drugo relevantno osoblje od kojeg se sastoje „stalne snage europske granične i obalne straže”. U skladu s četirima kategorijama utvrđenima na temelju članka 55. stavka 1. operativno osoblje ili zapošljava Agencija za europsku graničnu i obalnu stražu kao statutarno osoblje (kategorija 1.), ili ga Agenciji upućuju države članice (kategorija 2.) ili ga države članice stavljaju na raspolaganje za kratkoročno raspoređivanje ili za hitne intervencije (kategorije 3. i 4.). Operativno osoblje treba djelovati kao članovi timova za upravljanje granicama, timova za potporu upravljanju migracijama ili timova za vraćanje. Osoblje kategorije 2., kategorije 3. i kategorije 4. smije provoditi izvršne ovlasti. Operativno osoblje uključuje i statutarno osoblje odgovorno za funkcioniranje središnje jedinice ETIAS-a;</p>

Amandman 2.

COM(2018) 631 final, članak 3. točka (a)

Agencija za europsku graničnu i obalnu stražu

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
(a) nadzora državne granice, uključujući mjere olakšavanja zakonitog prelaska granica i, prema potrebi, mjere povezane sa sprečavanjem i otkrivanjem prekograničnog kriminala, poput krijumčarenja migranata, trgovine ljudima i terorizma, te mjere povezane s upućivanjem osoba kojima je potrebna međunarodna zaštita ili je žele zatražiti;	(a) nadzora državne granice, uključujući mjere olakšavanja zakonitog prelaska granica i, prema potrebi, mjere povezane sa sprečavanjem, otkrivanjem i zaustavljanjem prekograničnog kriminala, poput krijumčarenja migranata, trgovine ljudima i terorizma, te mjere povezane s upućivanjem osoba kojima je potrebna međunarodna zaštita ili je žele zatražiti;

Obrazloženje

Glavne aktivnosti upravljanja granicama također moraju uključivati osiguravanje operativnog rješenja u suzbijanju prekograničnog kriminala.

Amandman 3.

COM(2018) 631 final, članak 8. stavci 4., 6. i 7.

Višegodišnji ciklus strateške politike za europsko integrirano upravljanje granicama

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
(4) Na temelju strateške analize rizika za europsko integrirano upravljanje granicama iz članka 30. stavka 2. Komisija je ovlaštena donositi delegirane akte u skladu s člankom 118. radi razvoja višegodišnje strateške politike za europsko integrirano upravljanje granicama. Tim delegiranim aktima utvrđuju se prioriteti politike i strateške smjernice za sljedeće četiri godine u vezi s elementima utvrđenima u članku 3.	(4) Do [još nije potvrđeno] Komisija Europskom parlamentu i Vijeću predstavlja nacrt višegodišnje strateške politike za prvi višegodišnji ciklus strateške politike na temelju strateške analize rizika za europsko integrirano upravljanje granicama iz članka 30. stavka 2. U roku od [još nije potvrđeno] nakon što Komisija predstavi nacrt višegodišnje strateške politike, saziva se sastanak između Europskog parlamenta, Vijeća i Komisije kako bi se o njemu raspravilo. Nakon te rasprave, Komisija je ovlaštena donositi delegirane akte u skladu s člankom 118. radi razvoja višegodišnje strateške politike za europsko integrirano upravljanje granicama. Tim delegiranim aktima utvrđuju se prioriteti politike i strateške smjernice za sljedeće četiri godine u vezi s elementima utvrđenima u članku 3.
[...]	[...]
(6) U svrhu provedbe delegiranog akta iz stavka 4. države članice uspostavljaju nacionalne strategije za integrirano upravljanje granicama u bliskoj suradnji svih nacionalnih tijela nadležnih za upravljanje granicama i vraćanje. Te su nacionalne strategije u skladu s člankom 3., delegiranim aktom iz stavka 4. te tehničkom i operativnom strategijom iz stavka 5.	(6) U svrhu provedbe delegiranog akta iz stavka 4. države članice uspostavljaju nacionalne strategije za integrirano upravljanje granicama u bliskoj suradnji svih nacionalnih tijela nadležnih za upravljanje granicama i vraćanje te u dogovoru s relevantnim nacionalnim i regionalnim vlastima dotičnih podnacionalnih teritorija. Te su nacionalne strategije u skladu s člankom 3., delegiranim aktom iz stavka 4. te tehničkom i operativnom strategijom iz stavka 5.
(7) Četrdeset i dva mjeseca nakon donošenja delegiranog akta iz stavka 4. Komisija uz potporu agencije provodi temeljitu evaluaciju njegove provedbe. Rezultati te evaluacije uzimaju se u obzir pri pripremi sljedećeg ciklusa.	(7) Četrdeset i dva mjeseca nakon donošenja delegiranog akta iz stavka 4. Komisija uz potporu agencije provodi temeljitu evaluaciju njegove provedbe. Rezultati te evaluacije uzimaju se u obzir pri pripremi sljedećeg ciklusa. Komisija dostavlja evaluaciju Vijeću, Europskom parlamentu i Europskom odboru regija.

Objasnenje

Prilikom izrade nacionalnih strategija za integrirano upravljanje granicama trebalo bi se savjetovati s lokalnim i regionalnim vlastima s podruĉja koja su zahvaćena aktualnim, predvidljivim ili potencijalnim velikim migracijskim tokovima ili se suoĉavaju s drugim izazovima koji imaju ozbiljne posljedice za lokalnu ili regionalnu razinu. Nadalje, Komisija bi trebala podnijeti izvješće suzakonodavcima (Am. 23 nacrtu mišljenja Odbora LIBE), kao i političkim predstavnicima lokalne i regionalne razine na razini EU-a.

Amandman 4.

COM(2018) 631 final, ĉlanak 21. stavci 1. i 3.

Nacionalni koordinacijski centar

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
(1) Svaka država ĉlanica uspostavlja, vodi i održava nacionalni koordinacijski centar koji koordinira i razmjenjuje informacije između svih tijela odgovornih za nadzor vanjskih granica na nacionalnoj razini te drugih nacionalnih koordinacijskih centara i Agencije. Svaka država ĉlanica obavješćuje Komisiju o osnivanju svojeg nacionalnog koordinacijskog centra, koja odmah o tome obavješćuje druge države ĉlanice i Agenciju.	(1) Svaka država ĉlanica uspostavlja, vodi i održava nacionalni koordinacijski centar koji koordinira i razmjenjuje informacije između svih tijela odgovornih za nadzor vanjskih granica na nacionalnoj razini, i, gdje je prikladno, relevantnih regionalnih i lokalnih vlasti , te drugih nacionalnih koordinacijskih centara i Agencije. Svaka država ĉlanica obavješćuje Komisiju o osnivanju svojeg nacionalnog koordinacijskog centra, koja odmah o tome obavješćuje druge države ĉlanice i Agenciju.
[...]	[...]
(3) Nacionalni koordinacijski centar:	(3) Nacionalni koordinacijski centar:
(a) osigurava pravovremenu razmjenu informacija i pravovremenu suradnju između svih nacionalnih tijela odgovornih za nadzor vanjskih granica i drugih nacionalnih koordinacijskih centara i Agencije;	(a) osigurava pravovremenu razmjenu informacija i pravovremenu suradnju između svih nacionalnih tijela odgovornih za nadzor vanjskih granica, i, gdje je prikladno, relevantnih regionalnih i lokalnih vlasti , kao i drugih nacionalnih koordinacijskih centara i Agencije;
[...]	[...]

Objasnenje

Kako bi se osiguralo pravilno širenje i razmjena informacija na lokalnoj i regionalnoj razini kada je to potrebno.

Amandman 5.

COM(2018) 631 final, ĉlanak 39. stavak 3. toĉka (m)

Operativni plan za zajedniĉke operacije

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
(m) postupke za uspostavu mehanizma zaprimanja i prijenosa Agenciji pritužbi protiv svih osoba koje sudjeluju u zajedniĉkoj operaciji ili brzom intervenciji na granicama, uključujući službenike graniĉnog nadzora ili drugo relevantno osoblje države ĉlanice domaćina i ĉlanove timova u vezi s navodnim povredama temeljnih prava u okviru njihova sudjelovanja u zajedniĉkoj operaciji ili brzom intervenciji na granicama;	(m) ubrzani postupak za postupanje s državljanima trećih zemalja koji nezakonito ulaze na teritorij države ĉlanice;
(n) logistiĉku organizaciju, uključujući informacije o uvjetima rada i okruženju podruĉja na kojima je predviđeno odvijanje zajedniĉke operacije.	(n) postupke za uspostavu mehanizma zaprimanja i prijenosa Agenciji pritužbi protiv svih osoba koje sudjeluju u zajedniĉkoj operaciji ili brzom intervenciji na granicama, uključujući službenike graniĉnog nadzora ili drugo relevantno osoblje države ĉlanice domaćina i ĉlanove timova u vezi s navodnim povredama temeljnih prava u okviru njihova sudjelovanja u zajedniĉkoj operaciji ili brzom intervenciji na granicama;
	(o) logistiĉku organizaciju, uključujući informacije o uvjetima rada i okruženju podruĉja na kojima je predviđeno odvijanje zajedniĉke operacije.

Obrazloženje

Također je potrebno tijekom zajedničke operacije pokrenuti ubrzani postupak za državljane trećih zemalja koji nezakonito ulaze na teritorij države članice kako bi se odluka o njihovom vraćanju mogla izdati u najkraćem mogućem roku.

Amandman 6.

COM(2018) 631 final, članak 55. stavak 1.

Stalne snage europske granične i obalne straže

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
1. Stalne snage europske granične i obalne straže od 10 000 pripadnika operativnog osoblja dio su Agencije. Te su stalne snage sastavljene od sljedećih triju kategorija osoblja u skladu s godišnjim planom raspoloživosti utvrđenim u Prilogu I.:	1. Stalne snage europske granične i obalne straže od 10 000 pripadnika operativnog osoblja dio su Agencije. Te su stalne snage sastavljene od sljedećih četiriju kategorija osoblja u skladu s godišnjim planom raspoloživosti utvrđenim u Prilogu I.:
(a) kategorija 1.: operativni članovi osoblja Agencije zaposleni u skladu s člankom 94. stavkom 1. te raspoređeni u operativna područja u skladu s člankom 56.;	(a) kategorija 1.: operativni članovi osoblja Agencije zaposleni u skladu s člankom 94. stavkom 1. te raspoređeni u operativna područja u skladu s člankom 56.;
(b) kategorija 2.: operativno osoblje dugoročno upućeno iz država članica u Agenciju kao dio stalnih snaga u skladu s člankom 57.;	(b) kategorija 2.: operativno osoblje dugoročno upućeno iz država članica u Agenciju kao dio stalnih snaga u skladu s člankom 57.;
(c) kategorija 3.: operativno osoblje iz država članica stavljeno Agenciji na raspolaganje za kratkoročno raspoređivanje kao dio stalnih snaga u skladu s člankom 58.	(c) kategorija 3.: operativno osoblje iz država članica stavljeno Agenciji na raspolaganje za kratkoročno raspoređivanje kao dio stalnih snaga u skladu s člankom 58.;
	(d) kategorija 4.: operativno osoblje za brzu reakciju.

Obrazloženje

Dodavanjem četvrte kategorije operativnog osoblja ublažilo bi se moguće opterećenje za lokalne i regionalne vlasti u pogledu raspoređivanja, istodobno nadopunjujući stalne snage za hitne intervencije na granicama (Am. 55. i Am. 64. nacrta izvješća Odbora LIBE).

Amandman 7.

COM(2018) 631 final, članak 64. stavak 6.

Pričuva tehničke opreme

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
[...]	[...]
Ako se pokaže da je minimalna količina tehničke opreme nedostatna za provedbu operativnog plana dogovorenog za takve aktivnosti, Agencija ga revidira u skladu s opravdanim potrebama i sporazumom s državama članicama.	Ako se pokaže da je minimalna količina tehničke opreme nedostatna za provedbu operativnog plana dogovorenog za takve aktivnosti, Agencija ga revidira i osigurava dostupnost te opreme u skladu s opravdanim potrebama i sporazumom s državama članicama.

Obrazloženje

Kako bi se zajamčila provedba operativnih planova, Agencija, prema potrebi, osigurava minimalnu količinu tehničke opreme, nakon što procijeni potrebe pojedinačnih operativnih planova.

Amandman 8.

COM(2018) 631 final, članak 84. stavak 1. nova točka (e)

Akreditacijska isprava

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
(c) noviju digitalnu fotografiju; i	(c) noviju digitalnu fotografiju;
(d) zadaće koje je ovlašten obavljati tijekom raspoređivanja.	(d) zadaće koje je ovlašten obavljati tijekom raspoređivanja; i
	(e) poseban identifikacijski broj.

Obrazloženje

Svaki dokument mora sadržavati poseban identifikacijski broj nositelja kartice koji se dodjeljuje prema vrsti uporabe i njegovoj ulozi tijekom uporabe. Poseban identifikacijski broj također će doprinijeti ubrzanju identifikacije u sustavu registracije.

Amandman 9.

COM(2018) 631 final, članak 102. stavci 4.–6.

Sastanci Upravnog odbora

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
4. Irska se poziva da prisustvuje na sastancima Upravnog odbora.	4. Irska se poziva da prisustvuje na sastancima Upravnog odbora u svojstvu promatrača.
5. Ujedinjena Kraljevina poziva se da prisustvuje na sastancima Upravnog odbora do datuma povlačenja Ujedinjene Kraljevine iz Europske unije.	5. Ujedinjena Kraljevina poziva se da prisustvuje na sastancima Upravnog odbora u svojstvu promatrača do datuma povlačenja Ujedinjene Kraljevine iz Europske unije.
6. Predstavnici Agencije Europske unije za azil i Europol-a pozivaju se da prisustvuju na sastancima Upravnog odbora. Upravni odbor može pozvati predstavnika relevantnih institucija, tijela, ureda i agencija Unije.	6. Predstavnici Agencije Europske unije za azil i Europol-a pozivaju se da prisustvuju na sastancima Upravnog odbora u svojstvu promatrača . Upravni odbor može pozvati predstavnika relevantnih institucija, tijela, ureda i agencija Unije da sudjeluje u svojstvu promatrača.

Obrazloženje

Samo članovi imaju pravo glasa na sastancima upravnog odbora. Drugi subjekti mogu biti pozvani i sudjelovati na sastanku u svojstvu promatrača bez prava glasa.

Amandman 10.

COM(2018) 631 final, članak 116. stavak 1.

Evaluacija

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
(c) provedba europske suradnje u pogledu funkcija obalne straže;	(c) provedba europske suradnje u pogledu funkcija granične i obalne straže;

Obrazloženje

U skladu s člankom 4., Agencija jamči postojanje europske granične i obalne straže.

II. PREPORUKE O POLITIKAMA

EUROPSKI ODBOR REGIJA

1. ponavlja potrebu za jačanjem potporne uloge i mandata Agencije za europsku graničnu i obalnu stražu (dalje u tekstu: Agencija), naročito u pogledu suradnje s trećim zemljama, u cilju osiguravanja učinkovite zaštite vanjskih granica EU-a i znatnog jačanja djelotvornog vraćanja nezakonitih migranata. Istodobno ističe da prošireni mandat donosi potrebu za jačanjem zaštitnih mehanizama kako bi osiguralo da se u okviru svih aktivnosti u potpunosti poštuju temeljna prava i međunarodne obveze EU-a i njegovih država članica, posebice načelo zabrane prisilnog udaljenja i vraćanja te kako bi se izbjeglo sudjelovanje Agencije u bilo kojoj operaciji u kojoj temeljna prava nisu osigurana;
2. uviđa da je učinkovita kontrola vanjskih granica EU-a važna sastavnica sveobuhvatne migracijske politike EU-a te da bi u tom kontekstu predloženo jačanje europske granične i obalne straže moglo biti nužno; međutim, kao što je napomenuo u svom nedavnom mišljenju o Fondu za azil i migracije, naglašava da se zajedno s povećanjem financijskih i operativnih sredstava za zaštitu granica moraju poduzeti i odgovarajući koraci za jačanje drugih aspekata migracijske politike EU-a kako bi se mogao zajamčiti uravnoteženi pristup.
3. ističe činjenicu da je slobodno kretanje građana EU-a jedno od najvažnijih postignuća EU-a te da na području bez unutarnjih granica nedokumentirana migracija preko vanjskih granica ima ozbiljne pravne, gospodarske i sigurnosne posljedice za funkcioniranje schengenskog sustava;
4. naglašava činjenicu da privremeno ponovno uvođenje graničnih kontrola na unutarnjim granicama ozbiljno ugrožava sposobnost susjednih regija za međusobnu suradnju te ima ozbiljne posljedice na regionalna gospodarstva, pa su stoga djelotvorne kontrole vanjskih granica od ključnog značaja;
5. ističe činjenicu da djelotvorna zaštita vanjskih granica pridonosi borbi protiv trgovine ljudima kao i konačnom onemogućavanju poslovnih modela krijumčarenja, čime se sprečavaju tragični gubici ljudskih života; nadalje, djelotvorna kontrola na vanjskim granicama može doprinijeti sprečavanju određenih prijetnji unutarnjoj sigurnosti, javnom poretku i javnom zdravlju lokalnih i regionalnih zajednica, posebice na vanjskim granicama EU-a;
6. smatra da je sveobuhvatni pristup migracijama – koji uključuje pojačanu kontrolu na vanjskim granicama EU-a, funkcionalan zajednički europski sustav azila, zajednički pristup rješavanju problema osoba kojima treba međunarodna zaštita, koherentni sustav pravnih rješenja za migracije i mnogo dosljedniju politiku rješavanja vanjske dimenzije i uzroka migracija – preduvjet za pravilno funkcioniranje migracijske politike;
7. ističe da je učinkovita politika vraćanja ključna sastavnica sveobuhvatnog pristupa migracijama te da Agencija stoga mora biti kadra pružati potporu državama članicama u tom području, u skladu s međunarodnim pravom i pravom EU-a te uz poštovanje načela zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja;
8. pozdravlja prošireni mandat Agencije da osigura sveobuhvatnu potporu državama članicama i trećim zemljama u operacijama djelotvornog i humanog vraćanja. To u određenim slučajevima može uključivati i mogućnost pružanja operativne pomoći trećim zemljama na zahtjev, bez ikakvih zemljopisnih ograničenja i radi sprečavanja pogoršanja krizne situacije; međutim, takvi slučajevi iziskuju jasne garancije i zaštitne mjere u pogledu poštovanja temeljnih prava i međunarodnog prava, kao i odgovarajuće mehanizme kojima će se osigurati da Agencija odgovara za mjere koje poduzima izvan nadležnosti država članica;
9. naglašava činjenicu da je zaštita vanjskih granica zajednička nadležnost EU-a i država članica; prijedlogom bi trebalo osigurati da EK nadgleda koordinaciju i kontrolu vanjskih granica Unije;
10. uviđa da je nužno države članice obvezati da doprinose zajedničkim operacijama Agencije, ali je zabrinut zbog prijedloga za uspostavu stalnih snaga koje bi se sastojale od 10 000 pripadnika operativnog osoblja, s obzirom na to da bi raspoređivanje pripadnika nacionalne granične straže i nacionalnog osoblja u Agenciju moglo dovesti do odljeva mozgova; naglašava da stvaranje takvih novih struktura ne smije stvoriti dodatno opterećenje za lokalne i regionalne vlasti, osobito u pograničnim područjima ili ugroziti obavljanje zadaća koje na vanjskim granicama provode postojeća nacionalna, regionalna ili lokalna tijela te stoga predlaže realniju i postupnu uspostavu stalnih snaga u odnosu na ono što je predviđeno u Prilogu I;

11. zabrinut je zbog toga što nije provedena odgovarajuća procjena učinka nekoliko aspekata tog prijedloga, pored ostalog njegovog potencijalnog teritorijalnog učinka, te smatra da je potrebno pronaći troškovno najučinkovitije načine za osiguravanje potporne uloge Agencije. Takva procjena učinka također bi trebala odražavati financijske implikacije u normalnim i kriznim situacijama, kao i složena pravna pitanja koja bi mogla iskrsnuti, posebice u pogledu operacija izvan teritorija EU-a;

12. naglašava višedionički okvir u kojem se odvija upravljanje granicama kao i ulogu koju lokalne i regionalne vlasti mogu imati u tom okviru, kako je navedeno u članku 22. Napominje u tom smislu da bi relevantne lokalne i regionalne vlasti (primjerice one koje upravljaju graničnim i obalnim regijama) trebale biti na odgovarajući način uključene u razmjenu informacija, posebno u pogledu nacionalnih koordinacijskih centara (članak 21.), kao i u pripremu nacionalnih strategija za integrirano upravljanje granicama (članak 8.);

13. naglašava da nezakonite migracije znatno opterećuju lokalne i regionalne vlasti i stvaraju izazove u pogledu usmjeravanja ograničenih javnih usluga na one kojima smo zbog preuzetih međunarodnih obveza dužni pružiti sklonište i azil. Stoga naglašava da su brzo vraćanje neuspješnih tražitelja azila i osiguranje poštovanja zakonitih migracijskih kanala od ključne važnosti;

14. smatra da zaštita vanjskih granica EU-a predstavlja zajednički interes te da države članice i regionalne vlasti same ne mogu u dovoljnoj mjeri ostvariti ciljeve predloženog zakonodavstva, kao i da je iz tog razloga prijedlog u skladu s načelom supsidijarnosti i proporcionalnosti.

Bruxelles, 6. veljače 2019.

Predsjednik
Europskog odbora regija
Karl-Heinz LAMBERTZ

Mišljenje Europskog odbora regija o temi „Sigurnost na cestama i automatizirana mobilnost”

(2019/C 168/10)

Izvjestitelj	József Ribányi (HU/EPP), potpredsjednik Vijeća Tolnanske županije
Referentni dokument/i:	Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru te Odboru regija – Na putu prema automatiziranoj mobilnosti: strategija EU-a za mobilnost budućnosti COM(2018) 283 final Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija – Europa u pokretu. Održiva mobilnost za Europu: sigurna, povezana i čista COM(2018) 293 final Prijedlog direktive Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni Direktive 2008/96/EZ o upravljanju sigurnošću cestovne infrastrukture COM(2018) 274 final

I. PREPORUKE ZA IZMJENE

Prijedlog direktive Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni Direktive 2008/96/EZ o upravljanju sigurnošću cestovne infrastrukture (COM(2018) 274 – final)

Amandman 1.

Uvodna izjava (5)

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
Velik broj prometnih nesreća događa se na malom dijelu cesta na kojima su količine i brzine prometa velike te na kojima postoji širok raspon prometa koji se odvija pri različitim brzinama. Stoga bi se ograničenim proširenjem područja primjene Direktive 2008/96/EZ na autoceste i primarne ceste izvan mreže TEN-T trebalo znatno pridonijeti poboljšanju sigurnosti cestovne infrastrukture u cijeloj Uniji.	Velik broj prometnih nesreća događa se na malom dijelu cesta na kojima su količine i brzine prometa velike te na kojima postoji širok raspon prometa koji se odvija pri različitim brzinama. Stoga bi se proširenjem područja primjene Direktive 2008/96/EZ na autoceste i ostale primarne ceste izvan mreže TEN-T trebalo znatno pridonijeti poboljšanju sigurnosti cestovne infrastrukture u cijeloj Uniji te postizanju jednako visokog stupnja sigurnosti za sve sudionike u cestovnom prometu. Od presudne je važnosti uključiti lokalne i regionalne dionike u provedbu Direktive s proširenim područjem primjene, a posebno u donošenje odluke o tome koje su ceste obuhvaćene njezinim odredbama. Takav bi pristup omogućio usklađenost prijedloga Komisije s načelima supsidijarnosti i proporcionalnosti.

Obrazloženje

Proširenje područja primjene Direktive ograničeno je na autoceste i ostale primarne ceste, u skladu s nacionalnom klasifikacijom.

S obzirom na to da lokalni i regionalni dionici poznaju svoje područje, njihovo sudjelovanje jamči istinski opravdano proširenje područja primjene Direktive na određene cestovne dionice. Ako se taj pristup bude temeljio na višerazinskom upravljanju i poštovanju načela supsidijarnosti i proporcionalnosti, predloženo proširenje područja primjene olakšat će usklađivanje sigurnosnih zahtjeva za sve građane Unije.

Amandman 2.

Nova uvodna izjava nakon uvodne izjave (5)

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
	<i>Kako bi se osiguralo da se tim proširenjem područja primjene ostvaruju željeni učinci, logično je da ostale primarne ceste obuhvaćaju barem ceste koje povezuju velike gradove ili regije i koje pripadaju najvišoj kategoriji cesta, neposredno ispod kategorije „autoceste” prema nacionalnoj klasifikaciji cesta.</i>

Obrazloženje

Direktiva bi u prvom redu trebala biti usredotočena na ceste europske vrijednosti, tj. na ceste koje povezuju velike gradove i regije.

Amandman 3.

Uvodna izjava (6)

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
Nadalje, obveznom primjenom postupaka iz Direktive 2008/96/EZ na svaki projekt cestovne infrastrukture izvan gradskih područja koji je dovršen upotrebom sredstava EU-a trebalo bi se osigurati da se sredstva Unije ne upotrebljavaju za izgradnju nesigurnih cesta.	Nadalje, obveznom primjenom postupaka iz Direktive 2008/96/EZ na svaki projekt cestovne infrastrukture izvan gradskih područja koji je dovršen upotrebom sredstava EU-a trebalo bi se osigurati da se sredstva Unije ne upotrebljavaju za izgradnju nesigurnih cesta. Pozornost bi također trebalo posvetiti postojećim nesigurnim cestama. Programi za razvoj regionalnog prometa raspolažu s četiri puta više sredstava nego Instrument za povezivanje Europe; u oba slučaja financijske omotnice otvorene su za planiranje i izgradnju novih cestovnih dionica. Stoga bi trebalo izdvojiti primjerena sredstva za modernizaciju postojećih cesta. U okviru toga trebalo bi razmotriti mjere koje bi manjim regijama i gradovima omogućile ulaganja potrebna za upravljanje sigurnošću cestovne infrastrukture (RISM).

Obrazloženje

Siguran cestovni promet trebao bi biti dostupan u svim europskim naseljima i regijama; u tu svrhu potrebna su ciljana financijska sredstva za planiranje cesta, izgradnju i rad, osobito u regijama koje ne raspolažu potrebnim financijskim sredstvima. S obzirom na činjenicu da nove dionice cesta podliježu višim normama za odobrenje u pogledu sigurnosti na cestama, postojeće ceste potrebno je sustavno obnoviti kako bi zadovoljile kriterije RISM-a koji su na snazi.

Amandman 4.

Uvodna izjava (7)

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>Procjena cesta na razini cijele mreže koja se temelji na procjeni rizika pojavila se kao učinkovit i djelotvoran alat za utvrđivanje dionica mreže na koje bi trebalo usmjeriti detaljnije inspekcijske preglede sigurnosti na cestama te za određivanje prioriteta pri ulaganju prema njegovu potencijalu da se njime ostvare poboljšanja u području sigurnosti na razini cijele mreže. Cijelu cestovnu mrežu obuhvaćenu ovom Direktivom stoga bi trebalo sustavno procjenjivati kako bi se povećala sigurnost na cestama u cijeloj Uniji.</p>	<p>Procjena cesta na razini cijele mreže koja se temelji na procjeni rizika pojavila se kao učinkovit i djelotvoran alat za utvrđivanje dionica mreže na koje bi trebalo usmjeriti detaljnije inspekcijske preglede sigurnosti na cestama te za određivanje prioriteta pri ulaganju prema njegovu potencijalu da se njime ostvare poboljšanja u području sigurnosti na razini cijele mreže. Cijelu cestovnu mrežu obuhvaćenu ovom Direktivom stoga bi trebalo sustavno procjenjivati kako bi se povećala sigurnost na cestama u cijeloj Uniji. Budući da bi siguran cestovni promet trebao biti dostupan u svim europskim naseljima i regijama, metodologija procjene rizika na cestama koja se primjenjuje na cjelokupnu mrežu trebala bi uzeti u obzir višerazinsko upravljanje. Teritorijalnim jedinicama više razine trebalo bi dodijeliti koordinacijske funkcije u okviru RISM-a, dok bi funkcije koje su u nadležnosti država i općina trebalo uskladiti.</p>

Obrazloženje

S obzirom na to da je sigurnost na cestama dio vizije budućnosti naselja i regija, relevantne teritorijalne jedinice trebale bi tome doprinijeti u skladu sa svojim nadležnostima. Zato je nužno usklađivanje funkcija koje izvršavaju općine i države.

Amandman 5.

Uvodna izjava (10)

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>Rezultati u području sigurnosti postojećih cesta trebali bi se poboljšati usmjeravanjem ulaganja na dionice cesta s najvećim brojem nesreća i s najvećim potencijalom za smanjenje broja nesreća.</p>	<p>Rezultati u području sigurnosti postojećih cesta trebali bi se poboljšati usmjeravanjem ulaganja na dionice cesta s najvećim brojem nesreća i s najvećim potencijalom za smanjenje broja nesreća. Istodobno bi trebalo razvijati fizičku i digitalnu infrastrukturu javnih cesta na koje se odnosi Direktiva. U tom pogledu, automatizirana vozila opremljena prilagodljivim tempomatom i prometnim sustavom potpore trebala bi doprinijeti osiguravanju sigurnog i djelotvornog funkcioniranja cestovnog prometa. Osim toga, i manjim, demografski nerazvijenim i najudaljenijim regijama treba omogućiti da osiguraju univerzalnu dostupnost digitalne infrastrukture.</p>

Obrazloženje

S obzirom na to da je sigurnost na cestama složeno pitanje, u obzir je potrebno uzeti i aspekte ekonomije razmjera. U tom pogledu bi usmjeravanje ulaganja u cestovne dionice na kojima su nesreće i smrtni slučajevi česti trebalo uključivati složeni razvoj fizičke i digitalne infrastrukture, kao i olakšavanje proširenog korištenja automatiziranih vozila opremljenih prilagodljivim tempomatom i prometnim tehnologijama.

Amandman 6.

Uvodna izjava (12)

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>Nezaštićeni sudionici u cestovnom prometu 2016. su činili 46 % smrtnih slučajeva na cestama u Uniji. Osiguravanjem da se interesi tih sudionika uzmu u obzir u svim postupcima za upravljanje sigurnošću cestovne infrastrukture trebala bi se stoga poboljšati njihova sigurnost na cestama.</p>	<p>Nezaštićeni sudionici u cestovnom prometu 2016. su činili 46 % smrtnih slučajeva na cestama u Uniji. Osiguravanjem da se interesi tih sudionika uzmu u obzir u svim postupcima za upravljanje sigurnošću cestovne infrastrukture trebala bi se stoga poboljšati njihova sigurnost na cestama. Sprečavanje prometnih nezgoda koje uključuju pješake, bicikliste, motoriste te upravljanje takvim situacijama trebalo bi biti obuhvaćeno mjerama obrazovanja i osposobljavanja, a u istu svrhu trebalo bi unaprijediti i zahtjeve u pogledu kvalitete infrastrukture kojom se podržava mobilnost i sigurnost pješaka i biciklista, primjerice postavljanjem cestovnih oznaka, prometnih znakova i dovoljnog broja pješačkih prijelaza, osobito u blizini stajališta javnog prijevoza i javnih zgrada, kao i izgradnjom povišenih, zasebnih biciklističkih površina i pločnika duž svih cestovnih dionica.</p>

Amandman 7.

Uvodna izjava (13)

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>Oblikovanje i održavanje cestovnih oznaka i prometnih znakova važan je element u osiguravanju sigurnosti cestovne infrastrukture, osobito s obzirom na razvoj vozila opremljenih sustavima za pomoć vozaču pri vožnji ili vozila s višim stupnjem automatizacije. Konkretno, potrebno je osigurati da takva vozila mogu jednostavno i pouzdano prepoznati cestovne oznake i prometne znakove.</p>	<p>Oblikovanje i održavanje cestovnih oznaka i prometnih znakova važan je element u osiguravanju sigurnosti cestovne infrastrukture, osobito s obzirom na razvoj vozila opremljenih sustavima za pomoć vozaču pri vožnji ili vozila s višim stupnjem automatizacije. Konkretno, potrebno je osigurati da takva vozila mogu jednostavno i pouzdano prepoznati cestovne oznake i prometne znakove. Isto tako, pametne ceste s pametnim cestovnim oznakama i prometnim znakovima pridonose sigurnosti na cestama u europskim regijama i gradovima. Pozornost bi trebalo posvetiti i klimatskim uvjetima u tim regijama i gradovima jer, primjerice, instaliranje senzora i oznaka na pločniku podliježe lokalnim klimatskim uvjetima. Mora se osigurati i da ti senzori registriraju nezaštićene i neumrežene sudionike u cestovnom prometu.</p>

Obrazloženje

Siguran cestovni promet trebao bi uključivati postavljanje cestovnih oznaka i prometnih znakova koji su prepoznatljivi u svim klimatskim uvjetima.

Amandman 8.

Dodati novu uvodnu izjavu nakon uvodne izjave (18)

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
	<i>Za ocjenu cesta na cijeloj mreži te inspekcijskih pregleda sigurnosti na cestama trebaju se odrediti realistični rokovi, uzimajući u obzir administrativne i financijske kapacitete nacionalnih, regionalnih i lokalnih aktera uključenih u planiranje i ostvarenje RISM-a, osobito u ruralnim, planinskim i udaljenim europskim regijama te regijama koje zaostaju.</i>

Amandman 9.

Članak 1. stavak 1. podstavak 2.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
Ova se Direktiva primjenjuje na ceste koje su dio transeuropske mreže, na autoceste i na primarne ceste, neovisno o tome jesu li one u fazi projektiranja, u izgradnji ili u upotrebi.	Ova se Direktiva primjenjuje na ceste koje su dio transeuropske mreže, na autoceste i na ostale primarne ceste, neovisno o tome jesu li one u fazi projektiranja, u izgradnji ili u upotrebi.

Obrazloženje

Proširenje područja primjene Direktive ograničeno je na autoceste i ostale primarne ceste, u skladu s nacionalnom klasifikacijom.

Amandman 10.

Članak 1. stavak 1. novi podstavak nakon podstavka 2.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
	<i>Svaka država članica unutar svojeg državnog područja određuje primarne ceste prema postojećoj klasifikaciji cesta i nakon propisnog savjetovanja s nadležnim lokalnim i regionalnim vlastima. Svaka država članica obavješćuje Komisiju o primarnim cestama na svojem državnom području najkasnije 24 mjeseca nakon stupanja na snagu ove Direktive. Države članice obavješćuju Komisiju i o svim naknadnim promjenama u tom pogledu.</i>

Obrazloženje

U skladu s načelom supsidijarnosti, donošenje odluka o klasifikaciji cestovne mreže trebalo bi biti u nadležnosti država članica.

Amandman 11.

Članak 1. – dodati novi stavak nakon stavka 2.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
	<p><i>(2a) u članku 4. dodaje se sljedeći stavak 6.:</i></p> <p><i>Komisija utvrđuje smjernice s preciznim tehničkim karakteristikama za pružanje i održavanje „cesta koje opraštaju” (cesta izgrađenih na inteligentan način kojim se sprečava da pogreške u vožnji automatski dovode do ozbiljnih posljedica), oslanjajući se na iskustva svih nacionalnih, regionalnih i lokalnih tijela nadležnih za promet, te ih promiče među revizorima i stručnjacima za prometno planiranje. Komisija pruža tehničku i financijsku pomoć nadležnim tijelima pri provedbi tih smjernica.</i></p>

II. PREPORUKE O POLITIKAMA

EUROPSKI ODBOR REGIJA

Na putu prema automatiziranoj mobilnosti – tehnologija, infrastruktura i kohezija

1. priznaje da je povezana i automatizirana mobilnost pitanje koje se odnosi na infrastrukturu cesta, ali i pitanje koje se odnosi na vozila; ističe da je u ruralnim područjima potrebno dati prednost razvoju pametnih vozila, dok je u gradskim područjima veći naglasak potrebno staviti na razvoj pametnijih cesta;
2. skreće pozornost na vremensko i prostorno usklađivanje prometa za koje je potrebno proširenje upotrebe automatizirane mobilnosti. Naglašava važnost označavanja namjenskih prometnih područja u mješovitom prometu (vozila kojima upravljaju ljudi, vozila koja pomažu vozaču i automatizirana vozila) kako bi se spriječila veća zagušenja;
3. ističe mogući doprinos automatizirane mobilnosti kohezijskim ciljevima EU-a, naglašavajući da bi takve usluge mogle doprinijeti smanjenju razlika među regijama i većoj udobnosti putovanja na posao i s posla na većim udaljenostima, čime bi se ublažila zasićenost velikih gradskih područja;
4. ukazuje na činjenicu da automatizirana vozila koja služe dio transfernog prijevoza pridonose uključivanju prometnih čvorišta u integrirani promet. OR naglašava koristi od proširenja rješenja autonomne vožnje na ruralna područja u smislu pružanja fleksibilnih rješenja za transfer za autobuse ili vlakove;

5. s tim u vezi napominje i da je javni prijevoz uglavnom u nadležnosti lokalnih i regionalnih vlasti te poziva Komisiju da osigura odgovarajući okvir i smjernice za regije i zajednice koje svoje sustave izdavanja karata i vozne redove, kao i sustave prilaznih cesta za osobna vozila, žele integrirati u višu administrativnu razinu (regionalnu, nacionalnu ili europsku), u skladu s praksama koje provode operateri na tržištu;
6. primjećuje da automatizirana mobilnost u razdobljima najvećeg prometa kao i u razdobljima kada je prometa malo može omogućiti fleksibilno utvrđivanje cijena i naručivanje unaprijed, što pridonosi uravnoteženijoj upotrebi kapaciteta. Nadodaje da integrirani sustav izdavanja putnih karata osigurava jamstva u pogledu kašnjenja, odnosno otkazivanja povezanih automatiziranih prometnih usluga te sprečava kašnjenja u dolascima ili nedolascima. Smatra da je od presudne važnosti da se ta povećana fleksibilnost iskoristi za poboljšanje javnog prijevoza, što bi dovelo ne samo do smanjenja emisija i buke uzrokovane prometom, već bi i pridonijelo boljoj pristupačnosti za sve građane i većoj jednakosti u prometnom sustavu;
7. smatra da, iako se u okviru automatiziranog teretnog prijevoza u tunelima mogu koristiti konvoji kamiona, to nije prikladno za gradski promet s obzirom na složenu interakciju među sudionicima u cestovnom prometu. Regije moraju imati mogućnost sudjelovanja u donošenju odluka o opsežnim pokusima u vezi s automatiziranom vožnjom, a možda će biti potrebne i posebne mjere;
8. ističe znatan potencijal decentraliziranih obnovljivih izvora energije za napajanje automatiziranih vozila i preporučuje da se energija potrebna za rad pametne cestovne infrastrukture dostavlja putem lokalnih pametnih mreža;
9. skreće pozornost na izazove u pogledu interoperabilnosti različitih vrsta autonomne vožnje i ističe da će biti potrebno uskladiti različite razine autonomne vožnje koje trenutačno nalazimo na različitim kontinentima kako bi se osigurala sigurna uporaba tehnologija potpomognute i automatizirane vožnje na europskom kontinentu. OR također ističe etička pitanja koja se javljaju u vezi s europskim automobilima bez vozača (razina 5.), dok bi se za poluautomatiziranu i potpomognutu vožnju (razine 1. – 4.) trebalo riješiti pitanje dodatnih troškova i složenosti vožnje. Posebnu pozornost treba posvetiti pitanju u kojoj mjeri na sigurnost na cestama utječe velik broj poluautomatiziranih vozila ili vozila s tehnologijama za pomoć u vožnji;
10. predlaže da osposobljavanje za stjecanje vozačke dozvole obuhvaća i tehnologije sustava pomoći. U tom pogledu bi automobilska industrija, zajedno s općinama, mogla ponuditi programe osposobljavanja i mjesto za osposobljavanje za osobne i profesionalne vozače; podsjeća na važan doprinos izgradnje i modernizacije infrastrukture teritorijalnoj koheziji i ekonomskoj konvergenciji, ističući pritom da su ulaganja u infrastrukturu u EU-u i dalje znatno ispod razina zabilježenih prije krize. U tom kontekstu naglašava važnost osiguravanja odgovarajućih financijskih resursa za modernizaciju infrastrukture i mjere cestovne sigurnosti tijekom narednih godina, uključujući pružanje potpore manjim regijama i regijama koje zaostaju, kao i izgradnji kapaciteta. U okviru predloženog VFO-a za razdoblje 2021. – 2027. ključnu ulogu imat će potreba da se u potpunosti iskoriste mogućnosti financiranja na temelju svih dostupnih instrumenata i optimiziraju sinergije (Instrument za povezivanje Europe, Obzor Europa, predloženi program Digitalna Europa itd.);

Osiguravanje jedinstvenog europskog tržišta za automatiziranu mobilnost – uloga lokalnih i regionalnih vlasti

11. pozdravlja pravodobno predstavljanje programa EU-a za povezanu i automatiziranu mobilnost (CAM) i postupno završavanje pravnih i političkih okvira za potporu uvođenju sigurnog CAM-a;
12. naglašava važnost bliske suradnje između zakonodavaca u području autonomnih vozila i dionika u području organizacije/odvijanja prometa te razvoja vozila; OR poziva u ovom kontekstu na višerazinski pristup, podsjećajući da se mobilnost i promet nalaze u nadležnosti lokalnih i regionalnih vlasti, koje su zadužene za osmišljavanje i provedbu politika mobilnosti te za osiguravanje usluga javnog prijevoza na svom teritoriju;
13. primjećuje porast dostupnosti rješenja na području poluautomatizirane vožnje tijekom kratkog vremenskog razdoblja i naglašava potrebu za snažnim pravnim i regulatornim okvirom za te tehnologije u najkraćem mogućem roku;
14. potvrđuje svoju potporu za poboljšanu prekograničnu suradnju u pogledu testiranja CAM-a i preporučuje da budući forumi za suradnju osiguraju odgovarajuće sudjelovanje lokalnih i regionalnih vlasti;

Učinak na društvo i gospodarstvo

15. naglašava da automatizirana mobilnost omogućuje veću konkurentnost javnog prijevoza u naseljima i izvan njih s pomoću usluga mobilnosti bez reda vožnje koje se temelje na potražnji, personalizirane su, dijele se, visokokvalitetne su i energetski učinkovite. Preduvjet za daljnji napredak u tom smjeru jest usporedni razvoj tehnike i pravnog okvira;

16. napominje da usluge dijeljenja automobila i prijevoza te usluge prijevoza uz naknadu zasnovane na digitalnim rješenjima omogućuju stanovnicima manje razvijenih, perifernih i najudaljenijih europskih regija prijevoz do udaljenijih središta uz manji učinak na okoliš, uz istovremeno sprečavanje depopulacije tih područja; osobito naglašava potencijal automatizirane mobilnosti za osiguravanje pristupa i smanjenje troškova mobilnosti u raspršenim i demografski nerazvijenim zajednicama; međutim, napominje da bi prilikom osmišljavanja, razvijanja i testiranja sustava prilagođenih korisnicima trebalo voditi računa o potrebama starijih osoba;

17. ponavlja važnost procjene socijalnih i ekoloških učinaka automatizirane mobilnosti putem pilot projekata. Predlaže da se takva testiranja u putničkom cestovnom prijevozu i teretnom cestovnom prijevozu provode postupno i pod kontroliranim uvjetima kako bi se zajamčila prihvaćenost automatiziranih vozila u javnosti. Također je potrebno naglasiti potrebu da se predvidi posebna potpora regijama u kojima će socioekonomski učinak prijelaza na automatiziranu mobilnost vjerojatno biti najveći;

18. skreće pozornost na činjenicu da obrazovanje i podizanje razine svijesti imaju ključnu ulogu u promicanju i prihvaćanju automatizirane mobilnosti. Konkretno, trebalo bi sve sudionike u prometu, a ne samo vozače, podučiti o osnovnim načelima i funkcioniranju umjetne inteligencije, koja ima ključnu ulogu u automatiziranim sustavima za mobilnost;

19. naglašava da funkcija transfernog prijevoza i funkcija „zadnjeg kilometra“ u okviru automatiziranog teretnog cestovnog prijevoza u naseljima i između njih dovodi do dalekosežnih promjena u konceptima lanaca opskrbe;

20. ističe da bi u multietničkoj Europskoj uniji trebalo primjenjivati opće i lako razumljiva rješenja automatiziranog prometa, uključujući univerzalnu signalizaciju;

21. preporučuje da prakse na području gradskog i međugradskog te regionalnog prostornog planiranja europskih gradova uključuju određivanje područja za automatizirani promet i mobilnost, kao i ponovnu ocjenu praksi planiranja koje se temelje na mobilnosti bez pomoći pri vožnji ili neautomatiziranoj mobilnosti. Predlaže da se provede studija o posljedicama automatizirane mobilnosti u okviru gradskog i regionalnog planiranja u aglomeracijama – primjerice, učinkovito korištenje automatizirane mobilnosti dovest će do povećane dostupnosti parkirnih mjesta, iziskujući također ponovno definiranje metodologije gradskog planiranja. Važno je poboljšati pristup za pješake i bicikliste, osobito stanicama vozila javnog prijevoza, kao i osigurati da svima (pješačima i biciklistima) budu dostupni sigurni i privlačni prostori i parkirna mjesta te uključiti u regionalne instrumente planiranja moguće sustave zajedničke uporabe bicikala na prometnim čvorištima. Naglašava da je nužno primijeniti automatizaciju radi poboljšanja mreža javnog prijevoza i poticanje njezine društvene i gospodarske učinkovitosti;

22. unatoč tomu ističe da se problemi gradske mobilnosti ne mogu riješiti samo uz pomoć sektorskog pristupa te da se mora voditi računa i o širem konceptu prostornog planiranja, ne samo radi poboljšanja gradskog prijevoza i infrastrukture nego i radi sprečavanja nekontroliranog širenja urbanih područja i preispitivanja odnosa između gradova i okolnih područja;

23. slaže se da je na automatiziranu mobilnost potrebno primjenjivati najviše moguće standarde kvalitete. Iako je sigurnost od iznimne važnosti, veliku ulogu igra i energetska učinkovitost.

24. također pozdravlja veću uključenost lokalnih i regionalnih vlasti u osmišljavanje mjera i politika u području sigurnosti na cestama; smatra da bi ta veća uključenost trebala ići ruku pod ruku s pojašnjenjem o obliku strategija, programa i mjera, osobito u pogledu financiranja, kako bi ih regije mogle provesti u djelo;

25. napominje da bi u gradskim područjima automatizirana vožnja mogla znatno povećati cestovni promet te upotrebu javnog prijevoza. Za osiguravanje konkurentnog javnog prijevoza važno je, među ostalim, da koncept „mobilnost kao usluga“ drži korak s tehnološkim razvojem u području automatizirane vožnje. Automatizirana vožnja treba se promatrati kao dio sveobuhvatnog koncepta mobilnosti, koji se temelji na jasnoj predodžbi o tome kako mobilnost može zadovoljiti zahtjeve održivosti u lokalnom, regionalnom i nacionalnom kontekstu;

26. također napominje da je Komisija do sada posvećivala veliku pažnju cestovnom prometu osobnim vozilima, ali da se trenutačno razvijaju automatizirani sustavi u nekoliko oblika javnog i privatnog prijevoza;

27. predlaže da se uz pomoć ciljanih mjera potiču povezivanje i interoperabilnost s javnim prijevozom te među različitim načinima prijevoza;

Digitalno okruženje u razvoju – prilike i izazovi

28. primjećuje da 5G tehnologija još uvijek nije svugdje dostupna te da rješenja u okviru 3G i 4G tehnologije učinkovito povezuju vozila cestovnog prometa. Predlaže da se podrže postojeće široko rasprostranjene tehnologije za međusobno povezivanje vozila;

29. primjećuje da se uz pomoć digitalizacije mogu ukloniti financijske ili provedbene prepreke fizičkom razvoju cestovne infrastrukture. Preporučuje njezinu uporabu s obzirom na to da je poboljšanje digitalne infrastrukture jeftinije, pruža bolje i ažurirane digitalizirane slike te ima mogućnost povezivanja razvoja javnog i privatnog sektora;

30. preporučuje jednostavnije i opće povezivanje pametnih cestovnih sustava i vozila (Waze, Googleovi podaci o prometu, itd.);

31. s nestrpljenjem iščekuje trenutak kada će komunikacija između pametnih telefona i pametnih uređaja te korištenje tih uređaja proširiti potpomognutu i automatiziranu mobilnost te pridonijeti poboljšanju metoda upravljanja prometom, shvaćajući također kako bi podaci prikupljeni u tu mrežu omogućili gradskim vlastima da bolje razumiju potrebe gradske logistike te kako bi im pomogli da poboljšaju učinkovitost kretanja i prepoznaju prikladnije prometne dionice za vozila, što bi dovelo smanjenja emisija;

32. podsjeća da se prilikom ažuriranja karata i baze podataka koje se upotrebljavaju za automatiziranu mobilnost prednost treba dati uporabi rješenja europskog podrijetla i potiče primjenu zajedničkog pristupa na razini EU-a u tom području;

33. ističe da se zbog vanjskih čimbenika kao što su, na primjer, snijeg, magla i kiša ne može uvijek osigurati da vozači i vozila sa sustavima za pomoć u vožnji ili višim stupnjem automatizacije lako i pouzdano prepoznaju oznake na cestama i prometne znakove. Na primjer, u slučaju obilnog snijega čak se ni metodom kompletnog čišćenja – kod koje se ledeni i/ili snježni pokrivač nastoji u potpunosti ukloniti s ceste – neće moći osigurati neprestana očišćenost kolničkih traka. Ni metodom djelomičnog čišćenja – kod koje se svježi snijeg uglavnom gura u stranu, a ostatak snijega utabava vozilima, čime nastaje tvrd pokrov – ne može se osigurati stalna vidljivost oznaka na kolniku, i to zbog same naravi te metode. Mora se spriječiti da službe za održavanje cesta zbog toga snose odgovornost za eventualne prometne nesreće izazvane pogrešnim tumačenjem sustava za pomoć u vožnji ili vozila s visokim stupnjem automatizacije jer bi se time rizik od zakazivanja sustava za pomoć u vožnji implicitno prebacio s automobilske industrije na službe za održavanje cesta;

34. naglašava potrebu za komunikacijom između vozila, kao i razvojem i usklađivanjem cestovnih oznaka i prometnih znakova, uključujući oznake naziva javnih prostora. Za automatiziranu vožnju također će biti ključno da lokalni prometni propisi i kartografske informacije budu jasni;

35. napominje da bi mnogi sudionici u cestovnom prometu, uključujući one nezaštićene kao što su biciklisti i pješaci, mogli ostati isključeni iz mreže te da će svi pravni, digitalni i fizički okviri za pametna vozila morati voditi računa o mješovitom prometu;

36. naglašava da javna tijela i operatori voznih parkova trebaju biti spremni za upravljanje električnim smogom koji stvara automatizirana mobilnost;

37. napominje da bi poštenu i izravni pristup podacima o vozilu trebao potaknuti vozače da utvrde njihovu upotrebu i pružiti poslovne mogućnosti ostalim operatorima i pružateljima usluga, ali bez ugrožavanja prava sudionika u cestovnom prometu na zaštitu privatnosti i podataka. OR ističe da je lokalnim i regionalnim vlastima kao najvećem operateru cestovnih mreža u Uniji potrebno osigurati odgovarajući pristup tim podacima. U tom kontekstu bit će važno da javna tijela olakšavaju i podupiru testiranja, sprečavaju nastanak prepreka i osiguraju dostupnost podataka;

38. stoga poziva na uvođenje mjera kojima će se osigurati istinska zaštita osobnih podataka i podataka korisnika, što je odlučujući čimbenik za uspješno korištenje kooperativnih, povezanih i automatiziranih vozila;

39. poziva na uvođenje povećanog broja dalekosežnih mjera koje treba poduzeti kako bi se u potpunosti iskoristio potencijal automatizirane mobilnosti i komunikacije među vozilima te kako bi se postigli dugoročniji ciljevi: potpuno automatizirani multimodalni prijevoz s niskom razinom emisija, mobilnost kao usluga te prijevoz „od vrata do vrata”, osobito radi promicanja socijalne uključenosti.

Bruxelles, 6. veljače 2019.

Predsjednik

Europskog odbora regija

Karl-Heinz LAMBERTZ

Mišljenje Europskog odbora regija o temi „Pojednostavnjenje realizacije mreže TEN-T”

(2019/C 168/11)

Izvjestitelj:	Michiel SCHEFFER (NL/ALDE), član Izvršnog vijeća pokrajine Gelderland
Referentni dokument/i:	Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o mjerama pojednostavnjenja radi ubrzanja realizacije transeuropske prometne mreže
	COM (2018) 277 - final

I. PREPORUKE ZA IZMJENE

Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o mjerama pojednostavnjenja radi ubrzanja realizacije transeuropske prometne mreže

COM(2018) 277 final

Amandman 1.

Uvodna izjava 1.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>Uredbom (EU) br. 1315/2013 Europskog parlamenta i Vijeća [1] utvrđuje se zajednički okvir za stvaranje najsuvremenijih, interoperabilnih mreža za razvoj unutarnjeg tržišta. Transeuropske prometne mreže (TEN-T) imaju dvoslojnu strukturu: sveobuhvatnom mrežom osigurava se povezanost svih regija Unije, dok se osnovna mreža sastoji od onih elemenata mreže koji imaju najveću stratešku važnost za Uniju. U Uredbi (EU) br. 1315/2013 utvrđuju se obvezujući rokovi za provedbu, pri čemu osnovna mreža treba biti završena do 2030., a sveobuhvatna mreža do 2050.</p>	<p>Uredbom (EU) br. 1315/2013 Europskog parlamenta i Vijeća [1] utvrđuje se zajednički okvir za stvaranje najsuvremenijih, interoperabilnih mreža za razvoj unutarnjeg tržišta i za socijalnu, ekonomsku i teritorijalnu koheziju Unije. Transeuropske prometne mreže (TEN-T) imaju dvoslojnu strukturu: sveobuhvatnom mrežom osigurava se povezanost svih regija Unije i razgranatost kojom se dopunjuje osnovna mreža, dok se osnovna mreža sastoji od onih elemenata mreže koji imaju i najveću stratešku važnost za EU te bi prema tome trebali služiti kao prekogranični i multimodalni pokretači jedinstvenog prometnog prostora i mobilnosti u Europi. U Uredbi (EU) br. 1315/2013 utvrđuju se obvezujući rokovi za provedbu, pri čemu osnovna mreža treba biti završena do 2030., a sveobuhvatna mreža do 2050. Nadalje, u Uredbi (EU) br. 1315/2013 stavlja se poseban naglasak na prekogranične veze kojima se poboljšava interoperabilnost različitih vrsta prijevoza i pridonosi multimodalnoj integraciji prijevoza u Uniji.</p>

Objasnenje

Mreža TEN-T ima brojne svrhe, uključujući postizanje socijalne, ekonomske i teritorijalne kohezije. Prekogranična suradnja treba biti što je moguće jednostavnija i lagana kako bi se unaprijedila niskouglijčna, prekogranična mobilnost; u skladu s točkom 18. preporuka o politikama.

Amandman 2.

Uvodna izjava 2.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
Unatoč nužnosti i obvezujućim rokovima, iskustvo je pokazalo da su mnoga ulaganja kojima se nastoji završiti mreža TEN-T suočena sa složenim postupcima izdavanja dozvola, postupcima za prekograničnu nabavu i drugim postupcima. To stanje ugrožava pravodobnu provedbu projekata i u mnogim slučajevima dovodi do znatnih kašnjenja i povećanja troškova. Kako bi se riješili ti problemi i omogućio sinkronizirani završetak mreže TEN-T, potrebno je usklađeno djelovanje na razini Unije.	Unatoč nužnosti i obvezujućim rokovima, iskustvo je pokazalo da su mnoga ulaganja kojima se nastoji završiti mreža TEN-T suočena sa složenim postupcima izdavanja dozvola, postupcima za prekograničnu nabavu i drugim postupcima. Osim toga, često se zanemaruju sudjelovanje javnosti u ranoj fazi te postizanje konsenzusa, što rezultira nedostatkom podrške među građanima zbog nedovoljne transparentnosti. To stanje ugrožava pravodobnu provedbu projekata i u mnogim slučajevima dovodi do znatnih kašnjenja i povećanja troškova. Kako bi se riješili ti problemi i omogućio sinkronizirani završetak mreže TEN-T, potrebno je pojednostavljeno i pravovremeno usklađeno djelovanje na razini Unije.

Obrazloženje

Postupci izdavanja dozvola nisu jedini razlog kašnjenja projekata: do njega dolazi i zbog toga što javnost ne sudjeluje u ranoj fazi i što se ne postiže konsenzus.

Amandman 3.

Uvodna izjava 3.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
U pravnim okvirima mnogih država članica za određene se kategorije projekata odobrava prioritetno postupanje na temelju njihove strateške važnosti za gospodarstvo . Prioritetno postupanje obilježavaju kraći rokovi, istodobni postupci ili ograničeni rokovi za žalbe pri čemu se osigurava da se ostvare i ciljevi drugih horizontalnih politika. Ako takav okvir postoji u nacionalnom pravnom okviru, on bi se trebao automatski primjenjivati na projekte Unije koji su priznati kao projekti od zajedničkog interesa na temelju Uredbe (EU) br. 1315/2013.	U pravnim okvirima mnogih država članica za određene se kategorije projekata odobrava prioritetno postupanje na temelju njihove strateške važnosti za teritorijalnu, ekonomsku i socijalnu koheziju Unije i zbog mjera za suzbijanje klimatskih promjena . Prioritetno postupanje obilježavaju kraći rokovi, istodobni postupci ili ograničeni rokovi za žalbe pri čemu se osigurava da se ostvare i ciljevi drugih horizontalnih politika. Ako takav okvir postoji u nacionalnom pravnom okviru, on bi se trebao automatski primjenjivati na projekte Unije koji su priznati kao projekti od zajedničkog interesa na temelju Uredbe (EU) br. 1315/2013. Ako takav okvir ne postoji, nadležna tijela trebala bi dati prednost usklađivanju administrativnih postupaka za izdavanje dozvola i provedbu projekta ili, prema potrebi, poduzeti potrebne korake kako bi se olakšalo stvaranje zajedničkog upravljačkog subjekta.

Obrazloženje

Borba protiv klimatskih promjena treba biti među osnovnim ciljevima prometne politike Unije.

Amandman 4.

Uvodna izjava 4.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
Kako bi se poboljšala djelotvornost procjena utjecaja na okoliš i racionalizirao proces odlučivanja, ako obveza provođenja procjena povezanih s pitanjima zaštite okoliša u slučaju projekata u okviru osnovne mreže istodobno proizlazi iz Direktive 2011/92/EU, kako je izmijenjena Direktivom 2014/52/EU, i iz ostalog zakonodavstva Unije kao što su Direktiva 92/43/EEZ, Direktiva 2009/147/EZ, Direktiva 2000/60/EZ, Direktiva 2008/98/EZ, Direktiva 2010/75/EU, Direktiva 2012/18/EU i Direktiva 2011/42/EZ, države članice trebale bi osigurati pružanje zajedničkog postupka kojim se ispunjavaju zahtjevi iz tih direktiva.	Kako bi se poboljšala djelotvornost procjena utjecaja na okoliš i racionalizirao proces odlučivanja, ako obveza provođenja procjena povezanih s pitanjima zaštite okoliša u slučaju projekata u okviru osnovne mreže istodobno proizlazi iz Direktive 2011/92/EU, kako je izmijenjena Direktivom 2014/52/EU, i iz ostalog zakonodavstva Unije kao što su Direktiva 92/43/EEZ, Direktiva 2009/147/EZ, Direktiva 2000/60/EZ, Direktiva 2008/98/EZ, Direktiva 2010/75/EU, Direktiva 2012/18/EU i Direktiva 2011/42/EZ, države članice trebale bi osigurati pružanje zajedničkog postupka kojim se ispunjavaju zahtjevi iz tih direktiva, pri čemu nije nužno uvoditi nove postupke ako odgovarajući postupci već postoje.

Obrazloženje

Neke države članice već imaju integrirane postupke, pa bi uvođenje novih postupaka predstavljalo dodatno administrativno opterećenje.

Amandman 5.

Uvodna izjava 8.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
S obzirom na hitnost završetka osnovne mreže TEN-T, pojednostavnjenje postupaka izdavanja dozvola trebalo bi biti popraćeno rokom u kojem bi odgovorna nadležna tijela trebala donijeti sveobuhvatnu odluku o izgradnji projekta. Taj bi rok trebao potaknuti učinkovitiju obradu postupaka i ni u kojem slučaju ne bi smio ugroziti visoke standarde Unije u području zaštite okoliša i sudjelovanja javnosti.	S obzirom na hitnost završetka osnovne mreže TEN-T, pojednostavnjenje postupaka izdavanja dozvola trebalo bi biti popraćeno rokom u kojem bi odgovorna nadležna tijela trebala donijeti sveobuhvatnu odluku o izgradnji projekta. Taj bi rok trebao potaknuti učinkovitiju obradu postupaka i ni u kojem slučaju ne bi smio ugroziti visoke standarde Unije u području zaštite okoliša i sudjelovanja javnosti. Međutim, rok bi trebalo odrediti tek nakon što se u ranoj fazi provede početno savjetovanje s javnošću, uključujući lokalne i regionalne vlasti, o planiranom projektu.

Obrazloženje

Razumljivo samo po sebi. Postupci izdavanja dozvola nisu jedini razlog kašnjenja projekata: do njega dolazi i zbog toga što javnost ne sudjeluje u ranoj fazi i što se ne postiže konsenzus.

Amandman 6.

Uvodna izjava 11.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
Javna nabava u prekograničnim projektima od zajedničkog interesa trebala bi se provoditi u skladu s Ugovorom i Direktivom 2014/25/EU i/ili Direktivom 2014/24/EU. Kako bi se osigurao učinkovit završetak prekograničnih projekata od zajedničkog interesa u okviru osnovne mreže, javna nabava koju provodi zajednički subjekt trebala bi podlijegati samo jednom nacionalnom zakonodavstvu. Odstupajući od zakonodavstva Unije o javnoj nabavi, primjenjiva nacionalna pravila trebala bi u načelu biti pravila one države članice u kojoj zajedničko tijelo ima registrirano sjedište. Trebalo bi ostati moguće da se primjenjivo zakonodavstvo utvrdi međuvladinim sporazumom.	Javna nabava u prekograničnim projektima od zajedničkog interesa trebala bi se provoditi u skladu s Ugovorom i Direktivom 2014/25/EU i/ili Direktivom 2014/24/EU. Kako bi se osigurao učinkovit završetak prekograničnih projekata TEN-T-a od zajedničkog interesa u okviru osnovne mreže, javna nabava koju provodi zajednički upravljajući subjekt trebala bi – na temelju sporazuma između strana – podlijegati europskom ili, ako je to primjereno, samo jednom nacionalnom zakonodavstvu. Odstupajući od zakonodavstva Unije o javnoj nabavi, primjenjiva nacionalna pravila trebala bi u načelu biti pravila one države članice u kojoj zajedničko tijelo ima registrirano sjedište. Trebalo bi ostati moguće da se primjenjivo zakonodavstvo utvrdi međuvladinim sporazumom.

Obrazloženje

To bi olakšalo prekograničnu suradnju, u skladu s točkom 18. preporuka o politikama.

Amandman 7.

Članak 1.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>Predmet i područje primjene</p> <p>U ovoj se Uredbi utvrđuju zahtjevi primjenjivi na administrativne postupke kojih se pridržavaju nadležna tijela država članica u odnosu na odobravanje i provedbu svih projekata od zajedničkog interesa u osnovnoj mreži transeuropske prometne mreže.</p>	<p>Predmet i područje primjene</p> <p>U ovoj se Uredbi utvrđuju zahtjevi primjenjivi na administrativne postupke kojih se pridržavaju nadležna tijela država članica (nacionalne, regionalne ili lokalne vlasti ili drugi nositelji projekata) u odnosu na odobravanje i provedbu svih infrastrukturnih sastavnica i zahtjeva te svih projekata od zajedničkog interesa u osnovnoj mreži transeuropske prometne mreže koji imaju prioritetni status definiran člankom 3.</p>

Obrazloženje

Umjesto primjene predloženog postupka na sve projekte u okviru mreže TEN-T, u Uredbi bi trebalo pojasniti koji bi projekti trebali biti obuhvaćeni područjem primjene kako bi se naglasak stavio na najvažnije projekte i kako bi se ubrzala njihova provedba. Države članice trebale bi odlučivati koji će prioritetni projekti biti obuhvaćeni područjem primjene Uredbe.

Amandman 8.

Članak 2. točka (e)

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>„prekogranični projekt od zajedničkog interesa” znači projekt od zajedničkog interesa u skladu s člankom 7. Uredbe (EU) br. 1315/2013 koji obuhvaća prekograničnu dionicu kako je ona definirana u članku 3. točki (m) te uredbe i koji provodi zajednički subjekt.</p>	<p>„prekogranični projekt od zajedničkog interesa” znači projekt od zajedničkog interesa u skladu s člankom 7. Uredbe (EU) br. 1315/2013 koji obuhvaća prekograničnu dionicu u okviru sporazuma o suradnji ili neke druge vrste sporazuma između država članica, ili između država članica i regionalnih ili lokalnih vlasti, ili između regionalnih ili lokalnih vlasti u različitim državama članicama, ili između država članica i trećih zemalja, za planiranje i provedbu prometne infrastrukture i koji provodi zajednički subjekt.</p>

Obrazloženje

Važno je prepoznati vrijednost potencijala koji imaju lokalna i regionalna tijela u prekograničnim projektima.

Amandman 9.

Članak 3.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>„Prioritetni status” projekata od zajedničkog interesa</p> <p>1. Svaki projekt od zajedničkog interesa u osnovnoj mreži TEN-T podliježe objedinjenom postupku izdavanja dozvola kojim upravlja jedinstveno nadležno tijelo koje imenuje svaka država članica u skladu s člancima 5. i 6.</p> <p>2. Ako na temelju nacionalnog prava postoji prioritetni status, projektima od zajedničkog interesa dodjeljuje se status od najvećeg mogućeg nacionalnog značaja i kao takvi se obrađuju u postupcima izdavanja dozvola, ako je, i na način na koji je, takva obrada predviđena nacionalnim zakonodavstvom primjenjivim na odgovarajuće vrste prometne infrastrukture.</p> <p>3. Kako bi se osigurali učinkoviti administrativni postupci koji se odnose na projekte od zajedničkog interesa, nositelji projekata i sva predmetna tijela osiguravaju takvim projektima najbržu pravno moguću obradu, među ostalim u pogledu dodijeljenih sredstava.</p>	<p>„Prioritetni status” projekata od zajedničkog interesa</p> <p>1. Države članice utvrđuju prioritetne komponente mreže TEN-T. Projekti od zajedničkog interesa u prioritetnoj dionici dobivaju „prioritetni status“ i podliježu objedinjenom postupku izdavanja dozvola kojim upravlja jedinstveno nadležno tijelo koje imenuje svaka država članica u skladu s člancima 5. i 6.</p> <p>2. Ako na temelju nacionalnog prava postoji prioritetni status, projektima od zajedničkog interesa dodjeljuje se status od najvećeg mogućeg nacionalnog značaja i kao takvi se obrađuju u postupcima izdavanja dozvola, ako je, i na način na koji je, takva obrada predviđena nacionalnim zakonodavstvom primjenjivim na odgovarajuće vrste prometne infrastrukture.</p> <p>3. Kako bi se osigurali učinkoviti administrativni postupci koji se odnose na projekte od zajedničkog interesa, nositelji projekata i sva predmetna tijela osiguravaju takvim projektima najbržu pravno moguću obradu, među ostalim u pogledu dodijeljenih sredstava.</p>

Obrazloženje

Vidjeti amandman 7.

Amandman 10.

Članak 4. stavak 1.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>Kako bi se ispunili rokovi utvrđeni u članku 6. i smanjilo administrativno opterećenje povezano sa završetkom projekata od zajedničkog interesa, svi administrativni postupci koji proizlaze iz primjenjivog prava, i nacionalnog prava i prava Unije, objedinjuju se i na temelju njih se donosi samo jedna sveobuhvatna odluka.</p>	<p>Kako bi se ispunili rokovi utvrđeni u članku 6. i smanjilo administrativno opterećenje povezano sa završetkom projekata od zajedničkog interesa, svi administrativni postupci koji proizlaze iz primjenjivog prava (uključujući relevantne ocjene u pogledu okoliša, kao i kampanje za informiranje i sudjelovanje građana), i na nacionalnoj razini i na razini Unije, objedinjuju se i na temelju njih se donosi samo jedna sveobuhvatna odluka.</p>

Obrazloženje

Borba protiv klimatskih promjena treba biti među osnovnim ciljevima prometne politike Unije.

Amandman 11.

Članak 5. stavak 1.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>Do ... (OP: <i>umetnuti datum: godina dana nakon stupanja na snagu ove Uredbe</i>) svaka država članica dužna je imenovati jedno jedinstveno nadležno tijelo koje je odgovorno za olakšavanje procesa izdavanja dozvola, uključujući i donošenje sveobuhvatne odluke.</p>	<p>Do ... (OP: <i>umetnuti datum: godina dana nakon stupanja na snagu ove Uredbe</i>) svaka država članica dužna je imenovati jedinstveno nadležno tijelo ili tijela odgovorna za olakšavanje objedinjenog procesa izdavanja dozvola, uključujući i donošenje sveobuhvatne odluke. Ako je država članica već imenovala jedinstveno nadležno tijelo / tijela, može potvrditi njegovo/njihovo imenovanje.</p>

Obrazloženje

Neke države članice već imaju objedinjene postupke ili imenovana nadležna tijela. Stoga bi uvođenje novih postupaka ili imenovanje novih nadležnih tijela za njih predstavljalo dodatno administrativno opterećenje.

Amandman 12.

Članak 5. stavak 2.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>Odgovornost jedinstvenog nadležnog tijela iz stavka 1. i/ili zadaće povezane s time može se dodijeliti drugom tijelu na odgovarajućoj administrativnoj razini po pojedinom projektu od zajedničkog interesa ili određenoj kategoriji projekata od zajedničkog interesa, pod sljedećim uvjetima:</p> <p>(a) samo je jedno tijelo odgovorno za pojedini projekt od zajedničkog interesa;</p> <p>(b) to tijelo jedina je kontaktna točka za nositelja projekta u postupku donošenja sveobuhvatne odluke za određeni projekt od zajedničkog interesa; i</p> <p>(c) to tijelo koordinira dostavu svih relevantnih dokumenata i informacija.</p> <p>Jedinstveno nadležno tijelo može zadržati odgovornost za utvrđivanje rokova, ne dovodeći u pitanje rokove utvrđene u skladu s člankom 6.</p>	<p>Vodeći računa o nacionalnim, regionalnim i lokalnim nadležnostima, države članice mogu delegirati odgovornost jedinstvenog nadležnog tijela iz stavka 1. i/ili zadaće povezane s time postojećem ili novoosnovanom tijelu na odgovarajućoj administrativnoj razini po pojedinom projektu od zajedničkog interesa ili određenoj kategoriji projekata od zajedničkog interesa, pod sljedećim uvjetima:</p> <p>(a) samo je jedno tijelo odgovorno za pojedini projekt od zajedničkog interesa;</p> <p>(b) to tijelo jedina je kontaktna točka za nositelja projekta u postupku donošenja sveobuhvatne odluke za određeni projekt od zajedničkog interesa; i</p> <p>(c) to tijelo koordinira dostavu svih relevantnih dokumenata i informacija.</p>

Obrazloženje

Uredba se ne bi smjela kositi s ustavnim ustrojstvom država članica, osobito s obzirom na to da su u nekim državama članicama za izvršavanje tih zadaća zadužene različite razine vlasti.

Rokove bi trebalo utvrđivati u bliskoj suradnji s nositeljima projekta kako bi se za svaki projekt postavio primjereni rok. Omogućivanje sudjelovanja svih dionika već u ranoj fazi te predviđanje dovoljno vremena za postizanje konsenzusa među dionicima znatno će poboljšati provedbu projekta.

Amandman 13.

Članak 5. stavak 5.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>Ako projekt od zajedničkog interesa zahtijeva donošenje odluka u dvije države članice ili više njih, relevantna nadležna tijela poduzimaju sve potrebne korake za učinkovitu i djelotvornu međusobnu suradnju i koordinaciju. Ne dovodeći u pitanje obveze koje proizlaze na temelju primjenjivog prava Unije i nacionalnog prava, države članice nastoje osigurati zajedničke postupke, posebno u vezi s procjenom utjecaja na okoliš.</p>	<p>Ako projekt od zajedničkog interesa zahtijeva donošenje odluka u dvije države članice ili više njih, relevantna nadležna tijela poduzimaju sve potrebne korake za učinkovitu i djelotvornu međusobnu suradnju i koordinaciju. Ne dovodeći u pitanje obveze koje proizlaze na temelju primjenjivog prava Unije i nacionalnog prava, države članice nastoje osigurati zajedničke postupke, posebno u vezi s procjenom utjecaja na okoliš. Posebno u slučajevima kada su osnivači zajedničkog subjekta države članice sudionice ili nadležne lokalne i regionalne vlasti, taj subjekt ima pravo na zajedničke postupke i koordinaciju među državama članicama i treba biti u kontaktu sa samo jednim jedinstvenim nadležnim tijelom za izdavanje dozvola.</p>

Obrazloženje

Amandman 14.

Članak 6. stavak 2.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>Trajanje i provedba postupka izdavanja dozvola</p> <p>1. Postupak izdavanja dozvola sastoji se od faze prije podnošenja zahtjeva i faze u kojoj jedinstveno nadležno tijelo procjenjuje zahtjev i donosi odluku.</p> <p>2. Faza prije podnošenja zahtjeva, koja obuhvaća razdoblje od početka postupka izdavanja dozvola do podnošenja potpunog spisa zahtjeva jedinstvenom nadležnom tijelu, u načelu ne smije trajati više od dvije godine.</p> <p>3. Kako bi se pokrenuo postupak izdavanja dozvola, nositelj projekta u pisanom obliku o projektu obavješćuje jedinstveno nadležno tijelo relevantnih država članica i tome prilaže detaljan opis projekta. Najkasnije dva mjeseca od primitka te obavijesti jedinstveno nadležno tijelo potvrđuje ili, ako smatra da projekt još nije dovoljno spreman da uđe u postupak izdavanja dozvola, odbija obavijest u pisanom obliku. Ako jedinstveno nadležno tijelo odluči odbiti obavijest, dužno je obrazložiti svoju odluku. Kao početak postupka izdavanja dozvola smatra se datum na koji je nadležno tijelo potpisalo primitak obavijesti. Ako su uključene dvije države članice ili više njih, datum kad zadnje relevantno nadležno tijelo primi obavijest smatra se datumom početka postupka izdavanja dozvola.</p> <p>4. U roku od tri mjeseca od početka postupka izdavanja dozvola jedinstveno nadležno tijelo, u bliskoj suradnji s nositeljem projekta i ostalim relevantnim tijelima te uzimajući u obzir informacije koje je dostavio nositelj projekta na temelju obavijesti iz stavka 3., utvrđuje detaljan nacrt zahtjeva i o njemu obavješćuje nositelja projekta, pri čemu taj nacrt sadržava sljedeće:</p> <p>(a) opseg i podrobnost informacija koje nositelj projekta mora dostaviti u okviru spisa zahtjeva za sveobuhvatnu odluku;</p> <p>(b) plan za proces izdavanja dozvola, u kojem se utvrđuje najmanje sljedeće:</p> <ul style="list-style-type: none"> i. odluke i mišljenja koja treba dobiti; ii. tijela, dionici i javnost na koje se postupak vjerojatno odnosi; iii. pojedine faze postupka i njihovo trajanje; iv. glavne etape i njihovi rokovi s obzirom na sveobuhvatnu odluku koju treba donijeti; v. sredstva koja planiraju tijela i moguće dodatne potrebe za sredstvima. 	<p>Trajanje i provedba postupka izdavanja dozvola</p> <p>1. Postupak izdavanja dozvola sastoji se od faze prije podnošenja zahtjeva i faze u kojoj jedinstveno nadležno tijelo procjenjuje zahtjev i donosi odluku.</p> <p>Primjenjujući participativni pristup, jedinstveno nadležno tijelo u preliminarnu evaluaciju projekta u skladu s institucijskim i pravnim okvirom države članice uključuje lokalne i regionalne vlasti na čije se samoupravne jedinice odnosi određeni projekt, i to prije izdavanja konačnog odobrenja.</p> <p>2. Faza prije podnošenja zahtjeva, koja obuhvaća razdoblje od početka postupka izdavanja dozvola do podnošenja potpunog spisa zahtjeva jedinstvenom nadležnom tijelu, u načelu ne smije trajati više od dvije godine. Jedinstveno nadležno tijelo moglo bi nositelju projekta u posebnim okolnostima odobriti dulje rokove, u ovisnosti o veličini i vrsti projekta, i/ili kako bi se osiguralo dovoljno vremena za adekvatno uključivanje javnosti. Takva javna savjetovanja i sudjelovanje moraju se ostvariti prije faze koja prethodi podnošenju zahtjeva. Ishod sudjelovanja javnosti u vidu kompromisa koji izravno utječu na realizaciju infrastrukture kao i planirane daljnje mjere za savjetovanje s javnošću određuju trajanje faze koja prethodi podnošenju zahtjeva.</p> <p>3. Kako bi se pokrenuo postupak izdavanja dozvola, nositelj projekta u pisanom obliku o projektu obavješćuje jedinstveno nadležno tijelo relevantnih država članica i tome prilaže detaljan opis projekta. Najkasnije dva mjeseca od primitka te obavijesti jedinstveno nadležno tijelo potvrđuje ili, ako smatra da projekt još nije dovoljno spreman da uđe u postupak izdavanja dozvola, odbija obavijest u pisanom obliku. Ako jedinstveno nadležno tijelo odluči odbiti obavijest, dužno je obrazložiti svoju odluku. Kao početak postupka izdavanja dozvola smatra se datum na koji je nadležno tijelo potpisalo primitak obavijesti. Ako su uključene dvije države članice ili više njih, datum kad zadnje relevantno nadležno tijelo primi obavijest smatra se datumom početka postupka izdavanja dozvola.</p> <p>4. U roku od tri mjeseca od početka postupka izdavanja dozvola jedinstveno nadležno tijelo, u bliskoj suradnji s nositeljem projekta i ostalim relevantnim tijelima te uzimajući u obzir informacije koje je dostavio nositelj projekta na temelju obavijesti iz stavka 3., utvrđuje detaljan nacrt zahtjeva i o njemu obavješćuje nositelja projekta, pri čemu taj nacrt sadržava sljedeće:</p>

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
	<p>(a) opseg i detaljnost informacija koje nositelj projekta mora dostaviti u okviru spisa zahtjeva za sveobuhvatnu odluku;</p> <p>(b) plan za proces izdavanja dozvola, u kojem se utvrđuje najmanje sljedeće:</p> <ul style="list-style-type: none"> i. odluke i mišljenja koja treba dobiti, uključujući, posebno, mišljenja lokalnih i regionalnih vlasti, ovisno o institucijskom i pravnom okviru države članice; ii. mjere koje su već poduzete radi uključivanja dionika u postupak i osiguravanja sudjelovanja javnosti u njemu te način na koji će se to nastaviti tijekom cijele provedbe projekta; iii. tijela, uključujući lokalne i regionalne vlasti koje se mora uključiti, ovisno o institucijskom i pravnom okviru države članice; iv. pojedine faze postupka i njihovo trajanje; v. glavne etape i njihovi rokovi s obzirom na sveobuhvatnu odluku koju treba donijeti; vi. sredstva koja planiraju tijela i moguće dodatne potrebe za sredstvima.

Obrazloženje

Primjenom pristupa prilagođenog svakom projektu i uključivanjem javnosti u ranoj fazi procesa mogu se znatno smanjiti kašnjenja u izdavanju dozvola zbog smanjenja broja sudskih žalbi na rezultate postupka planiranja. Stoga nije moguće utvrditi univerzalni rok potreban za postizanje konsenzusa među dionicima, nego se on mora određivati u ovisnosti o mjerljivim čimbenicima povezanima s provedbom projekta te o raznim kompromisnim rješenjima dogovorenima tijekom procesa postizanja konsenzusa sa svim uključenim dionicima. Takav fleksibilni, prilagođeni pristup mogao bi čak i ubrzati provedbu projekata u odnosu na stanje koje bi moglo nastati nametanjem strogo vremenskog okvira.

Amandman 15.

Članak 7. stavak 1.

Prijedlog Komisije	Amandman OR-a
<p>Za projekte koji obuhvaćaju dvije države članice ili više njih nadležna tijela relevantnih država članica usklađuju svoje rasporede i dogovaraju se o zajedničkom planu.</p>	<p>Za projekte koji obuhvaćaju dvije države članice ili više njih nadležna tijela relevantnih država članica usklađuju svoje rasporede i dogovaraju se o zajedničkom planu. Ako zajednički subjekt koji osnuju uključene države članice podnese zahtjev za dozvolu, mora kontaktirati samo jedno nadležno tijelo. To nadležno tijelo koordinira svoj rad s drugim uključenim tijelom/tijelima da bi se osiguralo ispunjenje svih obveza koje proizlaze iz mjerodavnih pravnih akata svih država članica koje sudjeluju u projektu, kako je navedeno u članku 5. stavku 5.</p>

Obrazloženje

Svrha je olakšavanje izdavanja prekograničnih dozvola usvajanjem pristupa jedinstvene kontaktne točke za zajedničke subjekte.

II. PREPORUKE O POLITIKAMA

EUROPSKI ODBOR REGIJA

Glavne poruke

1. ističe da je dovršenje sveobuhvatne i osnovne mreže TEN-T ključno za osiguravanje teritorijalne kohezije jer time sve regije postaju prometno dostupnije i jer se potiče gospodarski razvoj u perifernim i prekograničnim regijama;
2. ističe da je razvoj prometne infrastrukture često u nadležnosti regionalnih vlasti, koje su zadužene za prostorno planiranje, odobravanje planova i izdavanje dozvola na svojem području;
3. podsjeća na to da su u okviru Instrumenta za povezivanje Europe (CEF) i Uredbe o mreži TEN-T postavljeni ambiciozni ciljevi za razvoj infrastrukture u Europi. Osnovna mreža TEN-T trebala bi biti dovršena do 2030., ali bit će teško zadovoljiti financijske potrebe za postizanje tih ambicioznih ciljeva;
4. uviđa da pojednostavnjenje, uz jačanje portfelja projekata, povećanje potpora i financiranja (CEF) te stvaranje okružja pogodnog za ulaganja, predstavlja važan stup politike EU-a u području mreže TEN-T;
5. pozdravlja prijedlog Komisije u kontekstu ubrzanju realizacije mreže TEN-T i postizanja ciljeva Pariškog sporazuma. On je izrazito važan i za usklađivanje postupaka i tehničkih normi te povećanje interoperabilnosti;
6. podsjeća na ta tri temeljna načela:
 - osiguravanje koordiniranosti postupaka na različitim područjima, kako unutar tako i između država članica,
 - osiguravanje usklađenosti različitih pravnih zahtjeva poput onih koji proizlaze iz direktiva o staništima, vodama i biološkoj raznolikosti,
 - zadržavanje i poboljšanje sudjelovanja javnosti;
7. naglašava važnost pojednostavnjenja postupaka u, među ostalim, pograničnim regijama. Stoga se pojednostavnjenjem administrativnih odobrenja, postupaka izdavanja dozvola i drugih regulatornih postupaka nastoji olakšati dovršetak mreže TEN-T;
8. ističe da bi države članice koje su već uvele pojednostavnjene postupke trebale imati mogućnost odabira vlastitog pojednostavnjenog postupka;
9. predlaže da se umjesto primjene predloženog postupka na sve projekte u okviru mreže TEN-T u Uredbi navede koji su projekti obuhvaćeni područjem primjene. Na primjer, državama članicama trebalo bi dopustiti da same odluče koji su projekti obuhvaćeni Uredbom;
10. konstatira da se pravodobni dovršetak mreže TEN-T dovodi u pitanje zbog kašnjenja uzrokovanog dugotrajnim postupcima izdavanja dozvola. Međutim, te se dozvole izdaju u skladu s integriranim okvirom nacionalnih uprava, poštujući europske i nacionalne pravne okvire u području prostornog planiranja, zaštite okoliša i građanskih prava. Teško je provoditi taj složeni postupak primjenom univerzalnog pristupa. Prikladniji je prilagođeni pristup;
11. podsjeća na to da je pojednostavnjenje i smanjenje administrativnog opterećenja jedan od glavnih ciljeva sadašnjeg mandata Komisije. To se u određenoj mjeri odražava u Prijedlogu. Međutim, administrativno opterećenje ne smije se pojednostavniti i smanjiti nauštrb načela supsidijarnosti i proporcionalnosti. Prilagođeni pristupi trebali bi biti mogući ako je država članica već uvela pojednostavnjene postupke;

12. podsjeća na to da je za postizanje ciljeva Pariškog sporazuma potrebno ubrzati razvoj željezničke infrastrukture, prioritarno rješavati problem uskih grla, upotpuniti dionice koje nedostaju i pružati potporu prekograničnoj infrastrukturi koja omogućuje zelenu mobilnost, u skladu s mišljenjima „Nedostatak prometnih veza u pograničnim područjima” i „Ostvarivanje mobilnosti s niskom razinom emisija”, kao i na to da bi EU mogao dodatno pridonijeti financijskoj održivosti zelene mobilnosti aktivnom podrškom međunarodnog i europskog sustava trgovanja emisijama koji bi imao stabilne, visoke cijene ugljika koje ne fluktuiraju isključivo zbog špekulacija, u skladu s mišljenjem OR-a „Troškovno učinkovita smanjenja emisija i ulaganja za niske emisije ugljika”;

13. podsjeća na potrebu da se opći, ali ne nužno izrijekom izraženi interesi korisnika (građana i gospodarskih subjekata) u pogledu slobode kretanja ljudi i robe uravnoteže s interesima onih na koje utječe razvoj infrastrukture;

Prekogranični aspekti

14. ustraje u potrebi nastavka promicanja prekogranične, transnacionalne i međuregionalne suradnje kao dijela cilja jačanja teritorijalne kohezije utvrđenog u članku 174. UFEU-a;

15. ističe da su i dalje relevantne neke primjedbe OR-a u vezi s ograničenjima koja proizlaze iz raznih proceduralnih ili organizacijskih pristupa prekograničnim projektima (vidjeti npr. mišljenje „Nedostatak prometnih veza u pograničnim područjima”) te poziva na uklanjanje tih pravnih i administrativnih prepreka razvoju prekogranične prometne infrastrukture (vidjeti npr. mišljenje „Poticanje rasta i kohezije u graničnim regijama EU-a”);

16. pozdravlja namjeru izraženu u Prijedlogu da se olakša prekogranična suradnja za razvoj prometnih veza radi uspostave poveznica koje nedostaju. Unatoč tomu, prekogranični projekti i projekti koji su isključivo nacionalne prirode imaju različite preduvjete, pa pristup odozgo prema dolje s obzirom na njihove posebnosti možda nije prikladan;

17. podsjeća na to da se mora zadržati lokalizirani pristup pojedinačnim projektima transeuropske prometne mreže iako je mreža TEN-T instrument za planiranje razvoja prometnih veza u cijeloj Europi. Prostorno planiranje, kao i sudjelovanje javnosti i dionika, moraju se odvijati na lokalnoj i regionalnoj razini;

18. poziva Komisiju da potakne uvođenje mjera za olakšavanje provedbe prekograničnih projekata transeuropske prometne mreže i rješavanje problema uskih grla, koje će se sastojati od pojednostavnjenja administrativnih postupaka i uvjeta.

Bruxelles, 7. veljače 2019.

Predsjednik

Europskog odbora regija

Karl-Heinz LAMBERTZ

ISSN 1977-1088 (elektroničko izdanje)
ISSN 1977-060X (tiskano izdanje)

Ured za publikacije Europske unije
L-2985 Luxembourg
LUXEMBOURG

HR